

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Навчально-науковий інститут економіки менеджменту та міжнародного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ **Руслан МИГУЩЕНКО**

« » _____ 202 р.

ПРОГРАМИ

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» за
конкурсними пропозиціями:

Економіка

Облік, аудит і оподаткування

Фінанси і банківська справа

Менеджмент організацій і адміністрування

Бізнес-адміністрування

Міжнародний бізнес

Маркетинг

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Директор інституту

_____ **Наталія КРАСНОКУТСЬКА**

Харків 2022

ЗМІСТ

Економіка	3
Облік, аудит і оподаткування	36
Фінанси і банківська справа	60
Менеджмент організацій і адміністрування	85
Бізнес-адміністрування	85
Міжнародний бізнес	96
Маркетинг	106
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	137

Економіка

АНОТАЦІЯ

Програма складена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, закону України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту», правил прийому до Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» затверджених рішенням Вченої ради протокол № 12 від 29.12.2021 року.

Програму складено в обсязі програми вищої освіти бакалавра зі спеціальності 051 «Економіка». Вимоги до рівня підготовки вступників наступні.

Майбутній здобувач ступеня магістр зі спеціальності 051 «Економіка» має продемонструвати ступінь своєї підготовленості з обраної спеціальності, рівень загальної і професійної ерудиції до розв'язання поставлених завдань.

Проведення вступного випробування для участі в конкурсі щодо зарахування на навчання за ступенем вищої освіти «магістр» за спеціальністю 051 "Економіка" за мету має реалізацію наступних складових:

- показати знання вступника із загальних основ економічної теорії, мікроекономіки, міжнародної економіки, економіки підприємства, управління персоналом;
- показати вміння вступника використовувати придбані знання в практичній роботі.

Вступне випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускника ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 051 «Економіка» і включає зміст навчальних дисциплін:

1. Економічна теорія.
2. Мікроекономіка.
3. Міжнародна економіка.
4. Економіка підприємства.
5. Управління персоналом

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного технічного університету «Харківський політехнічний університет».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. Економічна теорія

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Еволюція економічної науки. Напрями школи і течії економічної теорії. Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет, метод та функції економічної теорії. Економічні закони і категорії. Економічна теорія та економічна політика. Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика.

Тема 2. Економічні потреби та економічні інтереси

Економічні потреби, їх суть та структура. Поняття безмежності потреб. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Взаємодія потреб та інтересів. Сутність та основні структурні елементи економічних систем. Типи економічних систем та їх особливості. Економічна система сучасної України. Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти, форми і види власності. Трансформація форм власності в Україні.

Тема 3. Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства

Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Матеріальне та нематеріальне виробництво, їх взаємозв'язок. Ресурси виробництва та їх види. Обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей. Проблема економічного вибору. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Товарне виробництво як основа ринкової економіки.

Тема 4. Теорія товару і грошей

Товар і його властивості. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична. Теоретичні концепції виникнення та сутність грошей. Функції та види грошей. Закон грошового обігу.

Тема 5. Теоретичні основи ринкової економіки

Ринок та його види. Функції ринка. Закон попиту, детермінанти попиту, індивідуальний та ринковий попит. Закон пропозиції, детермінанти пропозиції. Ринкова рівновага та фактори її порушення. Ціна: механізм формування, функції, види. Сутність та форми конкуренції в ринковій економіці. Монополія та антимонопольна політика.

Тема 6. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт економічної системи. Організаційно-правові

форми підприємств. Функції підприємства. Суть підприємництва та умови його існування. Види та суб'єкти підприємницької діяльності. Перспективи розвитку підприємництва в Україні.

Тема 7. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг

Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг. Кругообіг капіталу. Основний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Механізм відтворення основного капіталу. Амортизація. Обіговий капітал. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу.

Тема 8. Капітал сфери обігу

Сутність, функції та місце сфери обігу у ринковій економіці. Торговельний капітал та його еволюція. Позичковий капітал: сутність та джерела. Позичковий процент. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки. Банки, їх види та функції. Позабанківські кредитні заклади. Акціонерно-корпоративний капітал. Цінні папери акціонерних товариств. Фондова біржа та її функції.

Тема 9. Ринкові відносини в аграрному секторі

Розвиток ринкових відносин в аграрному секторі економіки. Еволюція власності на землю та форм господарювання на землі. АПК: структура, взаємозв'язок галузей, що його обслуговують. Аграрна інфраструктура. Агропромислова інтеграція. Сутність земельної ренти, її види та механізм створення. Ціна землі.

Тема 10. Доходи населення, їх формування та розподіл

Теоретичні концепції походження та розподілу доходів. Заробітна плата: сутність, форми та системи. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи. Структура сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Диференціація доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Державне регулювання розподілу доходів.

Тема 11. Держава та її економічні функції

Необхідність втручання держави в економічні процеси. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки. Проблеми державного регулювання економіки України.

Тема 12. Світове господарство і міжнародні економічні відносини

Світове господарство як економічна категорія, його еволюція та етапи розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Перспективи інтеграції

економіки України у світову економічну систему. Форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, міжнародний поділ праці, міжнародний рух капіталів.

Тема 13. Економічні аспекти глобальних проблем

Глобальні проблеми розвитку світового господарства: сутність, класифікація, причини виникнення. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством.

Тема 14. Предмет, метод та функції макроекономіки

Макроекономіка як розділ економічної теорії. Історія розвитку макроекономічної науки. Предмет, метод та функції макроекономіки. Сучасні макроекономічні теорії. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України.

Тема 15. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів. Система національного рахівництва та її основні показники. Методи обчислення ВВП. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Макроекономічні показники та суспільний добробут. Динаміка ВВП в Україні.

Тема 16. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції

Сукупний попит: сутність, структура. Цінові та нецінові фактори сукупного попиту. Крива сукупного попиту (AD). Сукупна пропозиція. Короткострокова та довгострокова крива сукупної пропозиції (AS). Цінові та нецінові фактори, які впливають на сукупну пропозицію. Кейнсіанська, класична та узагальнена крива сукупної пропозиції. Три варіанти макроекономічної рівноваги. Порушення та механізм відновлення рівноваги. Мультиплікатор у моделі AD-AS.

Тема 17. Споживання, заощадження та інвестиції

Споживання і заощадження. Функції споживання і заощадження. Середня та гранична схильність до споживання та заощадження. Кейнсіанська та неокласична концепції споживання. Інвестиції як компонент сукупних витрат. Графік інвестиційної функції. Автономні інвестиції. Сутність мультиплікатора та акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора-акселератора.

Тема 18. Класична модель макроекономічної рівноваги

Рівновага ринкової економіки та механізм її забезпечення. Гіпотези класичної моделі макроекономічної рівноваги. Взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій.

Тема 19. Рівновага національного ринку у моделі IS-LM

Ринок товарів та платних послуг. Кейнсіанська модель товарного ринку – модель «витрати-випуск». Сукупні видатки. Графік «хрест Кейнса». Інфляційний та дефляційний (реcesійний) розриви. Модель «вилучення ін'єкції». Мультиплікатор видатків. Крива IS. Ринок грошей та цінних паперів. Графік Хікса-Хансена для ринку грошей та цінних паперів – крива LM. Ринок робочої сили. Загальна рівновага на ринках товарів і послуг, грошей та цінних паперів. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики.

Тема 20. Фіскальна політика держави

Цілі та інструменти фіскальної політики. Доходи та видатки державного бюджету. Податки: сутність, види, принципи оподаткування. Податкова система сучасної України. Бюджетний дефіцит: причини виникнення та економічні наслідки. Державний борг та його структура. Економічні наслідки державного боргу.

Тема 21. Монетарна політика

Грошовий ринок. Попит на гроші та пропозиція грошей. Центральний (національний) банк як суб'єкт монетарної політики. Інструменти монетарної політики. Політика «дорогих» та «дешевих» грошей. Грошовий та депозитний мультиплікатори. Суть монетарної політики. Дискреційна та не дискреційна монетарна політика. НБУ та монетарна політика в Україні.

Тема 22. Циклічні коливання та економічне зростання

Макроекономічна рівновага та фактори її порушення. Економічний (діловий) цикл та його фази. Причини циклічних коливань. Види циклів. Інфляція та безробіття як форми прояву макроекономічної нестабільності. Державне анти циклічне регулювання. Економічне зростання: сутність, джерела, методи обчислення. Моделі економічного зростання.

Тема 23. Інфляція та антиінфляційна політика

Інфляція як макроекономічне явище. Розрахунок, причини, види інфляції. Стагфляція. Теоретичні підходи до пояснення причин інфляції. Антиінфляційна політика. Соціально-економічні наслідки інфляції.

Тема 24. Безробіття та політика зайнятості

Безробіття як відхилення від рівноваги. Рівень зайнятості та рівень безробіття. Види та розрахунок безробіття. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса. Державне регулювання ринку праці.

Тема 25. Макроекономічна політика у відкритій економіці

Механізм та інструменти зовнішньоекономічної політики. Теорія

порівняльних переваг. Торговельний та платіжний баланс. Валютні системи та валютні курси. Розрахунок ВВП у відкритій економіці.

Розділ 2. Мікроекономіка

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки. Предмет мікроекономіки. Основні проблеми мікроекономіки. Зв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами економічного спрямування. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Обмеженість в економічному сенсі. Крива виробничих можливостей. Методологія мікроекономіки. Загальнонаукові та специфічні методи в мікроекономіці. Нормативна і позитивна мікроекономіка. Мікросистема та її основні характеристики. Суб'єкти, об'єкти мікросистеми та економічні відносини.

Тема 2. Попит, пропозиція та їх взаємодія

Характеристика моделі попиту. Визначення попиту та обсягу попиту. Детермінанти попиту та їх вплив. Формулювання закону попиту; його аналітична, таблична та графічна інтерпретація. Характеристика моделі пропозиції. Визначення пропозиції та її обсягу. Детермінанти пропозиції та їх вплив. Формулювання закону пропозиції; його аналітична, таблична та графічна інтерпретація. Ринкова рівновага та механізм її встановлення. Поняття ринкової рівноваги та можливі її випадки. Вигоди від обміну (надлишок покупця та продавця). Статичні та динамічні моделі ринкової рівноваги. Рівновага у миттєвому, короткостроковому та довгостроковому періодах. Стійка та нестійка рівновага у «павутиноподібній моделі». Державне регулювання ринку. Засоби державного регулювання ринку (оподаткування та субсидування, або безпосередній вплив на ціни та обсяги продажу).

Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції

Еластичність: поняття, коефіцієнт, види, форми. Точковий та дуговий коефіцієнти еластичності. Фактори, що впливають на еластичність.

Еластичність попиту за ціною. Вимірювання еластичності. Значення еластичності для ведення ефективної цінової політики продавцем.

Еластичність попиту за доходом та перехресна еластичність. Категорії рідів товарів за коефіцієнтом еластичності за доходом. Характер взаємозв'язку між товарами за коефіцієнтом перехресної еластичності попиту. Еластичність пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність

пропозиції.

Тема 4. Теорія споживацького вибору

Корисність блага. Кардиналістська і ординалістська теорія корисності. Сукупна та гранична корисність, зв'язок між ними. Закон спадної граничної корисності. Криві байдужості, їх властивості. Гранична норма заміщення та її значення. Бюджетна лінія та її рівняння. Оптимум (рівновага) споживача як модель раціонального споживчого вибору та її графічна інтерпретація.

Тема 5. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів

Споживчий вибір, його основні правила та особливості. Побудова, аналіз та використання кривої «дохід-споживання». Індивідуальні криві Енгеля та криві витрат Енгеля. Побудова, аналіз та використання кривої «ціна-споживання». Зв'язок моделі «ціна-споживання» з моделлю попиту. Ефект доходу та ефект заміщення. Їх практичне використання у процесі моделювання поведінки споживача. Парадокс Гіффена.

Тема 6. Теорія виробництва

Процес виробництва, фактори виробництва. Тимчасові інтервали в діяльності фірми. Виробнича функція та її види. Виробництво з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності та умови його дії. Сукупний, середній та граничний продукт виробництва. Стадії виробництва. Виробнича функція в довгостроковому періоді. Ізокванта. Гранична норма технологічного заміщення. Функція витрат та ізокошта. Рівновага виробника (аналітична і графічна інтерпретація). Ефект масштабу виробництва: позитивний, негативний та постійний.

Тема 7. Виробництво та теорія витрат

Концепція витрат виробництва. Економічні витрати. Зовнішні (явні) та внутрішні (неявні) витрати. Доходи виробництва. Сукупний, середній та граничний дохід. Прибуток та його різновиди. Витрати фірми в короткостроковому періоді. Постійні та змінні витрати. Сукупні, середні та граничні витрати та їх графічне зображення. Витрати виробництва в довгостроковому періоді. Трансакційні витрати їхнє значення в сучасній ринковій економіці.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції

Основні риси та особливості ринку досконалої конкуренції. Переваги досконало конкурентного ринку. Економічна стратегія фірми на ринку досконалої конкуренції. Правила максимізації прибутку, мінімізації збитків та банкрутства фірми. Валовий та граничний підходи щодо визначення максимального прибутку фірми. Економічна стратегія конкурентної фірми в

довгостроковому періоді. Ринок досконалої конкуренції і проблема ефективного використання економічних ресурсів.

Тема 9. Монопольний ринок

Характерні риси ринку монополії. Різновиди монополії. Основні причини виникнення монополій. Види бар'єрів для вступу в галузь. Монополія і еластичність попиту. Монопольна влада фірми: поняття, способи визначення. Ціноутворення монополій. Умови максимізації прибутку монополістом. Економічні наслідки монополії. Цінова дискримінація: поняття, умови та види. Антимонопольна політика та її особливості в Україні. Наслідки соціально-справедливої та дохідно-прийнятної ціни для регульованої монополії.

Тема 10. Олігополістичний ринок

Основні риси олігополістичного ринку. Причини і умови виникнення олігополії. Різновиди олігополій. Некооперативні і кооперативні олігополії. Ціноутворення і рівновага на олігополістичному ринку. Основні моделі і стратегії. Дуополія Курно. Моделі Бертрана, Штакельберга, Еджуорта. Модель ламаної кривої попиту. Модель картелю. Ефективність і соціально-економічні наслідки олігополії.

Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції

Сутність монополістичної конкуренції. Загальні риси і розбіжності монополістичної конкуренції в порівнянні з досконалою конкуренцією і чистою монополією. Максимізація прибутку в умовах монополістичної конкуренції. Ефективність монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція та її використання монополістичним конкурентом.

Тема 12. Утворення похідного попиту на ресурси

Попит на ресурси як похідний попит. Крива попиту на ресурси. Теорія граничної продуктивності та правило використання ресурсів. Фактори, які впливають на зміни в попиті на ресурс. Поняття взаємозамінюваних та взаємодоповнюючих ресурсів. Проблема оптимального співвідношення ресурсів. Правило мінімізації витрат та правило максимізації прибутку при використанні ресурсів.

Тема 13. Ціноутворення ринку ресурсів

Визначення заробітної плати. Номінальна та реальна заробітна плата. Чинники диференціації заробітної плати. Людський капітал. Формування попиту і пропозиції праці на ринку досконалої конкуренції. Крива пропонування праці для фірми. Крива пропонування праці для фірми. Ринок праці в умовах недосконалої конкуренції. Монопсонія і олігополія на ринку

праці. Вплив профспілок на ринок праці. Двостороння монополія на ринку праці.

Тема 14. Ринок праці

Індивідуальне та ринкове пропонування праці. Графічна інтерпретація та фактори, що визначають пропонування праці. Ефект доходу та ефект заміни. Економічна рента на ринку праці. Компенсаційна заробітна плата. Вплив на вибір між працею та дозвіллям соціальних програм. Інвестиції в людський капітал.

Тема 15. Ринки капіталу і землі

Модель міжчасового вибору. Міжчасове бюджетне обмеження. Міжчасова рівновага. Сучасна і майбутня вартість. Дисконтування. Позичковий відсоток. Ставка відсотку. Фактори, що впливають на рівень ставки позичкового відсотку. Відсотки на депозит. Інвестування. Короткострокові і довгострокові інвестиції. Показники оцінки доходності і ефективності інвестицій. Ринок землі та його особливості. Сутність та механізм формування економічної ренти. Чиста економічна рента. Диференційна рента.

Тема 16. Загальна рівновага конкурентних ринків

Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага. Рівновага обміну. Ресурсне обмеження економіки та діаграма Еджворта. Ефективність у виробничій сфері. Крива ефективності використання ресурсів та крива виробничих можливостей. Парето-ефективність у розподілі ресурсів.

Розділ 3. Міжнародна економіка

Тема 1. Міжнародна економічна система

Предмет та метод курсу «міжнародна економіка». Міжнародна економічна система та її структура. Міжнародні економічні відносини, їх форми та рівні реалізації. Принципи та суб'єкти міжнародних економічних відносин. Закони та сучасні тенденції розвитку міжнародних економічних відносин. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин, його структурізація. Національні економіки та їх взаємодія. Класифікація країн за регіональним, організаційним принципом та рівнем соціально-економічного розвитку. Типи соціально-економічних систем. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці: його сутність та форми. Фактори впливу на міжнародний поділ праці. Сучасна міжнародна

спеціалізація країн світу. Виробнича кооперація. Форми виробничої кооперації. Еволюція світового господарства: сутність, етапи та особливості розвитку. Організація, суб'єкти і види міжнародної економічної діяльності. Регулювання міжнародної економічної діяльності на наддержавному рівні. Форми міжнародної економічної діяльності підприємств. Взаємозв'язок форм міжнародної економічної діяльності підприємств. Сутність та види транснаціональних компаній (міжнародні, інтернаціональні, глобальні, мультинаціональні). Основні характеристики діяльності транснаціональних компаній. Галузеві та регіональні пріоритети діяльності ТНК у сучасній бізнес-практиці. Конкурентні переваги ТНК. Проблеми взаємодії країн з ТНК.

Тема 2. Світовий ринок товарів і послуг

Міжнародна торгівля як форма міжнародних економічних відносин. Світовий ринок товарів і послуг та ключові тенденції його розвитку в сучасних умовах. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі. Еволюція теорій міжнародної торгівлі. Види та форми міжнародної торгівлі. Традиційна торгівля, торгівля у межах кооперації, зустрічна торгівля. Торгівля науково-технічною продукцією. Сучасні параметри і особливості розвитку світового ринку послуг. Методи міжнародної торгівлі. Види та характеристика посередницьких операцій в зовнішній торгівлі. Біржова торгівля, міжнародні аукціони та тендери. Реалізація виставкової й ярмаркової діяльності та ключові тенденції їх проведення. Ціноутворення у міжнародній торгівлі. Фактори ціноутворення в міжнародній торгівлі. Базисні умови постачання товару (ІНКОТЕРМС). Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торгово-економічних відносин. Світова організація торгівлі (СОТ). Роль і місце СОТ в регулюванні міжнародних торгівельних відносин. Структура та принципи СОТ. Інструменти та механізми СОТ. Основні угоди, що діють в рамках СОТ (ГАТТ, ГАТС, ТРІПС). Порядок врегулювання торгівельних суперечок в рамках СОТ. Україна в СОТ. Україна на світовому ринку товарів і послуг.

Тема 3. Міжнародний рух інвестиційного капіталу і світове виробництво

Теоретичні концепції міжнародного руху капіталу. Сутність і причини міжнародного руху капіталу. Показники міжнародного руху капіталу. Характерні риси сучасного етапу міжнародного руху капіталу. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Ключові фактори міжнародної інвестиційної діяльності. Інвестиційні ресурси в системі джерел зовнішнього

фінансування економічного розвитку країн світу. Форми та види іноземних інвестицій. Прямі та портфельні інвестиції. Контрактне співробітництво. Стратегічні альянси. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі. Спільне підприємництво. Спільні підприємства. Транснаціональні корпорації як ключові суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності. Вплив інвестиційного клімату на міжнародні інвестування. Сучасні тенденції та особливості розвитку міжнародного інвестиційного ринку. Міжнародні інвестиції: секторальний та регіональний виміри. Інструменти та механізми регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Методи іноземного інвестування. Політика стимулювання та стримування. Роль і місце вільних економічних зон в міжнародній економічній діяльності. Види вільних економічних зон, критерії їх виділення. Технопарки та технополіси. Офшорні зони: проблеми та перспективи їх функціонування. Міжнародне інвестування та світове виробництво. Іноземні інвестиції в Україні. Обсяги, динаміка та структура іноземних інвестицій з України.

Тема 4. Світовий фінансовий ринок та міжнародний кредит

Позичковий капітал та його види. Фінансові ресурси світу та механізми їх перерозподілу. Джерела зовнішнього фінансування країн. Міжнародна офіційна допомога розвитку. Світовий фінансовий ринок, його сутність та сегменти. Функціональна, інституціональна, валютна і географічна структура. Основні світові фінансові центри: передумови їх формування та сучасні особливості функціонування. Офшорні фінансові центри та компанії. Транснаціональні банки, особливості їх діяльності на світовому фінансовому ринку. Світові фінансові кризи: їх вимір та основні наслідки для розвитку національних економік. Зв'язок міжнародного фінансового ринку з іншими ресурсними ринками. Сутність, принципи та функції міжнародного кредиту у міжнародних економічних відносинах. Основні інструменти міжнародного кредитування. Сучасні особливості розвитку міжнародних кредитних відносин. Форми міжнародного кредитування. Ринок єврокредитів. Форми та види кредитування зовнішньоекономічної діяльності. Нові форми міжнародного кредиту: лізинг, факторинг, форфейтинг. Грошово-кредитний та фондовий ринки в системі міжнародних кредитних відносин. Інструменти фондового ринку (акції, іноземні облігації, єврооблігації). Внутрішньо-корпоративне кредитування. Міжнародні кредитно-фінансові організації та їх діяльність. Проблема зовнішньої заборгованості та шляхи її розв'язання. Методи та інструменти управління державним боргом. Україна в міжнародних кредитних відносинах. Співробітництво України з міжнародними кредитно-фінансовими організаціями. Проблема зовнішньої

заборгованості України та шляхи вирішення.

Тема 5. Світовий ринок праці та міжнародні міграційні процеси

Сутність, структура та особливості формування та розвитку світового ринку праці. Показники, динаміка та тенденції розвитку світового ринку праці. Фактори впливу на трансформації світового ринку праці. Регіональні ринки праці. Транснаціоналізація ринку людського ресурсу. Міжнародна трудова міграція як форма міжнародних економічних відносин та її теоретичні засади. Причини, види та наслідки міжнародної трудової міграції. Відплив інтелекту: вигоди та загрози. Етапи та напрями розвитку міжнародної трудової міграції. Світові міграційні центри. Економічні і соціальні ефекти міжнародної трудової міграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Роль міжнародних організацій в регулюванні міжнародних міграційних процесів. Україна в світових міграційних процесах.

Тема 6. Світова валютна система

Структура сучасної валютної системи. Національна, регіональна та світова валютна системи. Ключові функції світової валютної системи. Основні елементи національної та світової валютних систем. Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Сучасні тенденції розвитку світової валютної системи. Регіональні валютні системи. Сутність та етапи розвитку Європейської монетарної системи. Етапи формування та сучасні особливості функціонування Єврозони. Критерії приєднання країн до Єврозони. Валютний ринок і його структура. Суб'єкти та функції валютного ринку. Котирування валют. Основні валютні операції: термінові, поточні, хеджування ризиків, спекулятивні. Методи регулювання валютних операцій. Тенденції розвитку світового валютного ринку. Характеристики функціонування регіональних валютних ринків. Поняття валюти та її види. Резервні валюти. Фактори, що впливають на формування валютного курсу. Валютний паритет і валютний курс. Теорії валютних курсів. Режим курсу валюти. Конвертованість валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Становлення та розвиток валютного ринку України.

Тема 7. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс

Сутність, види та форми міжнародних розрахунків. Методи та інструменти уникнення ризиків в розрахунках між експортером та імпортером. Фактори вибору форм міжнародних розрахунків. Акредитив: поняття та види. Механізм проведення акредитивних розрахунків. Інкасо: сутність та механізм реалізації. Відкритий рахунок. Вексель: поняття види та механізми розрахунків. Банківський переказ. Роль міжнародних інституцій у

міжнародних розрахунках. Роль і місце світових фінансових центрів в міжнародних розрахунках. Платіжний баланс, його структура і методологія складання. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Рівновага платіжного балансу та теорії валютного курсу. Коротко-, середньо- та довгострокова рівновага платіжного балансу. Інструменти та механізми регулювання та підтримки рівноваги платіжного балансу. Валютний курс, валютна політика країни, як інструменти регулювання рівноваги її платіжного балансу. Фактори впливу на платіжний баланс країни: класифікація та управління. Платіжний баланс України, його стан, структура, динаміка розвитку.

Тема 8. Міжнародна регіональна економічна інтеграція

Сутність регіональної економічної інтеграції. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Форми та особливості регіональної економічної інтеграції. Концепції розвитку інтеграційних процесів. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси. Проблеми гармонізації мегарегіональних суперечностей. Європейські інтеграційні процеси та їх сучасні особливості. Європейський союз. Інтеграція східноєвропейських країн. Потенціал та перспектива загальноєвропейської економічної інтеграції. Північноамериканська економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі "США - Канада", НАФТА. Роль США у формуванні міждержавного інвестиційного та торговельного співробітництва країн Південно- та Північноамериканського регіонів. Особливості інтеграційних процесів в Північній Америці. Економічна інтеграція у Латинській Америці: особливості її формування, сучасні тенденції та перспективи розвитку. Особливості інтеграційних процесів в Південній Америці. Формування ФТАА. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії. Характеристика АТЕС. Характеристика АСЕАН. Інтеграційні зусилля арабських країн. Економічне співробітництво країн Африки. Особливості інтеграційних процесів в Африці. Глобалізація регіонально-інтеграційного розвитку. Участь України в регіональних інтеграційних угрупованнях: Організація Чорноморського економічного співробітництва, Співдружність Незалежних Держав, ОДЕР ГУАМ. Митний союз. Україна в процесах європейської економічної інтеграції. Проблеми та перспективи співпраці України з країнами Європейського Союзу. Формування зони вільної торгівлі України з ЄС.

Тема 9. Глобалізація економічного розвитку

Наукові концепції глобалізації. Рушійні сили глобалізації. Ресурси і моделі глобального економічного розвитку. Суперечливість процесу економічної глобалізації: позитивні та негативні наслідки. Фінансова глобалізація, її основні напрямки, характеристики та наслідки. Індикатори

фінансової глобалізації. Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація. Демографічні проблеми. Продовольчі проблеми. Екологічні проблеми. Військові-політичні проблеми в розвитку міжнародних економічних відносин. Проблеми нерівності соціально-економічного розвитку країн світу. Проблеми світового океану. Паливно-енергетична проблема. Ресурсна проблема. Концепція сталого розвитку. Система регулювання глобальних проблем. Роль глобальних регуляторів міжнародної економічної діяльності (ООН та її спеціалізовані установи, СОТ, МВФ, Світовий Банк) у вирішенні глобальних проблем людства. Україна в сучасних глобалізаційних процесах.

Розділ 4. Економіка підприємства

Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва

Поняття підприємства, місія, цілі і завдання його створення. Правове забезпечення підприємництва. Правові засади функціонування підприємств. Еволюція теорій економіки підприємства. Підприємництво як сучасна форма господарювання. Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності. Типи професійної підприємницької діяльності та їх особливості. Виробнича та посередницька діяльність. Підприємницькі договори (контракти, угоди): структура і порядок їх укладання. Соціально-економічна роль і значення підприємництва в структурі ринкової економіки. Формування підприємницького середовища. Активізація підприємницької діяльності в Україні.

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми підприємств та їх характеристика. Об'єднання підприємств. Тенденції розвитку підприємств та їх об'єднань в сучасних умовах.

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств

Поняття, компоненти та моделі ринкового середовища функціонування підприємств та організацій. Характеристика складових макро- та мікросередовища підприємства. Технологія використання PEST-аналізу для оцінювання факторів макросередовища підприємства.

Тема 4. Структура та управління підприємством

Сутнісна характеристика структури підприємства. Виробнича структура підприємства та її види. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація, контроль як основні функції управління підприємствами. Принципи та

методи управління підприємством. Організаційна структура управління підприємством. Типи організаційних структур управління.

Тема 5. Ринок і продукція

Поняття маркетингу, його концепції та різновиди. Принципи, задачі та функції маркетингу. Фактори макро- і мікросередовища маркетингу. Загальна сутнісна характеристика продукції, її класифікація й вимірники обсягу. Алгоритм формування та управління товарним асортиментом. Поняття, роль і функції ціни в ринковій економіці. Види цін та сфери їх застосування. Загальні специфічні чинники ціноутворення. Основні методи встановлення ціни. Сутність та різновиди цінової політики підприємства. Технологія розроблення цінової стратегії підприємства.

Тема 6. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Прогнозування як наукове обґрунтування можливого стану суб'єктів господарювання у майбутньому. Мета, ознаки, об'єкти й принципи прогнозування. Методологічні основи планування. Методи планування діяльності та розвитку підприємства. Сутність та основні етапи стратегічного планування на підприємстві. Бізнес-планування: сутність і призначення, стадії формування. Тактичне планування діяльності підприємства. Відмінність тактичного планування від стратегічного. Оперативне планування поточної діяльності: суть і завдання. Розробка оперативних планів та графіків виробництва. Виробнича програма підприємства та основні її завдання. Формування вартісних показників виробничої програми. Схема формування виробничої програми підприємства, її ресурсне обґрунтування.

Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Поняття персоналу. Категорії персоналу підприємства. Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на підприємствах. Чинники зростання продуктивності праці. Поняття оплати праці. Функції оплати праці та їх реалізація. Форми та системи оплати праці. Сучасна державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту.

Тема 8. Капітал підприємства

Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів підприємства. Класифікація основних фондів. Структура основних фондів та її види. Оцінювання вартості основних фондів. Фізичне (матеріальне) та економічне спрацювання основних фондів. Амортизація основних фондів та методи її нарахування. Шляхи підвищення ефективності використання основних

фондів підприємства. Сутнісна характеристика оборотних коштів як сукупності поточних витрат фінансових коштів. Елементний склад оборотних фондів підприємства. Нормовані й ненормовані оборотні кошти. Визначення сукупного нормативу оборотних коштів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних фондів підприємства. Змістова характеристика матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства. Форми і системи матеріально-технічного забезпечення. Розрахунок потреби в матеріалах. Запаси матеріалів та їх регулювання. Оптимізація партій поставки матеріалів.

Тема 9. Інвестиції підприємства

Сутність і характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу суб'єктів господарювання. Класифікація інвестицій підприємства. Джерела формування реальних інвестицій. Технологічна й відтворювальна структура капітальних вкладень, тенденції її зміни у часі. Роль фінансових інвестицій у системі господарювання. Види цінних паперів, порядок їх випуску та обігу. Державне регулювання та масштаби обігу цінних паперів в Україні.

Тема 10. Інноваційна діяльність підприємства

Загальна характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів. Організаційні форми інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства та принципи її формування. Стратегія інноваційного розвитку підприємства: суть і види.

Тема 11. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

Поняття і значення техніко-технологічної бази виробництва. Основні показники рівня розвитку техніко-технологічної бази підприємства. Загальна характеристика, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності підприємства. Баланс виробничих потужностей. Форми розвитку і трансформації техніко-технологічної бази підприємства. Сутність та соціально-економічне значення застосування різних форм організації виробництва. Об'єктивна необхідність, сутність і тенденції розвитку диверсифікації виробництва.

Розділ 5. Управління персоналом

Тема 1. Персонал організації як об'єкт управління

Організація як один з основних соціальних інститутів суспільства. Визначення терміну “організація” і елементів, які складають її структуру.

Головна мета діяльності організації. Зовнішнє і внутрішнє середовище організації. Основні типи організацій у сфері економіки. Об'єктивна необхідність управління спільною працею. Праця як цілеспрямована діяльність людей. Особливості суспільної праці: розподіл та кооперація праці, відповідальність за його результати. Сутність управління спільною працею. Персонал організації, його структура та характеристики. Визначення терміну “персонал” і його відмінність від поняття “кадри”. Структура персоналу організації: статистична та аналітична. Розподіл персоналу за характером трудових функцій. Основні якісні та кількісні характеристики персоналу.

Тема 2. Методологія управління персоналом

Сутність кадрової політики та її зв'язок зі стратегічним управлінням в організації. Поняття та цілі кадрової політики. Документи, в яких фіксується та декларується кадрова політика. Зовнішні та внутрішні фактори, які визначають кадрову політику. Стратегія розвитку й кадрова політика організації. Головні напрямки кадрової політики та механізм її реалізації. Функції та завдання управління персоналом. Організаційні та особисті цілі управління персоналом, їх характеристика. Функції управління персоналом і відповідні їм завдання. Суб'єкти управління персоналом, розмежування їхніх завдань і координація діяльності. Системний підхід до управління персоналом. Алгоритм функціонування системи управління персоналом. Організаційна структура управління персоналом. Визначення організаційної структури управління персоналом. Елементарна, лінійна, функціональна та матрична організаційні структури. Методи управління персоналом організації. Сутність і зміст адміністративних, економічних та соціально-психологічних методів управління персоналом.

Тема 3. Ресурсне забезпечення управління персоналом

Нормативно-правова база управління персоналом. Визначення нормативно-методичного забезпечення управління персоналом. Організаційно-розпорядницькі, організаційно-методичні та організаційно-регламентуючі документи. Визначення правового забезпечення управління персоналом. Кодекс законів про працю України, Закон України «Про оплату праці». Закон України «Про охорону праці» та інші законодавчі акти, які регулюють трудову діяльність. Науково-методичне та інформаційне забезпечення управління персоналом. Класифікатор професій ДК 003·95. Довідник кваліфікаційних характеристик працівників. Міжгалузеві норми та нормативи з праці. Міжнародні норми праці. Кадрове забезпечення управління персоналом. Лінійні та функціональні керівники, їхні права та обов'язки у галузі менеджменту персоналу. Розподіл функцій з управління

персоналом між кадровою службою та керівниками структурних ланок організації. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення управління персоналом. Комплекс технічних засобів зі збору і реєстрації, передачі, збереження, обробки та видачі інформації. Джерела коштів на оплату праці та інші форми матеріального заохочення працівників.

Тема 4. Соціально-психологічні аспекти управління персоналом

Роль керівника в організації. Знання керівниками основ психології менеджменту – необхідна передумова ефективного управління спільною діяльністю людей. Психологічні риси особистості керівника, вимоги до нього як до лідера. Соціально-психологічні особливості колективу як об'єкта управління. Потреби (первинні та вторинні), ціннісні орієнтації працівників, урахування їх у процесі мотивації трудової поведінки. Типи мотивацій. Комунікативний процес. Психологія комунікації. Комунікації між організацією та її середовищем, між рівнями управління і підрозділами. Типи і засоби комунікації. Стрес та його види. Стресові фактори й управління ними. Типи та причини конфліктів. Позитивні і негативні функції конфліктів. Управління конфліктною ситуацією. Соціально-психологічний клімат у колективі. Закономірності формування позитивного соціально-психологічного клімату в колективі. Соціально-психологічні резерви колективу і методи їх використання для підвищення ефективності та поліпшення якості праці.

Тема 5. Кадрова служба і кадрове діловодство

Функції та завдання кадрової служби організації, її структура. Сучасні завдання і функції кадрової служби. Права, обов'язки й відповідальність керівника кадрової служби. Основні типи організаційної структури кадрової служби. Співробітництво кадрової служби з іншими структурними ланками організації. Кадрова документація. Номенклатура справ з кадрового діловодства. Склад кадрової документації та її призначення. Документаційне забезпечення обліку та руху кадрів. Розпорядницькі, облікові та статистичні форми документів з обліку та руху кадрів. Ведення особових справ. Облік особового складу організації. АРМ менеджера персоналу (інспектора з кадрів).

Тема 6. Планування і формування персоналу

Об'єктивні та суб'єктивні чинники зміни потреб організації в персоналі. Головна мета планування персоналу. Суб'єктивні (внутрішні) та об'єктивні (зовнішні) чинники, які впливають на визначення потреби організації в персоналі. Визначення потреби організації в персоналі. Аналіз наявної чисельності та структури персоналу з метою подальшої її оптимізації. Якісна та кількісна потреба в персоналі. Балансові, нормативні та математико-

статистичні методи визначення потреб організації в кадрах певних професійно-кваліфікаційних груп. Сутність прогнозування персоналу на перспективу. Методи прогнозування персоналу на перспективу (екстраполяція, математичні моделі, експертні оцінки). Маркетинг ринку праці. Внутрішні та зовнішні ринки праці. Професійний відбір персоналу. Основні етапи та методи відбору персоналу. Виробнича (професійна і психофізіологічна) та соціально-психологічна адаптація новоприйнятих працівників.

Тема 7. Розвиток персоналу

Розвиток персоналу як спосіб забезпечення конкурентоспроможності. Сутність, соціальне-економічне значення і завдання розвитку персоналу. «Інвестування в людину» та його ефективність. Професійна підготовка та розвиток кадрів. Первинна професійна підготовка кадрів у профтехучилищах, вищих навчальних закладах та на виробництві. Підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів. Післядипломне навчання керівників і спеціалістів. Програми МВА. Система безупинного навчання персоналу. Службово-професійне просування кадрів. Створення й підготовка резерву на заміщення вакантних посад. Сутність, значення та організація планування трудової (ділової) кар'єри. Професійна кар'єра та кар'єра в організації. Планування й організація професійно-кваліфікаційного просування робітників.

Тема 8. Рух персоналу

Поняття, основні чинники і траєкторії руху персоналу в організації. Поняття руху персоналу. Завдання стабілізації та планомірного оновлення персоналу. Горизонтальний і вертикальний рух персоналу в організації, його позитивні та негативні наслідки. Ротація кадрів як форма руху і підвищення кваліфікації працівників. Причини та показники руху персоналу. Показники обороту, плинності та стабільності персоналу, методи їх визначення. Визначення абсентизму, його причини, економічні наслідки й методи регулювання.

Тема 9. Регулювання трудової діяльності персоналу

Основи теорії організаційної поведінки. Індивідуальні та групові інтереси, їх класифікація, можливості використання в управлінні персоналом. Ефективне використання праці та розстановка кадрів. Основні об'єкти регулювання: робочий час, трудовий процес і його обслуговування, оплата праці, виробниче середовище. Регламентування робочого часу, трудових обов'язків і міри праці. Нормування праці, сутність, значення, види норм праці. Планування роботи структурних підрозділів, визначення індивідуальних виробничих завдань. Контролінг в управлінні персоналом.

Контролінг персоналу як система контрольо-аналітичних процедур і операцій, спрямованих на підвищення ефективності функціонування організації. Цілі та завдання кадрового контролінгу. Випереджальний (запобіжний), поточний та підсумковий контроль. Облік трудової діяльності. Облік результатів діяльності трудових колективів і окремих виконавців. Звітність щодо виконання планів і завдань.

Тема 10. Управління робочим часом працівників

Робочий час як універсальна міра кількості праці. Сутність і значення робочого часу, його зв'язок з інтенсивністю та продуктивністю праці. Законодавство України про регулювання робочого часу і часу відпусток. Регулювання робочого часу протягом тижня. Обмеження роботи в нічний час, у вихідні та святкові дні. Робота в надурочний час. Обмеження робочого часу для окремих категорій персоналу. Регулювання тривалості відпусток. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Сутність і значення правил внутрішнього розпорядку як способу регулювання робочого часу в конкретній організації. Початкова інформація для складання правил внутрішнього розпорядку. Регулювання режимів праці та відпочинку в організації. Гнучкі режими праці. Аналіз ефективності використання робочого часу. Завдання вивчення витрат робочого часу. Методи вивчення витрат робочого часу.

Тема 11. Створення сприятливих умов праці

Умови праці в організації. Поняття умов праці в організації. Фактори, що визначають умови праці на виробництві, їх значення для здоров'я, працездатності людей, якості продукції. Державне регулювання умов праці. Закон України «Про охорону праці». Місце і значення умов праці в системі чинників продуктивності праці. Класифікація умов праці на виробництві. Організаційно-технологічні умови праці. Санітарно-гігієнічні умови праці. Соціально-психологічні умови праці.

Тема 12. Оцінка персоналу

Об'єктивна необхідність оцінювання персоналу. Значення й завдання оцінювання персоналу. Оцінювання особистісних і професійних (ділових) якостей претендентів на робочі місця в організації. Вивчення документів. Співбесіди. Комп'ютерна психодіагностика. Тестові випробування. Графологічна експертиза. Технології відбору персоналу. Оцінювання якості роботи персоналу. Оцінювання робітників і службовців (рівень кваліфікації, виконавська й трудова дисципліна, якісні показники роботи, дотримання техніки безпеки тощо). Оцінювання спеціалістів (рівень кваліфікації, творчість і винахідливість, ініціативність, виконавська і трудова дисципліна).

Оцінювання керівників (рівень кваліфікації, відповідальність, готовність ризикувати, організаційні здібності, стиль управління, ініціативність, показники роботи підлеглих працівників). Атестація спеціалістів і керівників. Періодичність проведення атестації, документація, процедури проведення, використання результатів.

Тема 13. Мотивація та стимулювання персоналу

Потреби, мотиви та інтереси людини. Поняття потреб людини. Потреби первинні та вторинні. Ієрархія потреб. Мотив як внутрішня спонукальна сила до активної дії. Множинність мотивів трудової поведінки та їх взаємодія. Мотив, інтерес і мета усвідомленої дії. Мотиваційний механізм управління трудовою поведінкою персоналу. Зарубіжні теорії мотивації персоналу. Стимул як чинник активізації трудової діяльності. Визначення стимулу як категорії. Взаємозв'язок між мотивами та стимулами. Сучасні методи стимулювання ефективної діяльності персоналу. Сутність і місце заробітної плати в системі стимулювання. Вибір форм і систем заробітної плати для окремих категорій працівників. Негрошові форми стимулювання працівників.

Тема 14. Ефективність управління персоналом

Ефективність управління персоналом організації. Загальні засади ефективності в економіці та управлінні. Економічні та соціальні аспекти ефективності роботи з персоналом. Система економічних показників ефективності управління персоналом. Показники соціальної ефективності управління персоналом. Технологія аналізу та оцінки ефективності управління персоналом. Складові аналізу ефективності управління персоналом (система кадрового аудиту, кадровий консалтинг, моніторинг управління персоналом). Витрати на персонал, методи їх нормування, планування й аналізу. Складові основних і додаткових витрат на персонал. Особливості нормування окремих елементів витрат на персонал. Основні показники, за якими відбувається планування і аналіз витрат на персонал. Етапи планування витрат на персонал. Економічна шкода та її відшкодування. Визначення економічної шкоди внаслідок надмірної плинності персоналу, професійних захворювань і травматизму.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. Економічна теорія

1. Економічні категорії й економічні закони.

2. Обмеженість економічних ресурсів і проблема вибору. Крива виробничих можливостей.
3. Основні типи і порівняльний аналіз економічних систем.
4. Економічний зміст відносин власності. Форми власності й необхідність їхньої розмаїтості для ефективного функціонування економічної системи.
5. Поняття та умови виникнення товарного виробництва. Товар і його властивості.
6. Ринок і його функції.
7. Механізм функціонування ринкової системи. Модель кругообігу продукту, ресурсів та доходів.
8. Основні моделі ринку і їхня характеристика.
9. Інфраструктура ринку.
10. Попит і закон попиту. Фактори попиту.
11. Пропозиція і закон пропозиції. Фактори пропозиції.
12. Рівновага попиту та пропозиції. Рівноважна ціна й рівноважна
13. кількість.
14. Заробітна плата як ціна праці. Визначення величини зарплати на конкурентному ринку, ринку монополії, двосторонньої монополії.
15. Позичковий відсоток: поняття, фактори, які впливають на його рівень, значення.
16. Нерівність у розподілі доходів. Крива Лоренца, коефіцієнт Джини, децільний коефіцієнт.
17. Макроекономічні показники (ВНП, ВВП, ЧНП, НД, ЛРД), і їхнє співвідношення.
18. Споживання, заощадження, інвестиції та їх взаємозв'язок.
19. Гроші, еволюція, функції. Рівняння Фішера.
20. Банківська система: поняття, елементи, роль в економічних процесах.
21. Цілі грошово-кредитної політики і її інструменти.
22. Податки, їх функції, види. Проблема оптимального рівня оподаткування.
23. Економічний цикл і його фази. Характеристика фаз циклу.
24. Поняття інфляції, її вимір, причини, види.
25. Причини й форми безробіття. Закон Оукена. Безробіття в Україні.
26. Світове господарство, його еволюція й етапи розвитку.
27. Міжнародна торгівля, її особливості. Теорія порівняльних переваг.
28. Мобільність факторів виробництва: капіталу, робочої сили, технологій.
29. Платіжний та торговельний баланс.
30. Світова валютна система та її еволюція.

Розділ 2. Мікроекономіка

1. Модель попиту: функція, графік, фактори впливу.
2. Модель пропозиції: функція, графік, фактори впливу.
3. Ринкова рівновага та механізм її встановлення.
4. “Паукоподібна модель” як динамічна модель ринкової рівноваги.
5. Цінова еластичність попиту і пропозиції.
6. Корисність. Закон спадної граничної корисності.
7. Споживацькі переваги та криві байдужості.
8. Гранична норма заміщення.
9. Реакція споживача на зміну доходу. Крива “дохід-споживання”.
Криві Енгеля.
10. Ефект доходу та ефект заміщення за Дж. Хиксом та за Є. Слуцьким.
Парадокс Гіфена.
11. Виробнича функція та її види.
12. Ізокванта та її особливості. Гранична норма технологічного заміщення.
13. Ефект масштабу виробництва.
14. Концепція витрат виробництва.
15. Види витрат виробництва. Функція витрат.
16. Ізокоста та її властивості.
17. Рівновага виробника.
18. Теорія ринкових структур.
19. Основні риси ринку досконалої конкуренції.
20. Правила максимізації прибутку фірмою.
21. Ефективність конкурентного ринку.
22. Характерні особливості чистої монополії. Ціноутворення монополії.
23. Максимізація прибутку монополістом у короткостроковому та довгостроковому періоді.
24. Основні риси олігополії. Ефективність та соціально-економічні наслідки олігополії.
25. Теорія граничної продуктивності та попит на ресурси.
26. Правило мінімізації витрат та максимізації прибутку при використанні ресурсів.
27. Ціноутворення на ринку ресурсів.
28. Ринок землі та його особливості. Сутність та механізм формування

економічної ренти.

29. Позичковий відсоток як дохід на фактор капіталу.
30. Економічний та нормальний прибуток.

Розділ 3. Міжнародна економіка

1. Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці.
2. Поняття, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні міжнародних економічних відносин.
3. Форми міжнародних економічних відносин.
4. Теорії міжнародної торгівлі.
5. Поняття та форми міжнародної торгівлі.
6. Методи міжнародної торгівлі товарами.
7. Показники міжнародної торгівлі.
8. Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції.
9. Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами.
10. Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОР (ГАТС).
11. Форми і чинники міжнародного руху капіталу.
12. Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми.
13. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування.
14. Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура.
15. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові.
16. Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності.
17. Поняття і види міжнародної міграції робочої сили.
18. Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили.
19. Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти.
20. Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу.
21. Інституційне регулювання світового ринку технологій.
22. Пріоритетні напрями розвитку міжнародного технологічного обміну для України.
23. Валюта: поняття, типи та види.
24. Поняття валютної системи і її типи.
25. Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти.
26. Міжнародний кредит: поняття, функції та форми.
27. Міжнародні розрахунки: поняття, форми та типи.
28. Платіжний баланс: поняття, структура, фактори впливу та методи

врівноваження.

29. Типи міжнародної економічної інтеграції.

30. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції.

Розділ 4. Економіка підприємства

1. Поняття підприємства, цілі і завдання його створення.
2. Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми підприємств та їх характеристика.
3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства.
4. Поняття організаційної структури управління виробництвом і фактори, що її визначають.
5. Основні форми організаційних структур управління виробництвом.
6. Поняття, класифікація і структура основних фондів.
7. Знос та форми відтворення основних фондів підприємства.
8. Нематеріальні ресурси та активи підприємства.
9. Сутність, склад та класифікація оборотних засобів підприємства.
10. Матеріальні ресурси підприємства та показники їх використання.
11. Персонал підприємства, його склад і структура.
12. Поняття, функції та форми оплати праці.
13. Поняття продуктивності праці та чинники її зростання.
14. Планування діяльності підприємства як функція управління.
15. Стратегічне планування діяльності підприємства.
16. Виробнича потужність підприємства та її види.
17. Основні форми та методи організації виробництва.
18. Виробнича програма підприємства та основні її завдання.
19. Поняття якості продукції. Показники якості продукції.
20. Витрати підприємства та їх характеристика.
21. Собівартість продукції та її планування.
22. Прибуток підприємства, його формування та використання у ринкових умовах.
23. Сутність інвестицій, їх види та характеристика.
24. Характеристика капітальних вкладень підприємства.
25. Види інновацій та критерії їх класифікації.
26. Характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів.
27. Поняття та визначення рівня конкурентоспроможності продукції підприємств на ринку.
28. Санація підприємств. Суть механізму санації та її цілі.
29. Антикризова діяльність і банкрутство підприємств. Причини й симптоми банкрутства.

30. Економічна безпека підприємства. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства.

Розділ 5. Управління персоналом

1. Управління персоналом як специфічна функція менеджменту
2. Концепція та система управління персоналом
3. Забезпечення системи управління персоналом організації
4. Закономірності і принципи управління персоналом
5. Методи управління персоналом
6. Кадрова політика організації – основа формування стратегії управління персоналом
7. Стратегія управління персоналом організації
8. Стратегічний аналіз кадрового потенціалу організації
9. Основні функції і завдання служби управління персоналом
10. Сутність, цілі і задачі кадрового планування
11. Планування і прогнозування потреби в персоналі
12. Підбор, відбір і найм персоналу
13. Управління процесами плинності персоналу
14. Удосконалювання соціально-психологічного клімату в колективі
15. Основні поняття та концепції навчання персоналу
16. Види та методи навчання персоналу
17. Управління нововведеннями в кадровій роботі
18. Поняття мотивації і її необхідність у управлінні
19. Зміст мотиваційного процесу
20. Нормування праці, сутність, значення, види норм праці.
21. Компенсаційний пакет: поняття, структура, вимоги до формування
22. Нематеріальне мотивування працівників
23. Процес оцінки персоналу: сутність, цілі, завдання, елементи
24. Система оцінки персоналу і її види
25. Сутність та функції корпоративної культури
26. Взаємовпливи корпоративної культури та управління персоналом
27. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління персоналом
28. Ефективність професійного добору та адаптації працівників
29. Ефективність професійного розвитку працівників
30. Інтегральні показники економічної ефективності управління персоналом

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розділ 1. Економічна теорія

1. Економічна теорія: навч. посібник для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: НТУ "ХПІ", 2020. – 230 с.
2. Курс економічної теорії: Навчальний посібник/ За ред. С.І. Архієреєва, Н.Б.Решетняк. – Харків: НТУ "ХПІ", 2008. – 332с.
3. Основи економічної теорії: навч. посіб. / [М.М. Гуревичов, Н.Б. Решетняк, С.І. Архієреєв та ін.]. – Х.: НТУ "ХПІ", 2003. – 288 с.
4. Основи економічної теорії : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 120 с.
5. Політична економія: Навч. посіб. для студентів / За ред. проф. С.І. Архієреєва, доц. В.С. Духова, доц. Н.Б. Решетняк. – Харків, 2006. – 364 с.
6. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 688 с.
7. Гальчинський А.С. Основи економічних знань: навч. посіб. / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. - 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 2002. – 543 с.
8. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 9-те вид., доповн. – К.: Знання, 2014. – 710 с.
9. Економічна теорія: Посібник / За заг. ред. Є.М. Воробйова. – Київ-Харків, 2001. – 704 с.
10. Основи економічної теорії. Підручник. 3-те вид. / За заг. ред. Ю.В. Николенка. – Київ: ЦУЛ, 2003 – 540 с.

Розділ 2. Мікроекономіка

1. Мікроекономіка: навч. посібник / ред. С.І. Архієреєв, Н.Б. Решетняк. – Харків: НТУ "ХПІ", 2003. – 160 с.
2. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей "Економіка", "Облік і оподаткування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємство, торгівля та біржова діяльність" / За ред.

- С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.
3. Башнянин Г. І. Мікроекономічна теорія : навч. посібн. / за ред. проф. Г. І. Башнянина і доц. О. В. Щедрої. – Львів : Новий світ.– 2007. – 640 с.
 4. Базилевич В. Д. Мікроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич ; ред. В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2007. – 677 с.
 5. Базилінська О. Я. Мікроекономіка : теорія та практика / О. Я. Базилінська. – К. : Києво-Могилянська академія, 2007. – 272 с.
 6. Економічна теорія. Мікроекономіка : підручник / В. М. Тарасевич та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 134 с.
 7. Мікроекономіка : підручник / А. П. Наливайко та ін. – К. : КНЕУ, 2011. – 446 с.
 8. Макконнелл К. Мікроекономіка / К. Макконнелл, С. Брю ; пер. З англ. – Л. : Просвіта, 1999. – 650 с.
 9. Косік А. Ф. Мікроекономіка : навч. посібник / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – К. : ЦУЛ, 2008. – 438 с.
 10. Пилипенко В. В. Мікроекономіка / В. В. Пилипенко. – Суми : ТОВ "Мрія", 2007. – 284 с.

Розділ 3. Міжнародна економіка

1. Міжнародна економіка: підруч. / Д.Г.Лук'яненко, А.М.Поручник, Я.М.Столярчук; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – К.: КНЕУ, 2014. – 762 с.
2. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М., Столярчук Я.М. Практикум з міжнародної економіки: тести, вправи, задачі, проблемні ситуації, ділові ігри. – К.: КНЕУ, 2006. – 287 с.
3. Світова економіка: підручник / за ред. О.І. Шниркова, В.І. Мазуренка, О.І., Рогача. – К.:ВПЦ «Київський університет», 2018. – 616 с.
4. Сучасна міжнародна економіка [Текст]: підручник / В.В. Білоцерківець та ін.; за ред. В.М. Тарасевича. – Дніпро: Економіка, 2019. – 384 с.
5. International economy: handbook/ D.Lukianenko, A.Poruchnik, Y. Stoliarchuk. – К.:КНЕУ, 2021. – 671 p.
6. Krugman P. International Economics: Theory & Policy (10th edition)/ P. Krugman, M. Obstfeld, M. Melitz// Prentice Hall, 2015. – 792 p.
7. Архієреєв С.І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини [Текст]: навч. посіб. / С. І. Архієреєв, Н. М. Волоснікова, С. О. Климова; за ред. С.І. Архієреєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків: Видво Іванченка І.С., 2019. – 233 с.
8. Міжнародна економіка: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / [Ю.Г.Козак, Д.Г.Лук'яненко, Ю.В.Макогон та ін.]; за ред.: Ю.Г.Козака, Д.Г.Лук'яненка, Ю.В.Макогона; М-во освіти і науки України. – 3-тє вид.,

- перероб. та допов. – К: Центр учб. літ., 2017. – 559 с.
9. Міжнародна економіка: підруч. [для бакалаврів спеціальності «економіка»] / Є.В. Савельєв, І.Я. Зварич. [вид. 4-те, переробл. та доповн.]. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 424 с.
 10. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / А.О. Босак, О.Ю. Григор'єв, Ю.В. Малиновський, В.П. Далик. – Львів: Міські інформаційні системи, 2017. – 365 с.

Розділ 4. Економіка підприємства

1. Березін О.В., Березіна Л.М., Бутенко Н.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ : Знання, 2009. – 390 с.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
3. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге видання. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
4. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
5. Економіка підприємства: підручник / За ред. А.В. Шегди. – Київ : Знання, 2006. – 614 с.
6. Економіка підприємства: підручник для вищої школи / За заг. ред. Л. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2012. – 864 с.
7. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
8. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
9. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
10. Яркіна Н. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ : Ліра-К, 2015. – 498 с.

Розділ 5. Управління персоналом

11. Управління персоналом : підручник / [В. М. Данюк, А. М. Колот, Г. С. Суков та ін.] ; за заг. та наук. ред. к.е.н., проф. В. М. Данюка. - К. : КНЕУ; Краматорськ : НКМЗ, 2013. – 666 с.
12. Управління персоналом: навч. посібник / О. Д. Матросов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. - Харків : НТУ "ХПІ", 2008. – 211 с.
13. Управління персоналом : навч. посіб. / А. О. Азарова, О. О. Мороз, О. Й. Лесько, І. В. Романець; ВНТУ. - Вінниця : ВНТУ, 2014. - 283 с.

14. Никифоренко В.Г. Управління персоналом: Навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене та доповнене. – Одеса: Атлант, 2013 р. – 275 с.
15. Рульєв В.А. Гуткевич С.О. Мостенська Т.Л. Управління персоналом: Навч. посіб. – К.: КОНДОР, 2012. - 324 с.
16. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Управління персоналом Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. - 468 с.
17. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шканова О. М. Управління персоналом. 2-ге видання: Навчальний посібник. – К: Центр учбової літератури. - 2009 – 502 с.
18. Михайлова Л.І. Управління персоналом. Навчальний посібник. . - К: Центр учбової літератури. – 2007 – 248 с.
19. Управління персоналом та економіка праці: навч. посібник / М. І. Погорелов [та ін.] ; ред. М. І. Погорелов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХП", 2015. – 524 с.
20. Управління персоналом: навч. посібник / В. С. Савельєва, О. Л. Єськов. - К. : Професіонал, 2005. - 336 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію НТУ «ХП». До участі у вступних випробуваннях допускаються кандидати, які дотрималися усіх норм і правил, передбачених чинним законодавством, зокрема «Правил прийому» до НТУ «ХП».

Для проведення випробування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до вступного випробування ухвалюється рішенням приймальної комісії. Для проведення вступного випробування приймальною комісією попередньо готуються білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах приймальної комісії.

Вступне випробування проводиться у строки передбачені Правилами прийому до НТУ «ХП».

Абітурієнту необхідно по кожному завданню дати обґрунтовану відповідь. На виконання завдань відводиться 2 академічні години (90 хвилин).

При оцінці знань вступника за основу слід брати повноту і правильність отриманих відповідей і виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня зважена за оцінками відповідей на всі питання.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

1	2	3	4	5
64–74	D	Задовільно	– знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; – вміння розв'язувати прості практичні задачі	– невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	– знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі	– незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень ; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2022 році.

Заяву про апеляцію щодо кількості балів, отриманих на вступному випробуванні, вступник може подати особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення кількості балів, отриманих з даного вступного випробування. Заява про апеляцію подається відповідальному секретарю Приймальної комісії та візується головою Приймальної комісії.

Схвалено на засіданні вченої ради ННІ ЕММБ

Протокол № 2 від 26 квітня 2022 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Наталія КРАСНОКУТСЬКА

Голова фахової атестаційної комісії

Петро ПЕРЕРВА

Облік, аудит і оподаткування

АНОТАЦІЯ

Вступне фахове випробування – це перевірка рівня знань, умінь та навичок особи з конкурсних предметів, з навчальних дисциплін за програмою вищого навчального закладу, рівня здібностей до певного виду діяльності, що проводиться з метою оцінювання зазначеного рівня для конкурсного відбору до вищого навчального закладу у формі іспиту. Вимоги до вступних випробувань базуються на нормативних формах державної атестації осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах.

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати базову вищу освіту та здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками щодо циклів дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки.

Підготовка фахівця в галузі бухгалтерського обліку в сучасних умовах – надзвичайно складний та динамічний процес, який вимагає оперативного врахування появи специфічних багаторівневих систем освіти та частих змін діючого законодавства, розробки нових підходів до методики і техніки викладання спеціальних дисциплін тощо.

Магістр – це рівень освіти фахівця, який на основі отриманої кваліфікації бакалавра (спеціаліста) здобув поглиблені спеціальні знання та вміння інноваційного характеру, має первісний досвід їх застосування та продукування нового знання для вирішення проблемних професійних задач у певній галузі народного господарства. Підготовка магістра з обліку і оподаткування повинна включати поглиблене вивчення фундаментальних, гуманітарних, спеціальних, економічних, облікових, психолого-педагогічних наук, а також отримання науково-практичних навиків.

У зв'язку з цим, метою вступного фахового випробування є з'ясування

набутих теоретичних та практичних навиків в галузі обліку, контролю та аналізу, які б дозволяли робити висновки, розробляти власні рекомендації, спрямовані на удосконалення не лише облікового процесу, а й процесу управління підприємствами в цілому, здійснювати наукові узагальнення тощо. Тобто претендент на зарахування має продемонструвати отримані практичні та теоретичні навички інноваційного характеру.

Абітурієнти повинні

знати: основи фінансовий і управлінського обліку, аудиту та аналізу господарської діяльності;

вміти:

- проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень;
- здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій;
- застосовувати методики проведення аудиту;
- застосовувати методи бухгалтерського обліку та аналізу діяльності для здійснення оцінки ефективності діяльності підприємств та ін.

Вступне фахове випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускника рівня освіти бакалавр і включає зміст навчальних дисциплін професійної підготовки:

1. Фінансовий облік.
2. Управлінський облік.
3. Аудит.
4. Аналіз господарської діяльності.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

І. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Визнання основних засобів активом відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби». Класифікація основних засобів для фінансового (відповідно до плану рахунків – рахунки 10, 11), економічна класифікація і для цілей податкового обліку. Види оцінок основних засобів. Первісна оцінка основних засобів. Амортизація і знос основних засобів. Види (планова, фінансова, бухгалтерська, податкова, економічна для прийняття управлінських рішень) і

методи нарахування амортизацій. Переоцінка основних засобів – дооцінка і уцінка: проводки, документування. Надходження і вибуття основних засобів: проводки, документування. Облік ремонтів основних засобів (поточного і капітального), особливості розрахунку вартості, віднесення на витрати чи капіталізацію, документування для фінансової і податкової звітності. Порядок переведення основних засобів на консервацію. Розкриття інформації про основні засоби у Примітках до фінансової звітності.

Економічна суть, визнання, оцінка, класифікація нематеріальних активів. Нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів. Документальне забезпечення операцій з руху нематеріальних активів. Облік руху нематеріальних активів у системі рахунків. Облік амортизації та переоцінки. Розкриття інформації про нематеріальні активи у Примітках до фінансових звітів.

Визначення та класифікація оренди. Облік фінансової (лізинг) і операційної оренди основних засобів: проводки, документування. Операційна оренда: відображення в фінансових звітах орендаря. Операційна оренда: відображення в фінансових звітах орендодавця. Фінансова оренда: відображення в фінансових звітах орендаря. Фінансова оренда: відображення в фінансових звітах орендодавця.

Суть, види та класифікація інвестицій. Нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності. Облік довгострокових фінансових інвестицій у системі рахунків. Оцінка довгострокових фінансових інвестицій. Розкриття інформації про довгострокові фінансові інвестиції у фінансовій звітності підприємств.

Економічна суть і класифікація запасів. Нормативно-правове регулювання обліку виробничих запасів. Документальне забезпечення операцій з руху запасів. Складський облік виробничих запасів. Облік виробничих запасів у системі рахунків та їх оцінка на дату балансу. Оцінка виробничих запасів при їх вибутті. Особливості обліку малоцінних швидкозношуваних предметів. Відображення операцій з виробничими запасами у облікових регістрах та фінансовій звітності.

Економічна суть і нормативно-правове регулювання дебіторської заборгованості. Оцінка дебіторської заборгованості та облік резерву сумнівних боргів. Облік і документальне забезпечення розрахунків з покупцями і замовниками. Облік інших видів поточної дебіторської

заборгованості. Розкриття інформації про дебіторську заборгованість у облікових регістрах і фінансовій звітності.

Сутність зобов'язань, їх види та визнання. Нормативно-правове регулювання операцій з обліку зобов'язань. Облік довгострокових позик у системі рахунків. Облік інших довгострокових зобов'язань. Відображення операцій за довгостроковими зобов'язаннями у облікових регістрах та фінансовій звітності

Сутність короткострокових зобов'язань, їх склад та визнання. Нормативно - правове регулювання обліку короткострокових зобов'язань. Документальне забезпечення операцій за поточними зобов'язаннями. Облік короткострокових зобов'язань у системі рахунків. Відображення операцій за короткостроковими зобов'язаннями у облікових регістрах та фінансовій звітності.

Сутність власного капіталу та його складові. Нормативно-законодавче забезпечення обліку власного капіталу. Документальне забезпечення операцій з обліку статутного капіталу. Облік власного капіталу у системі рахунків. Розкриття інформації про власний капітал у фінансовій звітності.

Суть операцій в іноземній валюті. Визнання курсових різниць. Розрахунки з підзвітними особами в іноземній валюті. Облік часткових авансів в іноземній валюті. Відображення операцій з іноземною валютою на рахунках бухгалтерського обліку. Документування операцій з іноземною валютою.

Облік операцій в іноземній валюті. Головні терміни та визначення. Оцінка доходів за будівельним контрактом. Відображення будівельних контрактів в обліку.

Суть, визнання доходу та його класифікація. Законодавчо-нормативна база обліку доходів. Облік доходу операційної діяльності. Облік доходу неопераційної діяльності.

Облік витрат операційної діяльності. Облік інших витрат діяльності підприємства. Відображення витрат діяльності у облікових регістрах та фінансовій звітності.

Порядок визначення фінансового результату діяльності підприємства. Облік поточного податку на прибуток. Облік тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню. Облік тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню. Відображення доходів, витрат діяльності та прибутку в

облікових регістрах та фінансовій звітності.

Порядок складання, подання й оприлюднення фінансової звітності. Бухгалтерський баланс: будова, зміст, призначення. Контрактивні і контрпасивні статті балансу. Призначення та складання Звіту про фінансові результати. Вимоги та порядок складання Звіту про рух грошових коштів. Вимоги щодо заповнення та подання Звіту про власний капітал. Формування приміток до фінансових звітів. виправлення помилок і зміни у фінансових звітах.

II. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Сутність та зміст управлінського обліку, його формування і розвиток. Предмет, об'єкт та методи управлінського обліку.

Основні принципи класифікацій витрат. Класифікація витрат за напрямками обліку. Поведінка витрат в залежності від їх класифікації. Методи визначення функції витрат.

Облік і контроль витрат за економічними елементами та статтями калькуляції. Визначення об'єктів витрат, центрів витрат та центрів відповідальності. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції за об'єктами обліку. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції за повнотою врахування витрат. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції за ступенем нормованості витрат. Існуючі підходи до обліку і розподілу виробничих накладних витрат

Облік витрат і калькулювання собівартості продукції за повнотою врахування витрат. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції за ступенем нормованості витрат. Існуючі підходи до обліку і розподілу виробничих накладних витрат

Відмінність між калькуляцією собівартості з повним розподілом витрат і калькуляцією собівартості за змінними витратами. Переваги і недоліки калькуляції з повним розподілом витрат і директ-костингу.

Значення системи обліку та калькулювання собівартості продукції за нормативними витратами. Організація нормативного методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.

Взаємозв'язок витрат, обсягу діяльності та прибутку. Визначення та аналіз сфери беззбиткової діяльності. Маржинальний підхід до аналізу

діяльності підприємства. Показники рівня підприємницького ризику.

Підготовка управлінської інформації на основі даних обліку. Оцінка та вибір методів ціноутворення. Аналіз формування оборотного капіталу по стадіям операційного циклу.

Сутність бюджетування та види бюджетів. Розробка бюджетів. Контроль та аналіз виконання бюджетів.

Сутність і види центрів відповідальності та оцінка їхньої діяльності. Сутність і методи трансфертного ціноутворення.

Завдання управлінського обліку та його відмінності від фінансового обліку. Організаційні аспекти управлінського обліку.

III. АУДИТ

Виникнення аудиту, та розвиток аудиторської діяльності. Суспільна потреба в аудиті. Призначення та необхідність виникнення аудиту. Теоретичне обґрунтування необхідного виникнення: потреби потенційного або існуючого інвестора, теорія агентів, теорія мотивацій. Етапи розвитку аудиту (підтверджуючий, системоорієнтований, ризикоорієнтований) та їх характеристика. Ознаки необхідності виникнення аудиту та розвиток аудиторської діяльності в Україні.

Визначення аудиту. Основні елементи визначення аудиту. Поняття аудиторської діяльності та її складові. Мета аудиту. Класифікація аудиту за певними ознаками та її практичне застосування. Відмінність аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види.

Регулювання аудиторської діяльності в Україні. Саморегулювання - найважливіша умова забезпечення незалежності аудиту. Суб'єкти аудиторської діяльності: аудитори та аудиторські фірми. Суб'єкти регулювання аудиторської діяльності: держава та професійні організації. Аудиторська палата України, Спілка аудиторів України, Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, їх повноваження, функції та обов'язки.

Сертифікація аудиторів. Термін чинності сертифікату та підтвердження професійної придатності аудиторів. Порядок отримання та скасування сертифікату. Поняття стандартів і норм аудиту. Загальні умови проведення

аудиту та надання інших аудиторських послуг. Основні етапи процесу аудиту. Процедура вибору замовника і укладання договору.

Міжнародна регламентація аудиторської діяльності. Основні постулати, як базові пропозиції, послідовні передумови, логічні принципи і необхідні умови. Міжнародні стандарти аудиту та їх характеристика. Національні нормативи аудиту їх характеристика, застосування. Кодекс професійної етики аудиторів України.

Принципи аудиту: етичні (незалежність, об'єктивність, компетентність, конфіденційність, доброзичливість) та їх характеристика. Принципи незалежності та її правові, етичні та економічні аспекти.

Предмет аудиту. Адекватність відображення господарського факту як предмет аудиту. Інтерпретація господарського факту та оцінка його на відповідність. Характеристика системи облікового відображення господарського факту. Об'єкти аудиту їх класифікація та параметризація.

Поняття методу та методика аудиту. Методи аудиту. Поєднання методів документальної комплексної ревізії, судово-бухгалтерської експертизи, аналізу господарської діяльності.

Підприємницький ризик та його характеристика. Поняття аудиторського ризику та його складові. Внутрішній ризик підприємства та фактори, що його обумовлюють. Система внутрішнього аудиту на підприємстві: його сутність, об'єкти, суб'єкти, методичні прийоми. Методичні прийоми внутрішнього контролю. Процедури контролю - спеціальні перевірки, що виконуються персоналом підприємства. Вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю. Документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю. Тестування системи внутрішнього контролю. Відмінності внутрішнього аудиту від зовнішнього. Ризик контролю, його визначення та складові. Ризик не виявлення. Залежність між ризиком контролю і ризиком не виявлення. Припустимий аудиторський ризик. Модель аудиторського ризику та її використання на практиці.

Кількісна оцінка аудиторського ризику та правила, яких необхідно дотримуватись при її застосуванні. Оцінка ризику у процесі аудиту. Залежність між компонентами моделі аудиторського ризику. Поняття суттєвості та її оцінка. Послідовність застосування суттєвості на різних етапах аудиту. Суттєве та несуттєве відхилення. Обман та помилка:

визначення та фактори, що їх зумовлюють.

Планування аудиту, його мета, конкретизація завдань аудиту у процесі планування. Етапи планування. Попереднє планування аудиторської перевірки. Збір загальних відомостей про клієнта. Прийняття рішень про продовження аудиту для клієнта та згоду на аудит для нового клієнта. Оцінка аудиторського ризику. Загальний план аудиту, його зміст. Програма аудиту та її складові.

Аудиторські процедури, їх призначення та види. Аналітичні процедури: поняття, значення та необхідність їх використання в аудиті.

Поняття аудиторської вибірки. Місце вибіркової перевірки в процесі аудиту. Мета вибіркової перевірки. Статистичні та нестатистичні методи вибірки. Види вибірових перевірок. Використання вибірки при оцінці внутрішнього контролю. Фактори, що впливають на обсяг вибірки. Інтерпретація результатів вибірки. Процедури, що не є вибіровими.

Аудиторські докази. Класифікація доказів. Основні умови збору доказів. Прийоми і процедури отримання аудиторських доказів. Джерела аудиторських доказів. Основні фактори, які формують вимоги до аудиторських доказів. Вимоги до кількості та якості доказів. Залежність між аудиторськими доказами, ризиком та суттєвістю.

Поняття і класифікація робочих документів аудитора. Робочі документи, створені під час планування, підготовки, проведення перевірки, узагальнення її даних, а також документальна інформація, одержана в ході аудиту від третіх осіб. Класифікація робочих документів аудитора: за часом ведення і використання; за способом і за часом ведення і використання; за способом за джерелами одержання; за ступенем деталізації, за ступенем стандартизації; за формою представлення; за тенденціями складання.

Методика складання робочих документів аудитора і ведення аудиторського дос'є. Організаційні, адміністративні документи аудиторських процедур по окремих статтях річного звіту та інші аудиторські дані, висновок, рекомендації (пропозиції).

Підсумковий контроль. Загальні вимоги до аудиторського висновку. Види аудиторських висновків. Позитивний висновок, умови його представлення. Обставини для неподання безумовно-позитивного висновку: невпевненість та незгода. Умовно-позитивний висновок. Фундаментальна та не фундаментальна невпевненість або незгода та їх причини. Негативний

висновок та умови його представлення. Відмова від видання висновку. Вимоги до стилю формування аудиторського висновку. Порядок складання та подання аудиторських висновків. Рішення користувачів звітності за результатами аудиту.

Завдання та послідовність аудиту активів та зобов'язань. Джерела інформації для проведення аудиту грошових коштів та готівкових операцій.

Аудит забезпечення збереженості касової готівки та дотримання касової дисципліни, вимог чинного законодавства щодо здійснення касових операцій. Перевірка операцій на рахунках у банках. Аудит дебіторської заборгованості.

Аудит наявності та руху основних засобів і нематеріальних активів. Аудит праці і заробітної плати. Аудит формування статутного капіталу суб'єктів господарювання та його особливості. Аудит руху та використання капіталу за видами. Організація та методика аудиту поточних зобов'язань та кредитних операцій. Перевірка використання та своєчасності повернення короткострокових позик і довгострокових кредитів та їх забезпечення.

Зміст перевірки бухгалтерського обліку. Основні процедури та методика перевірки обліку. Перевірка відповідності даних обліку і звітності. Перевірка даних облікових реєстрів та бухгалтерських документів. Використання методики експрес-аналізу для економічного читання бухгалтерської звітності. Аудиторська оцінка фінансово-економічного потенціалу підприємства та ефективності його використання. Аудит операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Завдання та послідовність аудиту об'єктів приватизації.

Аудиторська (експертна) оцінка об'єктів приватизації. Аудит інвестиційної та довірчої діяльності. Аудит операцій з акціями, облігаціями та іншими цінними паперами довгострокового та короткострокового призначення.

Аудит експортно-імпорتنих та валютних операцій. Аудиторська перевірка ліквідності та фінансової стійкості господарюючих суб'єктів.

IV. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Економічна сутність економічного аналізу, мета, завдання, предмет, об'єкти та суб'єкти аналізу. Місце аналізу в системі управління.

Функціональна та цільова орієнтація економічного аналізу. Функції економічного аналізу. Види економічного аналізу, їх класифікація та сфери застосування. Принципи економічного аналізу та його ключові категорії.

Метод економічного аналізу. Класифікація методичних прийомів аналізу залежно від цілей та інформаційних можливостей. Абстрактно-логічні прийоми економічного аналізу, їх сутність, функціональна спрямованість та сфери застосування. Описові кількісні прийоми економічних досліджень, їх сутність, функціональна спрямованість та сфери застосування. Сучасні прийоми візуалізації аналітичних досліджень (графічні прийоми, матричний аналіз, аналіз в системі координат). Прийоми факторного аналізу для ретроспективного дослідження та методика їх застосування.

Загальні підходи до організації економічного аналізу. Інформаційно-методичне забезпечення економічного аналізу. Оформлення результатів економічного аналізу. Організація аналітичних досліджень в умовах застосування інформаційних технологій.

Роль і значення аналізу фінансового стану в сучасних умовах розвитку економіки. Склад та зміст фінансової звітності підприємств. Основні види аналізу фінансової звітності. Аналіз фінансової стійкості, ділової та ринкової активності підприємства. Коефіцієнтний аналіз прибутковості.

Значення, завдання аналізу фінансових результатів. Звіт про фінансові результати як джерело інформації аналізу фінансових результатів. Загальний порівняльний аналіз та аналіз динаміки і структури фінансових результатів за видами діяльності. Аналіз валового прибутку і визначення резервів його збільшення. Факторний аналіз валового та операційного прибутку. Система відносних показників прибутковості (рентабельності) підприємства та окремих видів продукції.

Звіт про рух грошових коштів, як інформаційне джерело аналізу. Загальний аналіз грошових потоків: горизонтальний і вертикальний аналіз. Методика аналізу руху грошових коштів від операційної, інвестиційної та операційної діяльності. Коефіцієнтний аналіз руху грошових коштів. Методика аналізу обсягу, структури та динаміки інвестицій. Методи оцінки інвестиційних проектів.

Аналітичне обґрунтування виробничої програми з метою максимізації доходу та операційного прибутку. Факторний аналіз виконання виробничої

програми в цілому по підприємству та по окремих видах продукції. Аналіз виконання плану за обсягами, асортиментом та структурою випущеної продукції в цілому по підприємству. Аналіз якості та конкурентоспроможності продукції.

Види та класифікація виробничих ресурсів підприємства. Аналіз трудових ресурсів підприємства. Аналіз чисельності, складу та руху робочої сили. Аналіз використання робочого часу. Аналіз продуктивності праці. Пошук резервів підвищення продуктивності праці та збільшення випуску продукції.

Аналіз основних засобів підприємства. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами. Аналіз виробничих потужностей підприємства. Аналіз використання основних засобів. Аналіз використання обладнання. Аналіз матеріальних ресурсів підприємства. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами. Аналіз використання матеріальних ресурсів. Аналіз виробничого потенціалу підприємства та організаційно-технічного рівня виробничого процесу.

Загальна схема формування витрат підприємства та їх аналізу, інформаційні джерела аналізу. Аналіз виробничих витрат за елементами, статтями, місцями виникнення витрат, центрами відповідальності, об'єктами калькуляції. Аналіз матеріальних витрат та витрат на оплату праці. Аналіз загальноновиробничих, адміністративних та інших операційних витрат. Аналіз собівартості окремих видів продукції.

Обґрунтування плану реалізації продукції (робіт) підприємства для досягнення стратегічних цілей підприємства. Аналіз динаміки реалізації продукції, темпів зростання та приросту в цілому по підприємству. Загальна оцінка виконання договірних зобов'язань за обсягом, асортиментом, якістю, цінами та строками постачання продукції. Аналіз обсягу, структури та динаміки реалізації продукції за експортними контрактами.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

І. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

1. Визнання основних засобів.
2. Класифікація основних засобів.
3. Придбання та первісна оцінка основних засобів.

4. Подальші витрати, пов'язані з експлуатацією основних засобів.
5. Амортизація основних засобів.
6. Амортизація інших необоротних матеріальних активів.
7. Зміна строку корисного використання.
8. Зміна методу нарахування амортизації.
9. Переоцінка основних засобів.
10. Зменшення корисності основних засобів.
11. Вибуття основних засобів.
12. Визнання нематеріальних активів.
13. Оцінка нематеріальних активів.
14. Амортизація нематеріальних активів.
15. Оцінка нематеріальних активів у звітності.
16. Вибуття нематеріальних активів.
17. Типові помилки відображення в обліку та звітності нематеріальних активів.
18. Визначення та класифікація оренди.
19. Операційна оренда: відображення в фінансових звітах орендаря.
20. Операційна оренда: відображення в фінансових звітах орендодавця.
21. Фінансова оренда: відображення в фінансових звітах орендаря.
22. Фінансова оренда: відображення в фінансових звітах орендодавця.
23. Продаж активу з укладанням угоди про його одержання продавцем в оренду.
24. Первісна оцінка фінансових інвестицій.
25. Оцінка фінансових інвестицій на дату балансу.
26. Відображення фінансових інвестицій за справедливою вартістю.
27. Відображення фінансових інвестицій за собівартістю з урахуванням зменшення корисності.
28. Відображення фінансових інвестицій за амортизованою собівартістю.
29. Облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.
30. Відображення в обліку операцій між інвестором і об'єктом інвестування.
31. Облік фінансових інвестицій у спільну діяльність.

32. Визнання запасів.
33. Класифікація запасів.
34. Первісна оцінка запасів та відображення їх в обліку.
35. Вибуття запасів: оцінка та відображення в обліку.
36. Вибуття МШП.
37. Відображення запасів у звітності, переоцінка запасів.
38. Визнання дебіторської заборгованості.
39. Класифікація дебіторської заборгованості.
40. Первісна оцінка дебіторської заборгованості та її зарахування на баланс.
41. Довгострокова дебіторська заборгованість.
42. Поточна дебіторська заборгованість.
43. Векселі одержані.
44. Дебіторська заборгованість за розрахунками.
45. Оцінка поточної дебіторської заборгованості на дату балансу.
46. Списання дебіторської заборгованості.
47. Визнання зобов'язань і класифікація зобов'язань.
48. Визнання, оцінка і класифікація капіталу.
49. Облік операцій в іноземній валюті.
50. Оцінка доходів за будівельним контрактом.
51. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).
52. Визнання та класифікація витрат.
53. Облік адміністративних витрат та витрат на збут.
54. Облік поточного податку на прибуток.
55. Фінансова діяльність підприємства.
56. Розкриття облікової політики.
57. Розкриття інформації щодо фінансових інвестицій.
58. Відображення змін облікової оцінки у обліку та звітності.
59. Відображення змін в обліковій політиці.
60. Ускладнені випадки внесення змін в обліку та звітності.

II. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

1. Сутність і призначення управлінського обліку, його взаємозв'язок з системою бухгалтерського обліку підприємства. Проблеми становлення та розвитку управлінського обліку в Україні

2. Виробничі процеси, як об'єкт управлінського обліку. Організація управлінського обліку та шляхи його вдосконалення на підприємстві (в торгівлі, промисловості та ін.).
3. Характеристика і класифікація витрат, практичне застосування існуючих класифікацій.
4. Витрати підприємства, їх групування, класифікація і поведінка. Аналіз динаміки витрат виробництва та прийняття управлінських рішень.
5. Класифікація витрат у вітчизняному і закордонному обліку.
6. Інформаційна база управлінського аналізу ефективності господарської діяльності.
7. Управлінський облік і звітність як база управлінського аналізу.
8. Методи розподілу витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг).
9. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції.
10. Вплив методу обліку витрат на величину собівартості.
11. Поведінка і функції витрат. Планування, регулювання та прийняття рішень щодо управління виробничими витратами
12. Управлінський облік оцінки незавершеного виробництва та полу-фабрикатів.
13. Управлінський облік і прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності.
14. Система позамовного та попроцесного калькулювання собівартості продукції, їх порівняльна характеристика.
15. Нормативний облік витрат і калькулювання собівартості продукції.
16. Облік витрат комплексного виробництва та калькулювання собівартості вироблених продуктів..
17. Нормативи та відхилення від них як засіб контролю за витратами.
18. Методи обліку і розподілу виробничих накладних витрат.
19. Система калькулювання змінних витрат та її використання для прийняття управлінських рішень.
20. Аналіз взаємозв'язку витрат з обсягами діяльності та прибутком. Аналіз беззбитковості виробництва.
21. Методи, етапи та послідовність прийняття рішень по

використанню ресурсів в умовах обмежень.

22. Управлінський аналіз і ціноутворення. Ціна на продукт, зв'язок між обсягом виробництва та прибутком.

23. Облік по центрах відповідальності. Оцінка діяльності центрів відповідальності та трансфертне ціноутворення.

24. Організація і алгоритм бюджетного планування, контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

25. Визначення впливу на прибуток методу обліку витрат на виробництво.

26. Сутність, основні характеристики та призначення методів «стандарт-костинг» та «директ-костинг», їх порівняльна характеристика.

27. Оцінка діяльності центрів відповідальності, розподіл витрат між центрами відповідальності.

28. Вибір системи оцінки діяльності, системи обліку і внутрішній контроль.

29. Внутрішньогосподарська звітність та її аналіз у системі управлінського обліку.

30. Основні концепції зниження собівартості продукції.

III. АУДИТ

1. Що таке аудит і його розвиток в Україні.
2. Робоча та підсумкова документація аудитора.
3. Мета і основні завдання аудиту.
4. Внутрішні аудиторські стандарти.
5. Стандарти, робочі стандарти та національні нормативи аудиту.
6. Організація аудиторської вибірки.
7. Аудиторський висновок та інші підсумкові офіційні документи.
8. Внутрішній і зовнішній аудит. Поняття і характеристика.
9. Принципи, предмет і об'єкти аудиторського контролю
10. Аудит і ревізія. Поняття, схожість і відмінності.
11. Використання роботи експерта при аудиті.
12. Власні і методичні прийоми аудиту. Їх склад і характеристика.
13. Права і обов'язки аудиторів.
14. Порядок заняття і сертифікація аудиторської діяльності.
15. Основні принципи проведення аудиту.

16. Права, обов'язки і відповідальність аудиторів.
17. Використання результатів роботи внутрішнього аудитора.
18. Планування аудиту.
19. Договір на проведення аудиту. Обов'язки господарюючих суб'єктів при проведенні аудиту.
20. Програма аудиту.
21. Порядок проведення аудиту та надання аудиторських послуг.
22. Етапи і процедури аудиту.
23. Послідовність аудиторської перевірки.
24. Професійна громадська організація аудиторів України (спілки аудиторів України).
25. Аудиторський ризик. Його сутність, види і характеристика.
26. Аудиторська палата України, її створення, повноваження та функціонування.
27. Етика аудиту.
28. Аудиторських доказів. Їх суть і фактори, які впливають на достовірність.
29. Сертифікація та ліцензування аудиторів.
30. Аудиторські докази. Їх сутність, джерела і процедури отримання.
31. Відповідальність за дотримання порядку ведення бухгалтерського обліку.
32. Робочі документи аудитора. Функції робочих документів, їх склад інформації.
33. Обов'язкове проведення аудиту.
34. Аудиторська документація, її види.
35. Користувачі бухгалтерської звітністю.
36. Початкова, дослідна і завершальна стадії аудиту.
37. Аудитор. Права і обов'язки аудитора
38. Аудит операцій по поточному рахунку та інших грошових коштів.
39. Аудит розрахунків з використанням векселів.
40. Аудит розрахунків з підзвітними особами.
41. Аудит витрат на відрядження.
42. Аудит основних засобів.

43. Аудит виробничої діяльності.
44. Порядок проведення та джерела інформації інвентаризації при аудиті виробничої діяльності.
45. Аудит витрат на поточний і капітальний ремонт.
46. Джерела інформації та етапи проведення аудиту готової продукції.
47. Аудит собівартості продукції.
48. Аудит матеріальних цінностей. Об'єкти аудиту.
49. Джерела інформації аудиту фінансових результатів.
50. Напрями, за якими робиться оцінка фінансового стану підприємства.
51. Аудит розрахунків по заробітній платі.
52. Аудит розрахунків з бюджетом та державними цільовими фондами.
53. Аудит дебіторської заборгованості.
54. Аудит кредиторської заборгованості.
55. Аудит продажу товарів, надання робіт і послуг.
56. Аудит валових витрат і валового доходу підприємства.
57. Аудит товарно-матеріальних цінностей.
58. Аудит малоцінних і швидкозношуваних предметів.
59. Аудит розрахунків з покупцями і замовниками.
60. Аудит довгострокових позик і векселів.
61. Аудит кредитів, позик і депозитів.
62. Аудит розрахунків з постачальниками і підрядниками.
63. Аудит розрахунків за податками і платежами.
64. Аудит розрахунків з оплати праці.
65. Аудит фінансової звітності.
66. Аудит фінансового стану підприємства.
67. Особливості аудиту комерційних банків.
68. Джерела інформації аудиту готової продукції.
69. Аудит систем бухгалтерського обліку та фінансової звітності.
70. Аудит інтелектуальної власності.

IV. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Мета, завдання, предмет, об'єкти та суб'єкти АГД. Місце

аналізу в системі управління.

2. Основні функції та ключові категорії АГД.
3. Сутність, функціональна спрямованість та сфери застосування абстрактно-логічних прийомів АГД.
4. Сутність, функціональна спрямованість та сфери застосування описово-кількісних прийомів АГД.
5. Сучасні прийоми візуалізації аналітичних досліджень.
6. Прийоми факторного аналізу для ретроспективного дослідження та методика їх застосування.
7. Загальні підходи до організації АГД на підприємстві
8. Значення, завдання аналізу фінансових результатів. Звіт про фінансові результати як джерело інформації аналізу фінансових результатів.
9. Аналіз валового прибутку і визначення резервів його збільшення. Факторний аналіз валового та операційного прибутку.
10. Система відносних показників прибутковості (рентабельності) підприємства та окремих видів продукції.
11. Методика аналізу руху грошових коштів від операційної, інвестиційної та операційної діяльності.
12. Коефіцієнтний аналіз руху грошових коштів.
13. Методи оцінки інвестиційних проектів.
14. Аналітичне обґрунтування виробничої програми з метою максимізації доходу та операційного прибутку.
15. Факторний аналіз виконання виробничої програми в цілому по підприємству та по окремих видах продукції.
16. Аналіз виконання плану за обсягами, асортиментом та структурою випущеної продукції в цілому по підприємству.
17. Аналіз трудових ресурсів підприємства.
18. Аналіз основних засобів підприємства.
19. Аналіз виробничих потужностей підприємства.
20. Аналіз використання основних засобів.
21. Аналіз матеріальних ресурсів підприємства.
22. Загальна схема формування витрат підприємства та їх аналізу, інформаційні джерела аналізу.
23. Аналіз виробничих витрат за елементами, статтями, місцями виникнення витрат, центрами відповідальності, об'єктами калькуляції.

24. Аналіз загально виробничих, адміністративних та інших операційних витрат.
25. Аналіз собівартості окремих видів продукції.
26. Обґрунтування плану реалізації продукції (робіт) підприємства для досягнення стратегічних цілей підприємства.
27. Аналіз динаміки реалізації продукції, темпів зростання та приросту в цілому по підприємству.
28. Загальна оцінка виконання договірних зобов'язань за обсягом, асортиментом, якістю, цінами та строками постачання продукції.
29. Аналіз обсягу, структури та динаміки реалізації продукції за експортними контрактами.
30. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу.
31. Аналіз наявності та руху матеріальних ресурсів.
32. Аналіз стану та використання виробничих запасів.
33. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.
34. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу.
35. Аналіз загальної суми витрат підприємства.
36. Аналіз прямих і непрямих витрат.
37. Оперативний аналіз витрат підприємства.
38. Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів.
39. Аналіз доходів і витрат підприємства.
40. Аналіз формування і розподілу прибутку.
41. Аналіз рентабельності продукції.
42. Аналіз рентабельності діяльності підприємства.
43. Аналіз обсягу структури та динаміки експортних операцій.
44. Аналіз ЗЕД підприємства за операціями з імпорту.
45. Аналіз виконання зобов'язань за експортно-імпортними операціями.
46. Аналіз ефективності ЗЕД підприємства.
47. Методика аналізу інвестиційної привабливості об'єктів.
48. Методика аналізу інвестиційних проектів.
49. Аналіз фінансових інвестицій.
50. Загальна оцінка фінансового стану підприємства.
51. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
52. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.

53. Аналіз грошових потоків підприємства.
54. Аналіз ділової активності підприємства.
55. Аналіз номенклатури та асортименту продукції.
56. Аналіз ритмічності виробництва.
57. Аналіз виконання договорів поставки продукції.
58. Аналіз якості та конкурентоспроможності продукції.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

І. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

1. Будько О.В. Фінансовий облік. Навчальний посібник / О.В. Будько. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2011. – 336 с.
2. Бухгалтерський облік в Україні з використанням П(С)БО: Навч. посіб. / Должановський М.І., Должановський А.М. – Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2008. – 494 с.
3. Бухгалтерський облік в Україні: навчальний посібник / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. – 7-е вид., доп. і перероб. – Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, “Інтелект-Захід”, 2009. – 1211 с.
4. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 9-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП „Рута”, 2010. - 931 с.
5. Голов С.Ф. Фінансовий облік: підручник / Голов С.Ф., Костюченко В.М., Кравченко І.Ю., Ямборко Г.А. – К.: Лібра, 2009. – 976 с.
6. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник / Н.М. Ткаченко. – К: Алерта, 2006. – 1080 с.

ІІ. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 – VI зі змінами та доповненнями
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Затв. наказом МФУ від 31.12.1999 р. № 318.
3. Атамас П. Й. Управлінський облік: 2-ге вид. Навчальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 440 с.
4. Гнилицька Л.В. Управлінський облік. Практикум: навч. посіб. / Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С., Поплюйко А.М. – К.: КНЕУ, 2010. – 288 с..

5. Добровський В. М., Гнилицька Л. В., Коршикова Р. С. Управлінський облік: Навч.-метод. посіб. За ред. В. М. Добровського. – К.: КНЕУ, 2005. – 235 с

6. Практикум з фінансового та управлінського обліку за національними стандартами: навчальний посібник / М.Ф.Огійчук, Л.Г. Панченко, Л.О. Сколотій та ін. / За ред. проф. М.Ф.Огійчука.- 2-ге вид., перероб. і доповн.- К.: Алерта, 2013. – 608 с.

7. Фаріон І.Д. Управлінський облік: підручник. – К.: 2012. – 792 с.

III. АУДИТ

1. Аудит : підручник / [О. А. Петрик та ін.] ; за заг. ред. проф. О. А. Петрик ; Держ. ВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”. – Київ : КНЕУ, 2015. – 498 с.

2. Аудит: підручник / наук. ред. І. І. Пилипенка. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. – 643 с.

3. Баранова А.О. Аудит: навчальний посібник / А. О. Баранова, Т. А. Наумова., А.І. Кашперська. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 246 с.

4. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності „Облік і аудит" вищих навч. закл.. - 3-тє вид., доп. і перероб. - Житомир, ПП „Рута", 2008. - 512 с

5. Труш В.Є Організація і методика аудиту підприємницької діяльності: Навч.-метод. посібник/ В.Є. Труш, Т.А Каліфська, Т.А. Алексєєва, І.О Дмитренко.; за ред. проф.. В.Є Труша – Херсон: Олді-плюс, 2002.-128с.

6. Пшенична А. Ж. Аудит: навч. посіб. / Пшенична А. Ж. - К.: Центр учбової літератури, 2008 – 320 с.

7. Савченко В. Я. Аудит: навч. посіб. / В. Я. Савченко. – К.: КНЕУ, 2002.- -322 с.

IV. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Багров А.П., Багрова І.В. Економічний аналіз: навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 160 с.

2. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.

3. Економічний аналіз: Навч. посібник/ М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченко. – К.: КНЕУ,

2003. – 556 с.

4. Єршова Н. Ю. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум : навч. посіб. / Н. Ю. Єршова, О. В. Портна. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 306 с.

5. Мних Є. В. Економічний аналіз [Текст]: підручник / Є.В.Мних. - К.: Знання, 2011. - 630 с.

6. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб / Г.І. Андреева, В.А. Андреева. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 353 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання знань абітурієнтів враховує повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня з оцінок відповідей на усі запитання. При цьому використовуються такі критерії:

Рейт ингов а оцінк а, бали	Оцінк а ECTS та її визна чення	Націон альна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90– 100	A	Відмін но	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності

1	2	3	4	5
82–89	В	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов’язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв’язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	С	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв’язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв’язування складних практичних задач
64–74	Д	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв’язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв’язувати складні практичні задачі
60–63	Е	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв’язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв’язанні практичних задач

1	2	3	4	5
35–59	FX	Незадовільно	–	– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв’язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв’язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2022 році.

Схвалено на засіданні вченої ради ННІ ЕММБ

Протокол № 2 від 26 квітня 2022 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Наталія КРАСНОКУТСЬКА

Голова фахової атестаційної комісії

Тетяна ДАВИДЮК

Фінанси і банківська справа

АНОТАЦІЯ

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітніми програмами «Фінанси і банківська справа» та «Міжнародні фінанси».

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками щодо циклів дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки.

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки бакалаврів та одночасно відображає вимоги до майбутніх студентів, визначених у стандартах вищої освіти магістерського рівня.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен:

знати: основи теорії фінансів, фінансів підприємств, банківської системи, фінансового ринку;

вміти: приймати оптимальні обґрунтовані рішення щодо використання фінансів у реалізації економічної політики різноманітних суб'єктів господарювання (у т.ч. банківських установ) як в межах національної економіки так і на міжнародному рівні та ін.

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ» та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Фінанси

Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Фінанси як економічна категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Необхідність фінансів в умовах товарного господарства. Функції фінансів. Розподільна функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Сфери фінансів: фінанси державні, міжнародні, фінанси підприємств та організацій. Поняття фінансової системи. Фінансова система України.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення: державне фінансування, кредитування, самофінансування. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.

Складові елементи фінансового механізму. Фінансове планування: сутність, методи, завдання. Зведений фінансовий баланс держави. Фінансовий контроль. Сутність фінансового контролю, його значення. Види, форми і методи фінансового контролю. Сутність і функції податків. Класифікація податків, їх ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки.

Податкова система України. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Мито як джерело доходів бюджету. Бюджет як економічна та юридична категорія. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Сутність дефіциту бюджету та причини його виникнення. Основні концепції збалансованості бюджету. Методи фінансування бюджетного дефіциту. Державний борг. Поточний та капітальний борг. Управління внутрішнім та зовнішнім боргом.

Сутність та склад фінансів домогосподарств. Класифікація доходів та видатків домогосподарств. Класифікація фінансових ринків. Грошовий ринок. Ринок капіталів. Первинний і вторинний фінансові ринки. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Види цінних паперів, які можуть випускатися та обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів.

Суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності. Валютний курс, конвертованість валюти. Основні аспекти фінансової системи закордонних

країн (на вибір: Сполучених Штатів Америки, Японії, Великої Британії, Німеччини, Франції, Скандинавських країн). Структура бюджету та принципи організації оподаткування в державах Європейського Союзу.

2. Фінанси підприємств

Сутність фінансів підприємств, їх функції та основи організації грошові надходження підприємств, їх склад, економічна характеристика і класифікація. Власні та залучені кошти підприємств. Виручка від реалізації продукції, робіт і послуг, її розподіл. Валовий дохід. Фонд оплати праці. Балансовий і чистий прибуток. Економічний зміст прибутку. Розподіл прибутку. Фонди грошових коштів, що формуються за рахунок прибутку. Особливості фінансових відносин на підприємствах різних форм власності й господарювання.

Поняття фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Капітал підприємства, його сутність і склад. Форми фінансування підприємств, їх класифікація за джерелами походження капіталу та правовим статусом інвесторів. Зв'язок між фінансуванням підприємства та формою організації бізнесу. Критерії прийняття рішень про правові форми організації бізнесу. Особливості фінансової діяльності господарських товариств. Особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями. Фінансова діяльність державних та казенних підприємств.

Формування фінансового капіталу підприємства за рахунок різних джерел. Економічний зміст внутрішніх джерел фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств. Фінансовий результат від операційної діяльності. Операційний прибуток та методи його визначення. Склад операційних витрат. Управління операційним прибутком. Валова маржа. Поріг рентабельності, запас фінансової міцності, сила дії операційного важеля.

Поняття власного капіталу та його складові частини. Функції власного капіталу. Статутний капітал, його економічний зміст та порядок формування. Додатковий капітал та джерела його формування. Резервний капітал підприємства, його необхідність, види джерел формування. Початкове формування статутного капіталу підприємств різних форм організації бізнесу. Позиковий капітал підприємства, його складові частини та порядок

формування. Визначення потреби в позикових коштах. Порівняльна характеристика фінансування підприємств за рахунок власного та позичкового капіталу. Умови та механізм випуску, розміщення та обслуговування облігацій. Лізинг, фінансова оренда. Методика визначення лізингових платежів.

3. Банківська система

Сутність банківської системи та об'єктивні економічні умови її формування. Роль та місце банківської системи в економіці держави. Принципи побудови банківської системи. Функції та механізм функціонування банківської системи. Сутність центрального банку та його роль в економіці. Основні напрями діяльності та функції центральних банків. Центральний банк як емісійний центр держави. Функції банківського регулювання та нагляду, реалізації грошово-кредитної політики, валютного регулювання і контролю. Центральний банк як інформаційно-статистичний та аналітичний центр банківської системи. Операції центральних банків та їх загальна характеристика.

Комерційні банки як ключова складова банківської системи. Сутність та призначення комерційних банків у сучасному економічному просторі. Основи організації та специфіка діяльності банківських установ. Принципи та цілі діяльності комерційних банків. Функції комерційних банків в ринковій економіці. Ознаки класифікації комерційних банків. Універсальні та спеціалізовані банківські установи. Основні напрями діяльності та види операцій комерційних банків. Загальна характеристика банківських операцій та послуг.

Організаційна структура та характеристика дворівневої банківської системи України. Принципи взаємодії складових елементів першого і другого рівнів банківської системи.

Функції банківської системи України та правові основи її функціонування. Статус НБУ та його роль в банківській системі України. Завдання та функції Національного банку України. Основні напрями діяльності та операції НБУ. Емісія грошей та регулювання грошового обігу. Грошово-кредитна політика НБУ та інструменти її реалізації. Валютна політика та валютне регулювання і контроль. Сутність комерційного банку та

його роль в економіці України. Створення та організація діяльності комерційного банку. Сутність, принципи діяльності та функції комерційних банків. Види комерційних банків в Україні. Види та загальна характеристика операцій вітчизняних банків. Пасивні операції комерційних банків. Активні банківські операції. Комісійно-посередницькі операції та послуги комерційних банків.

4. Фінансовий ринок

Структура фінансового ринку, його товари. Склад суб'єктів фінансового ринку, їх класифікація. Заощадження домогосподарств як джерело інвестиційних вкладень. Фактори формування заощаджень. Види регулювання фінансового ринку. Державне регулювання, саморегулювання. Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку. Міжнародне співробітництво по регулюванню фінансових ринків. Правове регулювання фінансового ринку в Україні. Інститути інфраструктури ринку цінних паперів. Фінансові інструменти, як активи фінансових угод на ринку. Основні ознаки цінних паперів, їх властивості, групи цінних паперів ринку України. Особливості розрахунку ринкової вартості пайових та боргових цінних паперів. Поняття ризику, його зміст. Рівень ризику в залежності від виду цінних паперів. Вимірювач недиверсифікованого ризику. Ринкова доходність та необхідна доходність цінних паперів. Лінія надійності фінансового ринку. Розрахунок доходності цінних паперів. Фінансові операції у секторах фінансового ринку. Сутність фондової біржі, її призначення. Організація біржової торгівлі цінними паперами. Встановлення ринкової біржової ціни. Види біржових угод. Касові операції. Операції на строк. Угоди з премією та опціоном. Індекси та інші показники, що відображають рух цін на організаційно-оформлених ринках. Види похідних фінансових інструментів. Ф'ючерсні контракти, їх класифікація. Форвардні контракти та їх особливості. Опціони та їх особливості. Операції своп. Депозитарні розписки на фондових ринках світу. Грошовий ринок та ринок банківських позик як складові частини фінансового ринку. Суб'єкти грошового ринку та ринку банківських позик.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

1. Фінанси

1. Функції фінансів.
2. Сфери фінансів: фінанси державні, міжнародні, фінанси підприємств та організацій.
3. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.
4. Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва.
5. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.
6. Фінансове планування: сутність, методи, завдання.
7. Фінансовий контроль. Сутність фінансового контролю, його значення.
8. Сутність і функції податків.
9. Класифікація податків, їх ознаки.
10. Податкова система України.
11. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.
12. Характеристика фондів цільового призначення.
13. Сутність фінансів підприємств, їх функції та основи організації.
14. Грошові надходження підприємств, їх склад, економічна характеристика і класифікація.
15. Власні та залучені кошти підприємств.
16. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
17. Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів.
18. Класифікація фінансових ринків.
19. Види цінних паперів, які можуть випускатися та обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів.
20. Поняття міжнародних фінансів. Суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності.
21. Валютний курс, конвертованість валюти. Валютні ринки: поняття і види.
22. Фінанси країн із розвинутою ринковою економікою.
23. Фінанси Європейського Союзу.

2. Фінанси підприємств

1. Сутність фінансів підприємств, їх функції та основи організації.
2. Грошові надходження підприємств, їх склад, економічна характеристика і класифікація.
3. Власні та залучені кошти підприємств. Валовий дохід.
4. Фонд оплати праці. Балансовий і чистий прибуток.
5. Економічний зміст прибутку. Розподіл прибутку.
6. Фонди грошових коштів, що формуються за рахунок прибутку.
7. Поняття фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.
8. Капітал підприємства, його сутність і склад.
9. Форми фінансування підприємств, їх класифікація за джерелами походження капіталу та правовим статусом інвесторів.
10. Критерії прийняття рішень про правові форми організації бізнесу.
11. Фінансова діяльність державних та казенних підприємств.
12. Формування фінансового капіталу підприємства за рахунок різних джерел.
13. Економічний зміст внутрішніх джерел фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств.
14. Фінансовий результат від операційної діяльності. Операційний прибуток та методи його визначення.
15. Склад операційних витрат. Управління операційним прибутком. Валова маржа.
16. Поріг рентабельності, запас фінансової міцності, сила дії операційного важеля.
17. Поняття власного капіталу та його складові частини. Функції власного капіталу.
18. Статутний капітал, його економічний зміст та порядок формування. Додатковий капітал та джерела його формування. Резервний капітал підприємства, його необхідність, види джерел формування.
19. Початкове формування статутного капіталу підприємств різних форм організації бізнесу.
20. Позиковий капітал підприємства, його складові частини та порядок формування.

21. Визначення потреби в позикових коштах. Порівняльна характеристика фінансування підприємств за рахунок власного та позичкового капіталу

22. Умови та механізм випуску, розміщення та обслуговування облігацій.

23. Лізинг, фінансова оренда. Методика визначення лізингових платежів.

3. Банківська система

1. Сутність банківської системи та об'єктивні економічні умови її формування.

2. Принципи побудови банківської системи. Функції та механізм функціонування банківської системи.

3. Сутність центрального банку та його роль в економіці. Основні напрями діяльності та функції центральних банків.

4. Центральний банк як емісійний центр держави. Операції центральних банків та їх загальна характеристика.

5. Комерційні банки як ключова складова банківської системи.

6. Сутність та призначення комерційних банків у сучасному економічному просторі.

7. Основи організації та специфіка діяльності банківських установ. Принципи та цілі діяльності комерційних банків.

8. Функції комерційних банків в ринковій економіці. Ознаки класифікації комерційних банків.

9. Універсальні та спеціалізовані банківські установи. Основні напрями діяльності та види операцій комерційних банків. Загальна характеристика банківських операцій та послуг.

10. Організаційна структура та характеристика дворівневої банківської системи України.

11. Принципи взаємодії складових елементів першого і другого рівнів банківської системи.

12. Функції банківської системи України та правові основи її функціонування.

13. Статус НБУ та його роль в банківській системі України. Завдання та функції Національного банку України.
14. Основні напрями діяльності та операції НБУ. Емісія грошей та регулювання грошового обігу. Грошово-кредитна політика НБУ та інструменти її реалізації.
15. Валютна політика та валютне регулювання і контроль.
16. Сутність комерційного банку та його роль в економіці України.
17. Створення та організація діяльності комерційного банку.
18. Сутність, принципи діяльності та функції комерційних банків.
19. Види комерційних банків в Україні. Види та загальна характеристика операцій вітчизняних банків.
20. Пасивні операції комерційних банків.
21. Активні банківські операції.
22. Комісійно-посередницькі операції та послуги комерційних банків.

4. Фінансовий ринок

1. Склад суб'єктів фінансового ринку, їх класифікація.
2. Заощадження домогосподарств як джерело інвестиційних вкладень.
3. Види регулювання фінансового ринку. Державне регулювання, саморегулювання.
4. Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку.
5. Міжнародне співробітництво по регулюванню фінансових ринків.
6. Інститути інфраструктури ринку цінних паперів.
7. Фінансові інструменти, як активи фінансових угод на ринку.
8. Основні ознаки цінних паперів, їх властивості, групи цінних паперів ринку України.
9. Особливості розрахунку ринкової вартості пайових та боргових цінних паперів.
10. Поняття ризику, його зміст. Рівень ризику в залежності від виду цінних паперів.
11. Ринкова доходність та необхідна доходність цінних паперів.
12. Лінія надійності фінансового ринку.

13. Розрахунок доходності цінних паперів.
14. Фінансові операції у секторах фінансового ринку.
15. Сутність фондової біржі, її призначення.
16. Організація біржової торгівлі цінними паперами. Встановлення ринкової біржової ціни.
17. Види біржових угод. Касові операції.
18. Операції на строк. Угоди з премією та опціоном.
19. Індекси та інші показники, що відображають рух цін на організаційно-оформлених ринках.
20. Види похідних фінансових інструментів.
21. Ф'ючерсні контракти, їх класифікація.
22. Форвардні контракти та їх особливості.
23. Опціони та їх особливості.
24. Депозитарні розписки на фондових ринках світу.
25. Грошовий ринок та ринок банківських позик як складові частини фінансового ринку.
26. Суб'єкти грошового ринку та ринку банківських позик.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Башнянін Г.І. Політична економія: підручник / Г.І. Башнянін, П.Ю. Лазур, В.С. Медведєв. – К.: Ніка-Центр, Ельга, 2000. – 527 с.
2. Гальчинський А.С. Основи економічних знань: навч. посіб. / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. – К.: Вища школа, 2002. – 544 с.
3. Дзюбик С. Основи економічної теорії / С. Дзюбик, О. Ривак. – К.: Основи, 2014. – 423 с.
4. Економічна теорія: політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2004. – 615 с.
5. Основи економічної теорії: підручник / За ред. С.В. Мочерного. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 304 с.
6. Основи економічної теорії: підруч. у 2-х кн. / За ред. Ю.В. Ніколенко. – К.: Либідь, 2003. – 380 с.
7. Фінанси (загальна теорія) : навч. посібник / В. М. Опарін ; КНЕУ. - 2-е вид., доп. і перероб. - Київ : КНЕУ, 2001. - 240 с.
8. Фінанси [Текст] : навч. посібник / В. П. Кудряшов. - Херсон : Олді-

плюс, 2002. - 351 с.

9. Фінанси: Підручник / За ред.Юрій С.І.,Федосова В.М. - 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2012.- 687 с.

10. Фінанси [Текст] : навч. посібник / А. В. Базилюк [та ін.]; наук. ред. А. В. Базилюк; Нац. транспортний ун-т. - Київ : Кондор, 2014.

11. Фінанси підприємств : підручник / За ред.. Н. О. Власова ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. - Харків : Світ книг, 2018. - 437 с.

12. Банківська система України [Текст] : монографія / В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкашина та ін. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 187 с.

13. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів [Текст]: монографія / [О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Дзюблюка О. В.; Терноп. нац. екон. ун-т. – Тернопіль : Астон, 2012. –357 с.

14. Забезпечення умов стабільного функціонування банківського сектору України : монографія / О. М. Колодізєв, О. В. Бойко, І. О. Губарева та ін. ; за заг. ред. Колодізєва О. М. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 312 с.

15. Холодна Ю. Є. Банківська система: навч. посіб. / Ю. Є. Холодна, О. М. Рац. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 316 с.

16. Банківська система : підручник / [М. І. Крупка, Є. М. Андрущак, Н. Г. Пайтра та ін.; за ред. М. І. Крупки] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 554 с.

17. Васюренко О. В. Банківський нагляд: підручник / О. В. Васюренко, О. М. Сидоренко. – К. Знання, 2011. – 503 с.

18. Кузнецова С. А. Банківська система : у схемах і таблицях : навч. посіб / С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська. – Дніпропет-ровськ : Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2012. – 319 с.

19. Левандівський О. Т. Банківські операції: навч. посіб. / О. Т. Левандівський, П. Е. Деметер. – К. : Знання, 2012. – 463 с.

20. Васильєва В. В. Фінансовий ринок : навч. пос. / В. В. Васильєва, О. Р. Васильченко – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 368 с.

21. Мартюшева Л. С. Фінансовий ринок : навч. пос. / Л. С. Мартюшева, М. М. Буднік, Н. В. Сабліна – К.: Кондор, 2008. – 324 с.

22. Маслова С. О. Фінансовий ринок: Навчальний посібник / С. О.

Маслова, О. А. Опалов – К.: Каравела; 2002. – 304 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ЕСТ Стаї визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності

1	2	3	4	5
75–81	С	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач

1	2	3	4	5
35–59	FX	Нез адо віль но	–	– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв’язувати прості практичні задачі
1-34 (на комі сії)	F	Нез адо віль но	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв’язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2022 році.

Схвалено на засіданні вченої ради ННІ ЕММБ

Протокол № 2 від 26 квітня 2022 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Наталія КРАСНОКУТСЬКА

Голова фахової атестаційної комісії

Тетяна НАЗАРОВА

Менеджмент організацій і адміністрування

АНОТАЦІЯ

Метою фахового випробування абітурієнтів для участі в конкурсі щодо зарахування на навчання для отримання ступеня вищої освіти «*Magister*» за спеціальністю **073 «Менеджмент»**», на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» є з'ясування рівня систематизації та узагальнення теоретичних знань та практичних навиків самостійної роботи для розв'язання конкретних завдань у сфері управління підприємством і надання послуг з організації підприємницької діяльності.

Фахівці з менеджменту повинні бути підготовлені для управлінської роботи на підприємствах та організаціях, виконувати зазначену професійну роботу згідно з Класифікатором професій ДК 003 : 2010 (прийнято та надано чинності: наказ Держспоживстандарту України від 28 липня 2010 року за № 327) і займати первинні посади згідно з довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників: керівники підприємств, установ та організацій, керівники виробничих та інших функціональних підрозділів тощо.

Область професійної діяльності менеджера – організація підприємницької діяльності та забезпечення раціонального управління, зокрема: стратегічне управління, економічне обґрунтування управлінських рішень на основі аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища, організація роботи підприємства, мотивація персоналу організації, контроль діяльності підприємства, стимулювання, координування та регулювання на підприємстві; формування інформаційного забезпечення управління підприємствами.

Посади, на яких може працювати випускник спеціалізації «Менеджмент організацій і адміністрування»: керівники (управителі) підприємств, установ, організацій, їх підрозділів, керівники функціональних підрозділів, менеджери проектів і програм, менеджери з питань комерційної, виробничої, інвестиційної діяльності, керівники у сфері державної служби, маркетингу, ефективності підприємництва, фінансової діяльності,

раціоналізації виробництва й інтелектуальної власності тощо.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен:

знати: теоретичні основи менеджменту та адміністрування;

вміти: планувати діяльність підприємства, створювати організаційну структуру управління, аналізувати діяльність підприємства, приймати управлінські рішення та ін.

Вступне фахове випробування включає зміст навчальних дисциплін професійної підготовки: 1. Менеджмент. 2. Теорія організації. 3. Стратегічне планування. Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Менеджмент

Сутність поняття "менеджмент". Об'єкт дослідження менеджменту як науки. Функції менеджменту. Еволюція менеджменту. Сутність підходів у менеджменті. Синтетичні теорії менеджменту. Соціальна відповідальність організації. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації. Комунікації в організації. Методи прийняття управлінських рішень. Види організаційних структур. Зміст поняття «мотивація». Основні етапи мотиваційного процесу. Змістові теорії мотивації. Процесні теорії мотивації. Влада і вплив в організації. Сутність поняття «лідерство». Теорії лідерства. Стили керівництва. Контроль як функція менеджменту. Види контролю. Сутність бізнес-планування

2. Теорія організації.

Сутність поняття «організація». Об'єкт дослідження теорії організації як науки. Закони та принципи організації. Етапи розвитку організації. Еволюція теоретичних концепцій організації. Класичний і неокласичний підходи в теорії організації. Системний підхід. Структура та класифікація систем. Природничо-наукові засади синергетики. Синергетична концепція

самоорганізації. Типологія організацій. Соціальна організація і соціальна спільність. Види соціальних організацій. Організаційний процес. Гнучкість організації. Сталість організації. Моделі організації. Взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації. Організаційне проектування: сутність, етапи. Поділ праці в організаціях. Методологія та технологія проектування організаційних форм управління. Оцінка ефективності організаційних форм управління. Зміст понять «культура» і «організаційна культура». Моделі організаційної культури. Типологія організаційних культур. Сучасна національна організаційна культура: джерела та основний зміст.

3. Стратегічне управління.

Завдання стратегічного менеджменту. Формування стратегічного бачення. Сутність поняття «стратегія». Класифікація стратегій. Етапи стратегічного планування. Процес постановки цілей. Процес розробки стратегії. Ситуаційний аналіз, його мета, етапи проведення, переваги та недоліки. Методи аналізу галузі та конкуренції. Конкурентоспроможність компанії за цінами та витратами (ланцюжок цінності). П'ять факторів конкуренції. Ключові фактори успіху в конкурентній боротьбі. Конкурентна стійкість компанії. Сильні та слабкі сторони компанії. Можливості та загрози для компанії. Портфельний аналіз. Портфельні матриці. Ефективність діючої стратегії компанії.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Менеджмент

1. Еволюція менеджменту.
2. Поясніть сутність підходів у менеджменті.
3. Синтетичні теорії менеджменту.
4. Поясніть сутність концепції соціальної відповідальності організації.

Що розуміють під соціальною відповідальністю організації перед суспільством? Обґрунтуйте аргументи на користь і проти соціальної відповідальності

5. Поясніть сутність поняття "менеджмент". Проаналізуйте функції і

методи менеджменту. Що є об'єктом дослідження менеджменту як науки?

6. Чим займаються менеджери в організації? Проаналізуйте функції менеджерів. Якими якостями і здібностями повинен володіти керівник?

7. Поясніть, що таке організація. Проаналізуйте поділ праці в організаціях.

8. Поясніть сутність зовнішнього середовища організації.

9. Поясніть сутність внутрішнього середовища організації.

10. Поясніть, що таке комунікації. Проаналізуйте процес комунікації.

11. Проаналізуйте невербальні і неформальні комунікації.

12. Проаналізуйте методи прийняття управлінських рішень.

13. Проаналізуйте сутність влади і впливу в організаціях.

14. П'ять задач стратегічного менеджменту.

15. Формування стратегічного бачення.

16. Дайте загальні поняття про лідерство. Проаналізуйте види лідерства.

17. Методи аналізу галузі та конкуренції.

18. Поясніть, що таке мотивація. Проаналізуйте основні риси мотиваційного процесу.

19. Види організаційних структур.

20. Проаналізуйте види контролю.

21. Ситуаційні теорії лідерства.

22. Поясніть сутність бізнес-планування.

23. Змістовні теорії мотивації.

24. Процесні теорії мотивації.

25. Охарактеризуйте стилі керівництва.

2. Теорія організації

1. Закони та принципи організації.

2. Етапи розвитку організації.

3. Організаційні теорії.

4. Еволюція теоретичних концепцій організації.

5. Основні моделі організації.

6. Системний підхід. Будова та класифікація систем.

7. Типологія організацій.

8. Соціальна організація і соціальна спільність. Види соціальних організацій.
9. Організаційний процес.
10. Принципи та методи управління.
11. Природничо-наукові засади синергетики. Синергетична концепція самоорганізації.
12. Гнучкість організації. Сталість організації.
13. Взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації.
14. Організаційне проектування: сутність, етапи.
15. Методологія та технологія проектування організаційних форм управління.
16. Оцінка ефективності організаційних форм управління.
17. Зміст понять «культура» і «організаційна культура».
18. Моделі організаційної культури.
19. Типологія організаційних культур.
20. Сучасна національна організаційна культура: джерела та основний зміст.

3. Стратегічне управління

1. Конкурентоспроможність компанії за цінами та витратами (ланцюжок цінності).
2. Процес постановки цілей.
3. Процес розробки стратегії.
4. П'ять факторів конкуренції.
5. Ключові фактори успіху в конкурентній боротьбі.
6. Ефективність діючої стратегії компанії.
7. Сильні та слабкі сторони компанії.
8. Можливості та загрози для компанії.
9. Ситуаційний аналіз, його мета, етапи проведення, переваги та недоліки
10. Конкурентна стійкість компанії.
11. Портфельний аналіз компанії.

12. Причини змін в структурі конкуренції та зовнішньому середовищі.
13. Етапи стратегічного планування.
14. Оцінка стратегії.
15. Класифікація стратегій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Менеджмент

1. Осовська Г. В. Основи менеджменту / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – К. : Кондор, 2008. – 664 с.
2. Мескон М.Х. Основы менеджмента/ М.Х.Мескон, М.Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Вильямс, 2008. – 672 с.
3. Виханский О.С., Менеджмент: учебник / О.С. Виханский, А.И. Наумов. – М.: Экономистъ, 2008. – 670 с.
4. Рульєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
5. Менеджмент: навч. посіб./ [Мошек Г. Є., Поканєвич Ю. В., Соломко А. С. та ін.]. – К.: Кондор, 2009. – 392 с.
6. Менеджмент: підручник/ [Федоренко В.Г., Іткін О.Ф., Анін В.І. та ін]; за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 652 с.
7. Дафт Ричард Л. Менеджмент/ Дафт Ричард Л. – СПб.: Питер, 2008. – 864 с.

2. Теорія організації.

1. Монастирський Г. Л. Теорія організації : навч. посібн. / Г. Л. Монастирський. – К. : Знання, 2008. – 320 с.
2. Иванова Т. Ю., Приходько В. И. Теория организации. — СПб.: Питер, 2004. — 269 с.
3. Жуковська Л. Е. Теорія організацій: навч.посіб. / Жуковська Л. Е., Борисевич Є. Г., Стрельчук Є. М. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011.
4. Демчук О.Н. Теория организации: Учеб. пособие / О.Н. Демчук, Т.А. Ефремова. – М.: Флинта: МПСИ, 2009. – 264 с.

5. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, Т 33 В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.

6. Смирнов ЗА. Теория организаций. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 248 с.

7. Лапыгин Ю.Н. Теория организации: Уч. пособие/ Ю.Л. Лапыгин. – М.: Инфра-М, 2007. – 311 с.

3. Стратегічне управління.

1. Скібіцький О.М. С 42 Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

2. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент / Г. І.Кіндрацька. – К.: Знання, 2010.

3. Виханский О.С. Стратегическое управление – М.: Гардарики, 2000 – 296 с.

4. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации. Учебник для вузов /Пер. С англ. под ред. Л.Т.Зайцева, М.И.Соколовой.- М.: Банки и биржи "Юнити", 1998. - 576с.

5. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. - 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.

6. Кайлюк Є.М. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / Є.М. Кайлюк, В.М. Андрєєва, В.В. Гриненко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 279 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання знань абітурієнтів враховує повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня з оцінок відповідей на усі запитання. При цьому використовуються такі критерії:

Рейт ингов а оцінк а, бали	Оцінк а ECTS та її визна чення	Націон альна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90– 100	A	Відмін но	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82– 89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75– 81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

1	2	3	4	5
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач

1	2	3	4	5
35–59	FX	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2022 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту

Протокол № 2 від 26.04.2022 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ,

голова фахової атестаційної комісії

Наталія КРАСНОКУТСЬКА

Зав.каф. менеджменту,

член фахової атестаційної комісії

Олена ПРОХОРЕНКО

Бізнес-адміністрування

АНОТАЦІЯ

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 073 «Менеджмент», освітня програма «Бізнес-адміністрування».

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати базову вищу освіту та здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками щодо дисциплін загальної та професійної підготовки.

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра неекономічного профілю та одночасно відображає вимоги до студентів рівня підготовки магістра, визначених у стандартах вищої освіти даних ступенів.

Випускникам надається кваліфікація на рівні магістра із бізнес-адміністрування, який може працювати на керівних посадах у сфері державного управління, викладачем вищої школи, консультантом з питань управління бізнес-структурами різних рівнів, а також на посадах керівників вищої та середньої ланок управління підприємств та їх підрозділів і служб, об'єднань підприємств різних форм власності та видів діяльності.

Випускники можуть працювати на посадах: функціональних менеджерів підприємств і їх підрозділів; керівників і менеджерів кадрових служб; керівників малих підприємств; менеджерів з досліджень та розробок, зв'язків з громадськістю; менеджерів проектів; консультантів з економічних питань тощо.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен:

знати: основи економічної теорії та менеджменту;

вміти: приймати оптимальні економічно обґрунтовані рішення та ін.

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ» та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Економічна теорія

Альтернативні теорії формування вартості товарів і послуг. Амортизація та відтворення основного капіталу. Аналіз різними школами предмету економічної теорії. Банки, їх види та функції. Валютні ринки. Вартість, споживна вартість та цінність товару. Кейнсіанська концепція економічної політики. Неоліберальна та монетаристська концепції економічної політики.

Види і форми власності та форми господарювання. Визначення відносин власності. Види конкуренції. Всесвітній ринок товарів і послуг.

Концепції виникнення та суті грошей. Генезис, природа і джерела позичкового капіталу. Грошова маса, її структура та агреговані показники. Грошовий ринок.

Держава як суб'єкт ринкового господарства. Цілі, функції та механізми впливу держави на ринкову економіку.

Державний бюджет і позабюджетні фонди. Державні витрати та дефіцит бюджету, джерела покриття бюджетного дефіциту. Державний борг. Місцеві бюджети. Консолідований бюджет.

Сутність і структура податків. Податкова система в Україні.

Джерела доходів населення. Економічна система, її сутність та структурні елементи. Економічні категорії, закони та принципи. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Ефективність виробництва, її економічні та соціальні показники. Загальні форми організації суспільного виробництва.

Закон вартості, його сутність та функції. Закон попиту і пропозиції. Заробітна плата як ціна товару «робоча сила» та форма розподілу за результатами праці.

Земельний податок. Ринок землі. Капітал і витрати виробництва. Час обороту капіталу та його складові частини.

Концепції витрат виробництва. Колективна форма власності. Кооперативні господарства.

Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми. Міграція населення і світовий ринок праці. Світова торгівля: сутність та структура.

Об'єктивна зумовленість та сутність економічної інфраструктури.

Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Зайнятість, її суть і форми. Причини та форми безробіття.

Номинальні та реальні доходи. Прожитковий мінімум. Споживча корзина.

Складові частини сучасної економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки.

2. Менеджмент.

Сутність поняття "менеджмент". Об'єкт дослідження менеджменту як науки. Функції менеджменту. Еволюція менеджменту. Сутність підходів у менеджменті. Синтетичні теорії менеджменту. Соціальна відповідальність організації. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації. Комунікації в організації. Методи прийняття управлінських рішень. Види організаційних структур. Зміст поняття «мотивація». Основні етапи мотиваційного процесу. Змістові теорії мотивації. Процесні теорії мотивації. Влада і вплив в організації. Сутність поняття «лідерство». Теорії лідерства. Стили керівництва. Контроль як функція менеджменту. Види контролю. Сутність бізнес-планування.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Економічна теорія

1. Альтернативні теорії формування вартості товарів і послуг.
2. Амортизація та відтворення основного капіталу. Фізичний та моральний знос основного капіталу.
3. Банк як економічна категорія. Банки їх види та функції.
4. Валютні курси. Конвертованість валют. Валютні ринки.
5. Вартість, споживна вартість та цінність товару.
6. Взаємодія попиту і пропозиції з ціною. Еластичність попиту і пропозиції.
7. Взаємозв'язок інтересів і потреб. Економічні потреби та інтереси – рушійна сила соціально-економічного розвитку.
8. Види і форми власності та форми господарювання. Визначення відносин власності. Право власності. Власність як економічна категорія.

9. Види конкуренції.
10. Грошовий обіг і його закони. Грошовий ринок.
11. Демографічні проблеми світу і шляхи її вирішення.
12. Держава як суб'єкт ринкового господарства. Цілі, функції та механізми впливу держави на ринкову економіку.
13. Державний бюджет і позабюджетні фонди.
14. Державні витрати та дефіцит бюджету, джерела покриття бюджетного дефіциту. Державний борг.
15. Джерела доходів населення. Доходи від власності та рентні доходи. Підприємницький дохід.
16. Економічна система, її сутність та структурні елементи.
17. Економічні категорії, закони та принципи. Система економічних законів.
18. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Економічний закон зростання потреб. Формування потреб.
19. Ефективність виробництва, її економічні та соціальні показники.
20. Зайнятість, її суть і форми. Неповна зайнятість та рівень безробіття.
21. Закон попиту і пропозиції. Попит і пропозиція як елементи ринку.
22. Заробітна плата як ціна товару «робоча сила» та форма розподілу за результатами праці.
23. Земельний податок. Ринок землі.
24. Капітал і витрати виробництва. Час обороту капіталу та його складові частини.
25. Концепції витрат виробництва. Види витрат виробництва та особливості їх динаміки.
26. Кредитна система. Суть та функції кредиту.
27. Матеріальне і нематеріальне виробництво.
28. Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми.
29. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства.
30. Оборот капіталу, його сутність. Швидкість обороту капіталу. Співвідношення категорій кругообіг і оборот капіталу.
31. Причини та форми безробіття.
32. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи.

33. Прожитковий мінімум. Споживча корзина.
34. Світова торгівля: сутність та структура.
35. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
36. Суспільне виробництво і відтворення. Зміст і структура виробництва.
37. Сутність доходу як економічної категорії. Доходи населення, їх види та джерела формування.
38. Сутність і структура державного бюджету.
39. Сутність і структура податків. Податкова система в Україні.
40. Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст і соціально-економічна форма.
41. Суть, причини та види інфляції. Стагфляція.
42. Тіньова економіка та її вплив на соціально-економічний розвиток.
43. Товар як фундаментальна категорія товарного виробництва.
44. Торговельний і платіжний баланс.
45. Форми та системи заробітної плати.
46. Функції грошей та їх еволюція.

2. Менеджмент

1. Еволюція менеджменту.
2. Поясніть сутність підходів у менеджменті.
3. Синтетичні теорії менеджменту.
4. Поясніть сутність концепції соціальної відповідальності організації. Що розуміють під соціальною відповідальністю організації перед суспільством? Обґрунтуйте аргументи на користь і проти соціальної відповідальності
5. Поясніть сутність поняття "менеджмент". Проаналізуйте функції і методи менеджменту. Що є об'єктом дослідження менеджменту як науки?
6. Чим займаються менеджери в організації? Проаналізуйте функції менеджерів. Якими якостями і здібностями повинен володіти керівник?
7. Поясніть, що таке організація. Проаналізуйте поділ праці в організаціях.
8. Поясніть сутність зовнішнього середовища організації.
9. Поясніть сутність внутрішнього середовища організації.

10. Поясніть, що таке комунікації. Проаналізуйте процес комунікації.
11. Проаналізуйте невербальні і неформальні комунікації.
12. Проаналізуйте методи прийняття управлінських рішень.
13. Проаналізуйте сутність влади і впливу в організаціях.
14. П'ять задач стратегічного менеджменту.
15. Формування стратегічного бачення.
16. Дайте загальні поняття про лідерство. Проаналізуйте види лідерства.
17. Методи аналізу галузі та конкуренції.
18. Поясніть, що таке мотивація. Проаналізуйте основні риси мотиваційного процесу.
19. Види організаційних структур.
20. Проаналізуйте види контролю.
21. Ситуаційні теорії лідерства.
22. Поясніть сутність бізнес-планування.
23. Змістовні теорії мотивації.
24. Процесні теорії мотивації.
25. Охарактеризуйте стилі керівництва.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Економічна теорія

1. Башнянін Г.І. Політична економія: підручник / Г.І. Башнянін, П.Ю. Лазур, В.С. Медведєв. – К.: Ніка-Центр, Ельга, 2000. – 527 с.
2. Гальчинський А.С. Основи економічних знань: навч. посіб. / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. – К.: Вища школа, 2002. – 544 с.
3. Дзюбик С. Основи економічної теорії / С. Дзюбик, О. Ривак. – К.: Основи, 2014. – 423 с.
4. Економічна теорія: політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2004. – 615 с.
5. Основи економічної теорії: підручник / За ред. С.В. Мочерного. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 304 с.
6. Основи економічної теорії: підруч. у 2-х кн. / За ред. Ю.В. Ніколенко. – К.: Либідь, 2003. – 380 с.

2. Менеджмент

1. Осовська, Г. В. Основи менеджменту / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – Вид. 3-є вид., перероб. і доповн. – К. : Кондор, 2008. – 664 с.
2. Мескон М.Х., Альберт М., ХедоуриФ. Основы менеджмента=Management. — 3-е изд. — М.: Вильямс, 2008. — 672 с.
3. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: учебник. — 4-е изд., перераб. и доп. — М.: Экономистъ, 2008. — 670 с.
4. Рудьєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рудьєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
5. Менеджмент: навч. посіб./ [Мошек Г. Є., Поканєвич Ю. В., Соломко А. С. та ін.]. — К.: Кондор, 2009. — 392 с.
6. Менеджмент: підручник/ [Федоренко В.Г., Іткін О.Ф., Анін В.І. та ін]; за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. — К.: Алерта, 2008. — 652 с.
7. Дафт Ричард Л. Менеджмент= Management/ Дафт Ричард Л. — 6-е изд. — С.Пб.: Питер, 2008. — 864 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання знань абітурієнтів враховує повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня з оцінок відповідей на усі запитання. При цьому використовуються такі критерії:

Рейт ингов а оцінк а, бали	Оцінк а ECTS та її визна чення	Націон альна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5

1	2	3	4	5
90–100	А	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	В	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	Відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	С	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

1	2	3	4	5
64–74	D	Задовільно	<p>– знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування;</p> <p>– вміння розв’язувати прості практичні задачі</p>	<p>– невміння давати аргументовані відповіді на запитання;</p> <p>– невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки;</p> <p>– невміння розв’язувати складні практичні задачі</p>
60–63	E	Задовільно	<p>– знання основних фундаментальних положень матеріалу,</p> <p>– вміння розв’язувати найпростіші практичні задачі</p>	<p>– незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу;</p> <p>– невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку;</p> <p>– невміння застосовувати теоретичні положення при розв’язанні практичних задач</p>

1	2	3	4	5
35–59	FX	Незадовільно	–	<p>– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу;</p> <p>– істотні помилки у відповідях на запитання;</p> <p>– невміння розв'язувати прості практичні задачі</p>
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<p>– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу;</p> <p>– істотні помилки у відповідях на запитання;</p> <p>– незнання основних фундаментальних положень;</p> <p>– невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач</p>

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2022 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту

Протокол № 2 від 26.04.2022 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ,
голова фахової атестаційної комісії

Наталія КРАСНОКУТСЬКА

Зав.каф. менеджменту,
член фахової атестаційної комісії

Олена ПРОХОРЕНКО

Міжнародний бізнес

АНОТАЦІЯ

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 073 «Менеджмент», освітні програми «Міжнародний бізнес» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати базову вищу освіту та здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками щодо циклів дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки.

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки бакалавра та одночасно відображає вимоги до студентів рівня підготовки магістра, визначених у стандартах вищої освіти даних ступенів.

Підготовка магістра з міжнародного бізнесу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності спрямована на розвиток таких здатностей та навичок як міжнародні дослідження, робота в міжнародній команді, міжкультурні комунікації, розуміння міжнародного бізнес-середовища, вміння прийняття та виконання управлінських рішень.

Навчальний процес орієнтований на взаємодію з міжнародними компаніями, потенційними працедавцями. Випускники працюють на управлінських посадах як в українських, так і зарубіжних офісах мультинаціональних компаній, а також у міжнародних малих та середніх підприємствах за такими функціональними напрямками як міжнародний маркетинг, міжнародні продажі, менеджмент міжнародних проектів, міжнародні фінанси та інвестиції, бізнес-аналітика, менеджмент персоналу, міжнародна логістика.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен:

знати: основи менеджменту, економіки підприємств, міжнародної економіки та фінансів.

вміти: приймати економічно обґрунтовані стратегічні рішення.

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП» та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Бізнес-планування діяльності підприємства. Стратегічне планування на підприємстві - суб'єкті зовнішньоекономічної діяльності. Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Розробка бізнес-плану зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Стратегія міжнародного маркетингу підприємства. Планування комплексу маркетингу для зарубіжного ринку. Контроль маркетингової діяльності підприємства – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Сегментація та позиціонування товарів на зовнішньому ринку. Планування нового товару для зарубіжних клієнтів. Планування нової послуги для зарубіжних клієнтів.

Вибір форми виходу підприємства на зовнішній ринок. Стратегія виходу підприємства на зовнішні ринки. Управління логістичними витратами підприємств при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Управління міжнародними транспортними (транспортно-експедиторськими) операціями. Управління зарубіжним каналом розподілу. Управління ланцюгами постачання на зарубіжному ринку. Управління рухом товарів (логістичними процесами підприємства) на зовнішньому ринку. Проектування міжнародної мережі розподілу та збуту продукції.

Управління експортною діяльністю підприємства. Управління збутом експортної продукції. Контроль міжнародної збутової діяльності підприємства. Міжнародна стратегія просування товару. Кампанія зв'язків з громадськістю для зарубіжного ринку. Міжнародна рекламна кампанія підприємства. Управління Інтернет - продажами підприємства. Цінова

політика підприємства на зовнішньому ринку. Управління брендом підприємства. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.

Стратегічний аналіз конкурентної позиції підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Формування системи оціночних показників зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Управління зовнішньоекономічними контрактами підприємства. Економічне обґрунтування зовнішньоторговельних контрактів. Оцінка комерційної привабливості контрагента зовнішньоекономічної діяльності. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Страхування зовнішньоторговельних ризиків підприємства. Оцінка ефективності експортних операцій підприємства. Оцінка ефективності зовнішньоекономічних операцій підприємства. Управління персоналом на підприємстві - суб'єкті зовнішньоекономічної діяльності. Формування корпоративної культури у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Підвищення ефективності діяльності підприємства на основі аналізу його фінансового стану. Прогнозування фінансового стану підприємства на основі аналізу фінансових коефіцієнтів.

Управління фінансовими результатами діяльності підприємства. Планування фінансової діяльності підприємства. Управління прибутком і рентабельністю підприємства. Управління фінансовою стійкістю міжнародної компанії. Фінансова політика міжнародної компанії. Управління фінансовими ресурсами підприємства. Управління капіталом підприємства. Рейтингова оцінка кредитоспроможності підприємства. Кредитно-фінансова політика підприємства. Стратегія підвищення кредитного рейтингу підприємства.

Оцінка та прогнозування руху грошових коштів підприємства. Управління витратами на підприємстві. Управління грошовими потоками підприємства. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.

Управління необоротними активами підприємства. Управління оборотним капіталом підприємства. Управління собівартістю продукції на підприємстві. Оцінка ефективності міжнародних інвестиційних проєктів. Організація та управління інвестиційною діяльністю підприємства. Планування міжнародної інвестиційної діяльності підприємства. Управління розробкою і фінансуванням інвестиційних проєктів.

Економічний механізм податкового планування на промисловому підприємстві. Оптимізація митного оподаткування підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Управління митними платежами в системі менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Бізнес-планування діяльності підприємства.
2. Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.
3. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
4. Стратегічне планування на підприємстві - суб'єкті зовнішньоекономічної діяльності.
5. Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
6. Формування системи оціночних показників зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
7. Стратегічний аналіз конкурентної позиції підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.
8. Управління експортною діяльністю підприємства.
9. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
10. Розробка бізнес-плану зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
11. Управління персоналом на підприємстві - суб'єкті зовнішньоекономічної діяльності.
12. Формування корпоративної культури у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
13. Економічне обґрунтування зовнішньоторговельних контрактів.
14. Оцінка ефективності експортних операцій підприємства.
15. Оцінка ефективності зовнішньоекономічних операцій підприємства.
16. Оцінка комерційної привабливості контрагента зовнішньоекономічної діяльності.
17. Страхування зовнішньоторговельних ризиків підприємства.
18. Управління збутом експортної продукції.
19. Управління зовнішньоекономічними контрактами підприємства.

20. Управління логістичними витратами підприємств при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

21. Управління міжнародними транспортними (транспортно-експедиторськими) операціями.

22. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

23. Стратегія міжнародного маркетингу підприємства.

24. Управління брендом підприємства.

25. Вибір форми виходу підприємства на зовнішній ринок.

26. Стратегія виходу підприємства на зовнішні ринки.

27. Сегментація та позиціонування товарів на зовнішньому ринку.

28. Планування комплексу маркетингу для зарубіжного ринку.

29. Планування нового товару для зарубіжних клієнтів.

30. Планування нової послуги для зарубіжних клієнтів.

31. Проектування міжнародної мережі розподілу та збуту продукції.

32. Управління зарубіжним каналом розподілу.

33. Управління ланцюгами постачання на зарубіжному ринку.

34. Управління рухом товарів (логістичними процесами) на зовнішньому ринку.

35. Міжнародна стратегія просування товару.

36. Кампанія зв'язків з громадськістю для зарубіжного ринку.

37. Міжнародна рекламна кампанія підприємства.

38. Управління Інтернет - продажами підприємства.

39. Цінова політика підприємства на зовнішньому ринку.

40. Контроль міжнародної збутової діяльності підприємства.

41. Контроль маркетингової діяльності підприємства – субекта зовнішньоекономічної діяльності.

42. Підвищення ефективності діяльності підприємства на основі аналізу його фінансового стану.

43. Прогнозування фінансового стану підприємства на основі аналізу фінансових коефіцієнтів.

44. Управління прибутком і рентабельністю підприємства.

45. Управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

46. Планування фінансової діяльності підприємства.

47. Управління фінансовою стійкістю міжнародної компанії.

48. Фінансова політика міжнародної компанії.
49. Рейтингова оцінка кредитоспроможності підприємства.
50. Кредитно-фінансова політика підприємства.
51. Оцінка та прогнозування руху грошових коштів підприємства.
52. Управління витратами на підприємстві.
53. Управління грошовими потоками підприємства.
54. Управління капіталом підприємства.
55. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.
56. Управління необоротними активами підприємства.
57. Управління оборотним капіталом підприємства.
58. Управління собівартістю продукції на підприємстві.
59. Управління фінансовими ресурсами підприємства.
60. Оцінка ефективності міжнародних інвестиційних проектів.
61. Організація та управління інвестиційною діяльністю підприємства.
62. Планування міжнародної інвестиційної діяльності підприємства.
63. Управління розробкою і фінансуванням інвестиційних проектів.
64. Стратегія підвищення кредитного рейтингу підприємства.
65. Економічний механізм податкового планування на промисловому підприємстві.
66. Оптимізація митного оподаткування підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
67. Управління митними платежами в системі менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. — Harper & Row, 1988. — 830 p.
2. Kotler P. Marketing management / P. Kotler, K. L. Keller. — Pearson Prentice Hall, 2006. — 729 p.
3. James C. Van Horne John, Wachowicz M. Fundamentals of Financial Management. — Pearson Education Limited, 2001. — 719 p.
4. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту / Є. Ф. Брігхем // К.: Молодь. — 1997. — Vol. 1000.

5. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – к.: издательский дом «Максимум», 2001.

6. Майорова Т.В. Інвестування: практикум. / Т.В. Майорова, В.І. Максимович, С.В. Урванцева . — К.: КНЕУ, 2012. — 577.

7. Кайлюк Є. М. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / Є. М. Кайлюк, В. М. Андреева, В. В. Гриненко. — Харківська національна академія міського господарства, 2010.

8. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / О. М. Файчук, С. В. Сидоренко. – К. : НУБіП України, 2016. – 236 с.

9. Приятельчук О. А. Особливості управління міжнародним бізнесом / О. А. Приятельчук // 2004.

10. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. / О.П. Гребельник – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 452с.

11. Дунська А.Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика: навчальний посібник /А.Р. Дунська.-К.:Кондор-Видавництво,2013. – 688с.

12. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник / Н.М.Тюріна, Н.С.Карвацка. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ЕСТ Стаї визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5

1	2	3	4	5
90–100	А	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	В	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	Відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	С	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

1	2	3	4	5
64–74	D	Зад овіл бно	<p>– знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування;</p> <p>– вміння розв’язувати прості практичні задачі</p>	<p>– невміння давати аргументовані відповіді на запитання;</p> <p>– невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки;</p> <p>– невміння розв’язувати складні практичні задачі</p>
60–63	E	Зад овіл бно	<p>– знання основних фундаментальних положень матеріалу,</p> <p>– вміння розв’язувати найпростіші практичні задачі</p>	<p>– незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу;</p> <p>– невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку;</p> <p>– невміння застосовувати теоретичні положення при розв’язанні практичних задач</p>
35–59	FX	Нез адо віль но	–	<p>– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу;</p> <p>– істотні помилки у відповідях на запитання;</p> <p>– невміння розв’язувати прості практичні задачі</p>

1	2	3	4	5
1-34 (на комі сії)	F	Нез адо віль но	—	<p>– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу;</p> <p>– істотні помилки у відповідях на запитання;</p> <p>– незнання основних фундаментальних положень;</p> <p>– невміння орієнтуватися під час розв’язання простих практичних задач</p>

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2022 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту

Протокол № 2 від 26.04.2022 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ,
голова фахової атестаційної комісії

Наталія КРАСНОКУТСЬКА

Зав.каф. менеджменту,
член фахової атестаційної комісії

Олена ПРОХОРЕНКО

Маркетинг

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП»» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Програму фахового вступного випробування зі спеціальності 075 Маркетинг освітня програма «Маркетинг» розроблено на основі освітньо-кваліфікаційного підготовки першого рівня (бакалавр) відповідної спеціальності (та освітньої програми).

Метою проведення вступного випробування за фахом при зарахуванні на навчання на 5 курс за освітньо-кваліфікаційним другим рівнем (магістр) за спеціальністю 075 «Маркетинг» та освітньої програми «Маркетинг» на базі здобутого ступеня бакалавр і формування рейтингового списку з абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 075 «Маркетинг» та освітньої програми «Маркетинг» є з'ясування теоретичних знань та компетентностей вступників, які володіють сучасним економічним мисленням, необхідними для провадження ефективної маркетингової діяльності в практичну діяльність.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 075 Маркетинг освітньої програми «Маркетинг».

Вступні випробування проводяться в обсязі навчальних програм з основних дисциплін навчального плану ступеня бакалавр, а саме: «Маркетинг», «Маркетингова товарна політика», «Маркетингові дослідження», «Маркетингові комунікації», «Маркетингова цінова політика», «Організація збуту та управління маркетингом», «Маркетинг послуг».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ»

Мета надання знань щодо системи, методів та алгоритмів аналізу внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища підприємств, шляхів і

резервів його маркетингового розвитку.

Компетентності: Визначати необхідність проведення дослідження, формулювати його цілі та задачі; Вибирати методи збирання даних та методи проведення досліджень; Здійснювати підготовку та проведення маркетингових досліджень стану і кон'юнкту-

ри ринку. Здатність до використання кількісних та якісних методів для проведення досліджень

Результати навчання: організувати збір, обробку, аналіз інформації за результатами досліджень за допомогою аналізу статистичної інформації та презентацію необхідної маркетингової інформації щодо прийняття управлінських рішень на підставі рекомендацій, сформульованих у результаті проведених маркетингових досліджень

Тема 1. Система маркетингових досліджень

Маркетингові дослідження: сутність, мета, завдання, етапи. Класифікація маркетингових досліджень. Кабінетні і польові маркетингові дослідження. Кількісні та якісні маркетингові дослідження.

Тема 2. Маркетингова інформація

Сутність МІС. Принципи та етапи створення МІС. Значення маркетингової інформації. Вимоги до маркетингової інформації. Захист маркетингової інформації. Види маркетингової інформації. Джерела маркетингової інформації. Маркетингові інформаційні системи. Системи підтримки рішень та їх складові.

Тема 3. Методи збирання первинної інформації.

Кількісні та якісні методи збору даних при проведенні маркетингових досліджень. Кількісні методи дослідження. Переваги та недоліки кількісних методів дослідження. Основні етапи досліджень. Якісні дослідження та їх класифікація.

Фокус-групи. Підготовка даних для аналізу.

Тема 4. Дослідження кон'юнктури і місткості ринку.

Розуміння сутності різних категорій ринків. Місткість ринку та методи її розрахунку. Основні аспекти дослідження кон'юнктури ринку. Показники стану загальної економічної кон'юнктури. Дослідження кон'юнктури конкретного товарного ринку.

Тема 5. Сегментування ринку.

Сутність ринкового сегментування. Алгоритм процесу ринкового сегментування. Вимоги до ефективної методики сегментування.

Тема 6. Прогнозні дослідження збуту.

Сутність прогнозування збуту. Чинники впливу на прогноз збуту. Основні показники, які використовують у прогнозуванні збуту.

Некількісні методи прогнозування збуту. Кількісні методи прогнозування збуту. Переваги та недоліки.

Тема 7. Дослідження конкурентоспроможності підприємства

Визначення поняття конкурентоспроможності. Аналіз показників конкурентоспроможності зовнішнього середовища підприємства. Аналіз показників конкурентоспроможності внутрішнього середовища підприємства. Аналіз підходів до оцінки конкурентоспроможності промислового підприємства.

Тема 8. Дослідження поведінки споживачів

Сутність поведінки споживачів. Концептуальні схеми поведінки споживачів. Процес прийняття рішення про купівлю. Чинники зовнішнього та внутрішнього впливу на поведінку споживачів. Методи оцінки.

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГОВІ КОМУНІКАЦІЇ»

Метою викладання дисципліни «Маркетингові комунікації» є формування у майбутніх спеціалістів системних знань і розуміння концептуальних основ маркетингової політики комунікацій, теорії й практики розвитку цього напрямку маркетингу та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління комунікаціями на підприємстві.

Компетентності : основні поняття маркетингової політики комунікацій; етапи процесу планування комунікацій; методи управління комунікаціями.

Результати навчання застосовувати надані знання в сфері маркетингових комунікацій у практичній діяльності з метою залучення споживачів у процес покупки товарів.

Тема 1. Комунікації в системі маркетингу.

Зміст комунікаційних зв'язків і їх місце в системі маркетингу. Формування системи маркетингових комунікацій.

Тема 2. Основи класифікації понять у маркетингових комунікаціях.

Елементи комунікацій. Бар'єри комунікації. Визначення цільової аудиторії. Визначення бажаної у відповідь реакції. Вибір методу звернення. Вибір каналів розповсюдження інформації. Вибір властивостей, що характеризують джерела звернення. Урахування зворотного зв'язку

Тема 3. Рекламування товару.

Суть і роль реклами. Види реклами. Характеристика основних засобів розповсюдження реклами. Етапи планування рекламної програми. Розробка бюджету реклами.

Тема 4. Стимулювання збуту.

Постановка цілей стимулювання збуту. Засоби стимулювання збуту. Цінове стимулювання. Натуральне стимулювання. Активна пропозиція: конкурси, лотореї і ігри. Стимулювання торгової мережі. Стимулювання торгових посередників.

Тема 5. Організація роботи з громадськістю (паблік рилейшнз).

Сутність поняття PR. Історія виникнення паблік рилейшнз. Цілі, завдання і функції паблік рилейшенз. PR-фахівці: завдання, функції, вимоги. Основні інструменти і напрями паблік рилейшнз. Вплив PR на імідж підприємства

Тема 6. Реклама на місці продажу.

Завдання реклами в місці продажів. Суть POS -матеріалов. достоїнства і недоліки деяких видів POS-матеріалів. Особливості використання панно, шелфтокерів, мобайлів, воблерів, муляжів, анімаційних дисплеїв. Правила розміщення POS-матеріалів. Звукова реклама в місці продажу.

Тема 7. Прямий маркетинг.

Суть і цілі прямого маркетингу. Засоби прямого маркетингу. Техніка оформлення рекламних листів.

Тема 8. Персональний продаж.

Суть, достоїнства і недоліки персонального продажу. Завдання персонального продажу. Основні характеристики і прийоми персонального продажу. Стратегії персонального продажу. Етапи персонального продажу.

Тема 9. Організація маркетингових комунікацій.

Організація рекламної служби підприємства. Рекламні агентства: функції, види. Способи і особливості взаємодії з рекламними агентствами.

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГОВА ЦІНОВА ПОЛІТИКА»

Метою дисципліни є набуття навичок розрахунку ціни та розробка ефективної цінової політики підприємства у відповідності до обраної цінової стратегії.

Компетентності:

-Види цілей, які можуть постати перед підприємством у різноманітних ринкових умовах.

-Типи маркетингових стратегій, що відповідають визначеним цілям.

-Етапи розробки цінової стратегії підприємства.

-Типи можливої реакції споживачів на ті чи інші цінові рішення підприємства.

- Технологію розробки цінової політики підприємства.

- Методи оцінки ефективності цінових рішень.

Результати навчання :

- Розробити методи корекції сприйняття покупцем цінових рішень підприємства у необхідному напрямку.

- Розрахувати ціну товару, використовуючи основні методи ціноутворення та враховуючи спрямованість цінової стратегії підприємства.

- Розрахувати беззбиткову зміну обсягів продажу товару, яка необхідна за умов зміни параметрів функціонування підприємства.

- Визначити вид та розмір знижок чи надбавок, які відповідають меті ціноутворення.

- Розробити ефективну цінову політику підприємства у відповідності до визначеної цінової стратегії.

Тема 1.Вступ до маркетингової цінової політики. Маркетингова цінова політика та комерційна політика фірми.

Цілі та рішення комерційної фірми. Маркетингова та цінова стратегії: взаємозв'язок та відповідність цілям фірми. Фактори, що визначають маркетингову цінову політику. Основні концептуальні підходи до ціноутворення.

Тема 2.Ціноутворення за ціннісним підходом.

Загальні принципи ціноутворення у відповідності до ціннісного підходу. Процес визначення ціни. Чутливість покупця до рівня ціни та методи її оптимізації.

Тема 3.Ціноутворення за витратним підходом.

Калькуляція собівартості виробу – основа розрахунку ціни. Розрахунок ціни товару на основі нормативу рентабельності. Розрахунок ціни товару з використанням системи знижок та надбавок. Економічне обґрунтування цінових змін.

Тема 4.Розробка цінової політики фірми.

Цінові фактори вибору конкурентної стратегії. Вибір типу цінової стратегії. Розробка цінової політики у відповідності до обраної цінової стратегії.

Навчальна дисципліна «ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБУТУ ТА УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ»

Мета дисципліни полягає в отриманні та засвоєнні студентами знань з теоретичних і методологічних основ організації збуту, з організації, планування, реалізації та контролю маркетингової діяльності на підприємстві.

Під час підготовки до вступного випробування необхідно звернути увагу на те, що вступник повинен:

Компетентності: сутність організації збуту на підприємстві; структуру і процес маркетингових досліджень, методи аналізу та оцінювання ринкових можливостей фірми; принципи, методи та завдання маркетингового планування, формування маркетингової стратегії підприємства; сутність і методи управління комплексом маркетингу (маркетингом-мікс), прийоми управління розробкою окремих його складових; сутність та основні принципи організації маркетингу на підприємстві, контролю його маркетингової діяльності; підходи до управління торговим персоналом на сучасній фірмі, прийоми ефективної його мотивації;

Результати навчання: застосовувати здобуті знання у процесі маркетингового управління підприємством; організовувати та здійснювати маркетингове дослідження; на основі аналізу ринкових можливостей фірми та її ресурсів вибрати цільовий ринок; визначати і формувати конкретну маркетингову стратегію фірми, розробляти відповідні програми маркетингу; здійснювати планування, організацію та контроль у процесі розробки окремих складових комплексу маркетингу.

Тема 1. Сутність та значення збутової діяльності підприємства

Проблеми збуту в Україні. Історичний аспект організації збуту товарів в Україні. Наслідки руйнування союзного ринку закупівель, логістики, збуту. Мета та завдання дисципліни “Організація збуту та управління маркетингом”. Роль ефективної організації збуту у процесі інтеграції України у європейське співтовариство та вступу до Світової організації торгівлі. Процес збуту. Сутність, значення та функції збутової діяльності. Характеристика основних елементів збутової діяльності. Стратегічні та тактичні завдання збутової діяльності. Суб’єкти процесу збутової діяльності

підприємств. Показники, що характеризують систему збуту. Деталізація потоків збуту. Розбіжності політики збуту виробника і посередника. Етапи планування збутової діяльності.

Тема 2. Особливості організації збуту на промисловому підприємстві

Сутність та особливості збуту на промисловому підприємстві. Методи та інструменти аналізу збуту промислових товарів. Організація збуту товарів з урахуванням потреб та вимог промислових споживачів. Вивчення купівельної поведінки на ринку товарів промислового призначення. Основні чинники, що впливають на покупців товарів виробничо-технічного призначення. Основні етапи промислової закупівлі. Ситуації при промислових закупівлях. Сутність концепції закупівельного центру. Фази закупівлі. Види стратегії закупівлі: вибір глобальних постачальників; вибір одиничних постачальників; модульні постачання, закупівля модулів; комплексний функціонально-вартісний аналіз. Вибір стратегії закупівлі. Основні інструменти закупівельної діяльності. Підходи до аналізу центру закупівель: структурний, силовий, ризиковий підходи, підхід до вирішення проблем, підхід з точки зору винагороди. Концепція та базові моделі купівельної поведінки організації. Базова модель Вебстера-Вінда. Модель Шета. Прихильність до постачальника як результат поведінки покупців.

Тема 3. Організація оптової торгівлі товарами

Сутність та роль оптової торгівлі. Класифікація підприємств оптової торгівлі. Оптове підприємство як основний суб'єкт оптового ринку та його комерційні функції. Роль оптових ланцюгів в організації господарських зв'язків. Суть, мета, принципи та зміст закупівельної роботи на оптовому ринку. Обґрунтування вибору постачальників товарів. Суть, місце та умови організації закупівель товарів на основі прямих зв'язків. Шляхи та переваги таких товарообмінних операцій. Роль і функції аукціону. Види аукціонів. Організація аукціонної торгівлі. Роль і функції біржі. Види бірж. Структура товарної біржі. Організація роботи біржі. Стандартизація товару. Види контрактів на товар: spot, forward. Ф'ючерсні контракти. Ф'ючерсна біржа. Хеджування.

Тема 4. Роздрібна торгівля у каналах збуту

Види та функції підприємств гуртової торгівлі. Особливості позиціонування оптових посередників та роздрібних торговельних підприємств. Характеристика типів позиціонування підприємств торгівлі. Методичні підходи до визначення торговельними підприємствами регіональної та ринкової локалізації. Характеристика факторів, які

визначають привабливість регіонального, ринкового та торгового розташування. Методичні підходи до вибору “торгової зони” торговельними підприємствами. Формування іміджу та торгової марки торговельного підприємства. Характеристика магазинів залежно від товарного асортименту. Характеристика торгових підприємств за рівнем роздрібних цін. Вибір місця розташування роздрібною підприємства. Критерії розташування підприємств торгівлі: технічні вимоги та умови (наявність і можливості доставки сировини, джерела енергії, традиції, що впливають на підготовку і здібності робочої сили, і т.д.), субсидії і податкові пільги, концентрація об’єктів торгівлі, купівельна спроможність району, що знаходиться у сфері впливу. Фактори, що визначають величину купівельної спроможності району: характер товару, привабливість асортименту, становище конкурентів та інших підприємств. Планування розв’язання питань професійної підготовки продавців, торгових агентів. Критерії вибору продавців і торгових агентів. Профіль вимог до продавця. Технічна та інформаційна оснащеність приміщень для проведення торгових переговорів, здійснення продажів. Оснащеність складських приміщень. Створення засобів підвищення мотивації праці продавців. Фактори мотивації в торгівлі. Методи і форми управління і контролю. Засоби стимулювання продаж. Проблеми розв’язання питань розміщення окремих товарних груп усередині підприємства, визначення їх конкретного місця і величини займаних ними площ. Критерії вибору місця розміщення товарних груп: цінність товарів, інтенсивність попиту, швидкість обороту, величина торгової націнки, необхідність освітлення, потреба в площах і небезпека крадіжок. Виявлення категорій товарів, що часто купуються разом. Матриця частоти спільних купівель.

Тема 5. Державна закупівля та державне замовлення

Сутність державної закупівлі та державного замовлення. Місце державної закупівлі та державного замовлення у маркетингової політиці збуту підприємства. Переваги отримання державної закупівлі та державного замовлення для підприємства. Процес отримання державного замовлення. Умови отримання державного замовлення.

Тема 6. Контрактне оформлення збутових зв’язків

Сутність господарських зв’язків. Складові комплексу збутових зв’язків. Договір купівлі-продажу та договір постачання. Законодавче та договірне регулювання договору. Процедура укладення договору. Структура типового контракту. Визначення сторін. Обов’язки сторін. Предмет контракту. Ціна та загальна сума контракту. Терміни доставки товару. Умови платежів. Упаковка. Якість товару. Форс-мажорні обставини. Вимоги до

супроводжувальних документів. Умови вирішення конфліктів. Переваги та недоліки типового контракту. Види комерційних ризиків. Особливості договору з комерційними представниками. Особливості договору з брокером. Особливості договору з повіреним. Особливості договору з комісіонером. Особливості договору з консигнатором. Особливості договору з агентом. Особливості договору з дистриб'юторами. Підприємство в концепції теорії контракту. Норми та правила в поведінці контрагентів. Сутність та типи трансакційних витрат. Типи контрактів. Економічна сутність контракту. 8. Прийняття рішення в парадигмі теорії неповної раціональності. Моральний ризик при укладанні контракту. Сутність опортуністичної поведінки в контрактних відносинах. Сутність та вплив специфічності активів підприємства на поведінку контрагентів. Значення організаційно-правової форми підприємства при виконанні контрактних зобов'язань. Інституціональна модель контракту. Принципи побудови ефективних контрактних відносин.

Тема 7. Вибір ефективної збутової політики і каналів збуту

Формування політики збуту підприємства. Постановка цілей та завдань політики збуту. Проектування каналів збуту. Характеристика методів оцінки та вибору каналів збуту. Аудит взаємостосунків учасників каналу. Розрахунок петель ефективності “постачальник — роздрібний торговець”. Маркетинговий аналіз витрат на організацію системи збуту. Сутність аналізу витрат на організацію системи збуту. Складові витрат збуту. Аналіз територіального збуту. Оптимізація каналів збуту та управління ними. Інтеграція потоків збуту товарів і інформаційних потоків. Особливості формування політики збуту підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках. Передумови використання каналів збуту виробником. Переваги збуту через посередників. Структура каналів збуту підприємств-виробників та посередницько-збутових підприємств. Типи каналів збуту на ринку послуг. Типи каналів збуту на ринках товарів особливого попиту. Типи конкуренції в каналах збуту та їх характеристика. Характеристики функціонування торгових каналів: довжина каналу, ширина, швидкість збуту, вартість збуту одиниці (партії) товару. Стратегії інтенсивного, виборчого та виняткового збуту. Переваги та недоліки стратегій збуту товарів. Кількісні характеристики стратегій збуту.

Тема 8. Оптимізація каналів збуту

Проблеми оптимізації вибору каналів з різною кількістю ланок. Характеристика витрат на організацію прямого збуту. Визначальні критерії вибору каналу збуту: особливості ринку, товару, характеристика

підприємства, рівень конкуренції на ринку. Принципи, завдання та функції посередницької діяльності. Класифікація та основні види посередницьких підприємств та організацій. Типи посередників: агент, брокер, дилер, дистриб'ютор, джоббер, комівояжер, комісіонер, консигнатор. Відмінності і характеристики діяльності існуючих посередників. Аспекти управління посередниками. Сутність управління каналами збуту. Конвенційні (симбіотичні) маркетингові системи. Вертикальні маркетингові системи. Сутність та завдання вертикальних маркетингових систем. Характеристика основних типів вертикальних маркетингових систем. Співробітництво та конфлікти у вертикальних маркетингових системах. Особливості організації горизонтальних маркетингових систем. Умови доцільності застосування багаторівневих маркетингових систем. Слабкі та сильні сторони багаторівневих маркетингових систем. Ролі, що може приймати на себе фірма в системі каналів збуту. Сприяння в організації ефективного стимулювання торговців.

Тема 9. Лізинг, оренда та франчайзинг в системі збуту підприємства

Сутність, призначення та історичні етапи розвитку орендних відносин. Особливості договору оренди. Відмінності орендних відносин від лізингових. Особливості договору лізингу. Призначення та види лізингової компанії в каналі збуту. Види лізингу. Сутність, призначення та історичні етапи розвитку франчайзингу. Види франчайзингу. Компоненти франчайзингової системи: пробний проект, договір франшизи та поради ведення бізнесу, підтримка франчайзингової мережі. Склад та основні положення пакета угод з франчайзингу. Види франшизи. Права та обов'язки учасників угоди про франчайзингову діяльність. Переваги та недоліки франчайзингу для франшизіата та франшизіара. Види франчайзингових договорів. Франчайзинг та договори схожого типу. Організаційні особливості створення франчайзингових підприємств. Сучасні тенденції в сфері франчайзингу.

Тема 10. Оцінка впливу конкуренції на ефективність каналів збуту

Принципи функціонування каналів збуту в умовах конкуренції. Підвищення ефективності збутової діяльності шляхом співробітництва, кооперації та узгодження дій посередників у каналах збуту. Розробка стандартів обслуговування у каналах збуту. Суперечність та узгодження цілій учасників каналів збуту. Горизонтальні і вертикальні конфлікти всередині каналів збуту. Роль конкуренції та конфліктів у розвитку каналів збуту. Методи та принципи конкуренції у каналах збуту. Оцінка впливу конкуренції на ефективність збутової діяльності підприємств.

Тема 11. Ефективність управління товарним рухом

Сутність товароруху. Принципи управління товарним рухом. Сучасні методи товароруху. Шляхи оптимізації товарного руху на підприємстві. Напрямки зниження витрат на транспортування, складування та розвантаження товарів. Критерії якості організації товарного руху на підприємстві. Сутність та завдання логістики у процесі збуту продукції. Функції маркетингової логістики. Механізм управління потоковими процесами у політиці збуту. Принципи побудови логістичних систем управління збутом. Визначення стратегії складування. Організація транспортування продукції. Відмінності та характерні риси традиційного товарного руху та маркетингової логістики. Особливості товарного руху на споживчому та промисловому ринку. Основні етапи та елементи процесу маркетинг-логістики. Функції та критерії ефективності логістичної діяльності. Методи оцінки ефективності логістичної діяльності підприємства.

Тема 12. Оцінка ефективності збутової діяльності підприємства

Сутність та критерії оцінки ефективності збутової діяльності підприємств. Фактори, що впливають на ефективність збутової діяльності. Методи оцінки ефективності збуту. Організація роботи служби збуту підприємства. Оцінка ефективності діяльності служби збуту підприємства. Оцінка ефективності роботи з клієнтами. Показник ступеню задоволення замовлень. Оцінка можливості та доцільності створення власної збутової мережі.

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГ ПОСЛУГ»

Мета дисципліни – набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо маркетингової діяльності підприємств сфери послуг, методів вивчення ринку послуг, визначення шляхів та резервів розвитку підприємства сфери послуг в сучасних умовах, формування маркетингової стратегії та використання комплексу маркетингу підприємствами сфери послуг.

Під час підготовки до вступного випробування необхідно звернути увагу на те, що вступник повинен:

Компетентності: предмет, завдання, теоретичні та методологічні засади маркетингу послуг як наукової галузі; генезис дисципліни та взаємозв'язок маркетингу послуг з іншими дисциплінами; розвиток принципів та еволюції маркетингу послуг; відмінності між маркетингом послуг та маркетингом товарів, різницю між послугами; характеристики

цільової аудиторії, менеджменту відношень та формування постійної клієнтури; методи управління процесом обслуговування; позиціонування послуг та структурних змін; стратегії ціноутворення в сфері послуг; принципи та особливості використання сервісного обслуговування; сутність управління маркетингом послуг як складовою частини маркетингу; організацію служб сервісного обслуговування; завдання та функції служб сервісу; основні підходи до планування та контролю маркетингу послуг;

Результати навчання: здійснювати комплексний підхід до просування товарів та послуг на ринку відповідно вимогам законодавства та сучасної ринкової економіки; вивчати попит споживачів послуг та впливати на їх поведінку; визначати тенденції і напрями вимог споживачів до кількісних і якісних характеристик послуг; встановлювати та підтримувати тривалі та доброзичливі стосунки з посередниками та споживачами; формувати концепцію рекламної кампанії з надання послуг, її бюджету, проводити вибір засобів та носіїв реклами, скласти план рекламної кампанії та аналізувати отримані результати; виконувати економічні розрахунки, пов'язані з попереднім, поточним та завершальним контролем маркетингової діяльності суб'єктів ринку послуг для обґрунтування ефективності як надання послуг, так й функціонування на ринку.

Тема 1. Ключові концепції та поняття

Соціально-економічна сутність маркетингу. Маркетинг як економічний процес. Місце сектора послуг в сучасній економіці. Відмінності між маркетингом послуг та маркетингом товарів. Еволюція сфери послуг. Державна політика. Соціальні зміни. Тенденції розвитку бізнесу. Розвиток інформаційних технологій. Специфіка маркетингу послуг. Нематеріальний характер послуг. Нерозривність виробництва та споживання послуг. Стандарт обслуговування. Ринок послуг. Сутність та зміст маркетингу в різних галузях послуг. Комплексне обслуговування та його завдання. Маркетинг як безперервний процес. Узгодженість внутрішнього середовища сервісного підприємства з умовами зовнішнього середовища. Розвиток теорії та практики маркетингу. Умови маркетингу. Маркетинг сервісних організацій. Маркетинг урядових і неприбуткових організацій. Маркетинг територій та регіонів. Сервісна організація — основна ланка реалізації концепції маркетингу. Поняття оператора ринку послуг. Поняття агент на ринку послуг. Основні умови застосування та принципи маркетингу на ринку послуг. Спрямованість на чітко визначений комерційний результат. Комплексний підхід до досягнення окресленої мети. Максимальне

врахування умов та вимог вибраного ринку з одночасною цілеспрямованою дією на нього. Довготривалий “горизонт” бачення цілей. Активність, наступальність, підприємливість. Технологія реалізації концепції маркетингу в організації сфери послуг. Аналіз ринкових можливостей. Відбирання найперспективніших цільових ринків. Вибір оптимальної маркетингової стратегії. Розробка комплексу маркетингу.

Тема 2. Маркетингові дослідження на ринку послуг і виявлення цільових сегментів

Сутність, зміст та завдання маркетингових досліджень на ринку послуг. Методичні засади маркетингових досліджень. Правила та процедури маркетингових досліджень. Форми організації маркетингових досліджень. Напрями маркетингових досліджень. Система маркетингової інформації сервісної організації. Класифікація маркетингової інформації. Значення маркетингової інформації. Види маркетингової інформації. Системи маркетингової інформації: внутрішньої та зовнішньої. Засоби отримання первинної маркетингової інформації. Опитування. Інтерв'ю. Анкета. Спостереження. Експеримент. Імітаційне моделювання. Система аналізу маркетингової інформації. Маркетингові дослідження ринку послуг та сервісного продукту. Структура ринку послуг. Оцінювання кон'юнктури ринку. Визначення місткості ринку. Оцінювання конкурентоспроможності організації за показниками її частки ринку. Структура сервісного продукту. Поширення користі та вигоди. Основні властивості якості обслуговування. Маркетингові дослідження конкурентів та споживачів послуг. Конкурентне середовище сервісного підприємства. Елементи аналізу конкурентів. Кількісна та якісна інформація про діяльність конкурентів. Побудова конкурентної карти ринку. Матриця формування конкурентної карти ринку. Можливості організації при правильному розумінні потреб споживачів. Модель поведінки споживача. Фактори впливу на споживачів послуг. Мотиви поведінки споживачів. Характеристика процесу прийняття рішення про придбання послуг. Сегментування як засіб вибору найперспективнішого цільового ринку. Сегментування ринку за видами послуг. Головна мета сегментування. Ознаки та критерії сегментування. Сутність поняття ознаки. Ознаки демографічні, соціально-економічні, психографічні, поведінкові. Критерії сегментування: досяжність, прибутковість, окупність, тривалість існування. Вибір цільового ринку. Поняття цільового ринку. Основні етапи цільового маркетингу. Потенціал ринкового сегмента. Аналіз можливостей освоєння сегмента ринку.

Тема 3. Продуктова політика організації сфери послуг

Поняття продуктової політики. Формування продуктової політики. Основні рівні продукту та їх характеристика. Життєвий цикл продукту. Оптимізація структури пропонованих продуктів. Впровадження нових продуктів на ринок за етапами життєвого циклу. Оптимальна структура продуктів підприємства. Нові продукти в маркетинговій діяльності. Основні етапи розробки нового продукту. Пошук ідей. Матриця бажаності послуг для організації та клієнтів. Розробка задуму продукту і його перевірка. Розробка продуктової стратегії маркетингу. Розробка власне продукту. Випробування продукту в ринкових умовах. Впровадження нового продукту на ринок.

Тема 4. Цінова політика організації сфери послуг

Ціна в комплексі маркетингу сервісного підприємства. Етапи розробки цінової політики. Зовнішні фактори впливу на процес ціноутворення. Формування цілей ціноутворення: утримання позицій на ринку; завоювання та утримання лідерства на ринку; досягнення лідерства в якості пропонованих продуктів. Вибір методу ціноутворення: на основі витрат; з орієнтацією на рівень конкуренції, на попит. Коливання попиту. Проблеми недовговічності послуг. Стратегії управління попитом. Визначення та реалізація цінової стратегії. Поняття цінової стратегії. Стратегія “зняття вершків”. Стратегія цін проникнення на ринок. Стратегія престижних цін. Стратегія “слідування за лідером”. Стратегія ковзаючої спадної ціни. Стратегія переважаючої ціни. Стратегія ціни сегмента ринку. Стратегія цінових маніпуляцій.

Тема 5. Маркетингова політика розподілу та комунікацій

Формування політики розподілу. Поняття політики розподілу. Етапи розробки політики розподілу сервісної організації. Канали збуту сервісної організації. Рівні каналу збуту. Вертикальні маркетингові системи. Вибір посередників та визначення форм роботи з ними. Якості маркетингових посередників. Агент та робота з ним. Сутність маркетингових комунікацій та їх особливості у сфері послуг. Комплекс маркетингових комунікацій. Цільові аудиторії комунікацій. Елементи комплексу комунікацій. Розробка комунікаційної стратегії та її основні етапи. Вибір структури комплексу комунікацій. Переваги та недоліки окремих елементів комплексу маркетингових комунікацій. Розробка бюджету і аналіз результатів комунікаційної стратегії. Персональний продаж у маркетингу сервісної організації. Комунікаційні особливості персонального продажу. Процес персонального продажу. Стимулювання збуту як засіб дії на ринок. Основні етапи підготовки і запровадження заходів стимулювання збуту. Розробка

програми стимулювання збуту. Сутність та цілі популяризації (пропаганди). Сервісна популяризація. Основні етапи підготовки та здійснення сервісної популяризації. Спрямованість сервісної популяризації. Паблік рилейшнз на ринку послуг. Встановлення зв'язків із засобами масової інформації. Встановлення і підтримка зв'язків з цільовими аудиторіями. Відносини з органами державної влади та управління. Специфіка реклами на ринку послуг. Основні закони реклами. Види реклами послуг. Види реклами за об'єктами рекламування. Рекламна кампанія. Прийняття рішення про рекламне звернення. Розробка рекламного бюджету та медіапланування. Засоби поширення реклами сервісної організації. Оцінювання ефективності рекламної діяльності. Характер виставкових заходів. Процес взяття участі сервісної організації в роботі виставки. Структура затрат на участь у виставці. Оформлення виставкового стенда. Робота персоналу під час виставки. Основні поняття та цілі формування фірмового стилю. Сутність фірмового стилю. Елементи фірмового стилю. Носії фірмового стилю. Товарний знак. Функції товарного знаку.

Тема 6. Позичіонування послуг та структурні зміни

Характеристика процесу. Комплексність та розбіжність. Структурні схеми комплексності та розбіжності в сервісних системах. Структурні схеми як інструмент дослідження поведінки споживачів. Альтернативні напрямки структурних змін. Маркетингова стратегія та зміни структури. Урахування змін сервісної системи.

Тема 7. Формування маркетингової стратегії організації на ринку послуг

Сутність стратегічного маркетингового планування. Ситуаційний аналіз. SWOT-аналіз. Можливості та загрози. Сильні та слабкі сторони внутрішнього середовища. Визначення конкурентних переваг. Конкурентні переваги в середовищі сервісних підприємств. Планування цілей сервісної організації. Конкретність та вимірність цілей. Досягнення цілей. Орієнтація в часі. Вибірковість цілей. Розробка альтернативних стратегій. Матриця “продукт – ринок”. Стратегія глибокого впровадження на ринок. Стратегія розробки продукту. Стратегія розвитку ринку. Стратегія диверсифікації. Матриця “зростання – частка ринку”. Модель конкуренції М. Портера. Стратегія масового маркетингу. Стратегія диференційованого маркетингу. Стратегія концентрованого маркетингу. Вибір та оцінювання стратегії. Конкурентні переваги. Цілі фірми. Інтереси та відносини керівництва. Фінансові ресурси. Кваліфікація персоналу. Зобов'язання підприємства. Фактор часу. Розробка програми маркетингу. Вибір, значення та форма

елементів маркетингу. Бюджет маркетингу. Фінансування “від можливостей”. Метод “фіксованого відсотка”. Метод “відповідності конкуренту”. Метод максимальних витрат. Метод на основі цілей та завдань. Метод врахування програми маркетингу.

Тема 8. Управління та контроль маркетингу сервісної організації

Сутність маркетингового менеджменту та його особливості в межах організацій – суб’єктів ринку послуг. Організація маркетингу на сервісному підприємстві. Функціональна організація служби маркетингу. Організація служби маркетингу за продуктовим принципом. Регіональна організація служби маркетингу. Система маркетингового контролю. Контроль маркетингу. Контролінг. Ревізія маркетингу.

Тема 9. Управління процесом обслуговування

Формування сервісної системи з урахуванням факторів місця, простору та часу. Вибір способу надання послуг. Вибір місця та часу. Роль посередників у сервісному бізнесі. Збільшення цінності послуги за рахунок підвищення якості та продуктивності. Інтеграція стратегій управління продуктивністю та якістю обслуговування. Визначення і виправлення недоліків в якості обслуговування. Попередження проблем та їх вирішення. Використання послуг третіх осіб.

Тема 10. Управління чергами і система попередніх замовлень

Очікування обслуговування. Універсальні очікування. Природа черг. Елементи системи черг. Відповідність системи черг конкретним ринковим сегментам. Мінімізація сприйняття тривалості очікування. Психологічні аспекти сприйняття часу очікування. Інформування клієнтів о тривалості. Принципи роботи за умов персонального продажу. Рекомендації щодо ефективного персонального продажу. Поняття сітьового маркетингу. Зарубіжний досвід використання цієї системи продажу. Переваги сітьового маркетингу проти системи комівояжерів. План преміальних винагород за системи сітьового (багаторівневого) маркетингу. Досвід сітьового маркетингу в Україні. Ідеї, стиль і техніка діяльності сучасного професійного комерсанта.

Тема 11. Ринки послуг та Internet

Ціноутворення в епоху інформації. Знижки. Визначення цін для конкретних клієнтів. Переговори о ціні. Зворотні аукціони. Канали розподілу: від ланцюга поставок до сервісних центрів. Роздрібна реалізація персональних комп’ютерів. Сервісні центри. Комунікації. Діалоговий маркетинг. Перешкоди для проведення діалогового маркетингу.

Тема 12. Управління персоналом сервісної організації

Емоційна праця. Робочі завдання та найм персоналу. Роль маркетингу в сервісній фірмі. Маркетинг як зв'язуюча функція. Функція управління персоналом. Пошук ефекту синергії в менеджменті послуг. Як отримати лідерство у сфері послуг. Пошук лідера для сфери послуг. Якості лідера. Внутрішнє та зовнішнє лідерство. Оцінка потенціалу лідера. Лідерство, культура, клімат.

Тема 13. Міжнародні та глобальні стратегії в менеджменті послуг

Послуги в глобальній економіці. Сутність експорту послуг. Привабливість міжнародних ринків. Вплив сервісних процесів на вихід компанії на нові ринки. Стратегії виходу на ринок. Перешкоди для міжнародної торгівлі послугами. Стратегія маркетингу послуг та Internet.

Тема 14. Технології та сервісна стратегія

Значення технологій. Різноманітність технологій. Технології та інновації. Створення нових методів роботи. Історія розвитку інформаційних технологій. Використання новітніх технологій в сфері послуг. Споживач та інформаційні технології. Вплив Internet на маркетинг.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГ»

1. Поняття маркетингу. Історичні віхи формування теорії і практики маркетингу.
2. Особливості американської та європейської шкіл маркетингу.
3. Економічні, соціологічні та культурологічні аспекти теорії маркетингу.
4. Концепції маркетингу.
5. Логіка розвитку маркетингових концепцій.
6. Фрагментарний маркетинг.
7. Маркетинг як функція підприємства.
8. Сучасна концепція маркетингу.
9. Потреби, цінності та попит споживачів.
10. Товар, вартість і цінність товару.
11. Задоволення споживачів.
12. Обмін і ринок.
13. Сегментування ринку.
14. Позичування продукції підприємства на ринку.
15. Виникнення комплексу маркетингу та його сутність. Еволюція

концепції «4P».

16. Функції і зміст складових елементів комплексу маркетингу.
17. Концепція «4С».
18. Маркетингове середовище підприємства.
19. Внутрішнє маркетингове середовище.
20. Чинники зовнішнього макро- середовища підприємства.
21. Чинники зовнішнього мікро- середовища підприємства.
22. Класифікація видів маркетингу.
23. Види маркетингу залежно від попиту на товар.
24. Маркетинг у сфері послуг.
25. Нові тенденції в суспільстві і світовій економіці.
26. Сучасні види маркетингу: глобальний, латеральний, креативний і емоційний.
27. Інтерактивний маркетинг.
28. Сутність концепції індивідуального маркетингу.
29. Програми лояльності та їх роль в залученні та утриманні споживачів.
30. Сутність концепції екологічного маркетингу. Екологічні потреби і товари.
31. Невизначеність і ризику в маркетингу.
32. Аналіз ризиків на етапах виведення нового товару на ринок.
33. Сутність і система маркетингових досліджень.
34. Маркетингова інформація і методи її отримання.
35. Маркетингові дослідження ринку.
36. Маркетингові дослідження підприємства.
37. Категорія товару в економіці та маркетингу. Рівні товару.
38. Класифікація товарів.
39. Сутність, цілі та завдання маркетингової товарної політики.
40. Конкурентоспроможність товару.
41. Процес розробки нових товарів.
42. Життєвий цикл товару.
43. Сутність маркетингової цінової політики.
44. Сутність, цілі та завдання цінової політики.
45. Класифікація цін.
46. Ціноутворюючі чинники.
47. Ціноутворення на різних типах ринків.
48. Етапи процесу ціноутворення.
49. Методи ціноутворення. Витратні методи ціноутворення.
50. Методи ціноутворення. Методи визначення ціни з орієнтацією на

попит.

51. Методи ціноутворення. Методи визначення ціни з орієнтацією на конкуренцію.

52. Цінові стратегії.

53. Встановлення остаточних цін. Зміна поточних цін.

54. Сутність, цілі та завдання політики розподілу.

55. Стратегії розподілу товарів.

56. Сутність, функції та характеристика маркетингових каналів розподілу.

57. Процес товароруху.

58. Комунікації та комунікативний процес.

59. Сутність, цілі та засоби комунікаційної політики.

60. Комплекс маркетингових комунікацій.

61. Процес вибору комплексу просування товару.

62. Реклама та її види.

63. Стимулювання збуту.

64. Персональний продаж.

65. Паблік релейшнз.

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГОВА ТОВАРНА ПОЛІТИКА»

1 Аналіз факторів маркетингового середовища підприємства

2 Види і методи конкуренції на товарних ринках

3 Визначення місткості ринку

4 Визначення місця товару на ринку (матриця БКГ, матриця Дженерал Електрик)

5 Визначення ознак та критеріїв сегментування ринку

6 Етап виведення на ринок: характеристика, мета, стратегії

7 Етап занепаду: характеристика, мета, стратегії

8 Етап зрілості: характеристика, мета, стратегії

9 Етап зростання: характеристика, мета, стратегії

10 Задачі та класифікація сервісу в системі товарної політики фірми

11 Зміст товарної політики підприємства

12 Конкурентоспроможність товару та методи її визначення

13 Стратегії позиціонування

14 Методи аналізу товарного асортименту

- 15 Методи визначення якості товару
- 16 Моделі купівельної поведінки на споживчому ринку
- 17 Напрямки диверсифікації товарної політики
- 18 Планування зміни асортименту
- 19 Поняття марки і вибір марочної стратегії
- 20 Поняття та застосування пробного маркетингу
- 21 Поняття та значення нового товару
- 22 Поняття та класифікація товару і послуги
- 23 Розробка стратегії маркетингу нового товару
- 24 Стандартизація й сертифікація товарів та послуг: сутність, цілі, принципи організації
- 25 Сутність та види життєвого циклу товарів
- 26 Сутність та методика вибору цільового ринку
- 27 Упаковка товару: сутність, функції, призначення, вимоги до виробництва
- 28 Характеристика етапів розробки нових товарів
- 29 Характеристика трьох рівнів товару

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ»

1. Предмет і задачі маркетингового дослідження. Етапи проведення маркетингового дослідження
2. Типи маркетингових досліджень
3. Специфіка маркетингових досліджень на споживчих і промислових ринках
4. Маркетингові функції підрозділів підприємства
5. Сутність маркетингової інформаційної системи
6. Джерела вторинної інформації
7. Класифікація первинних джерел маркетингової інформації
8. Спостереження і його роль при проведенні маркетингових досліджень
9. Експериментальні проекти і їхнього різновиду
10. Аналіз маркетингових проблем і ринкових можливостей та формулювання цілей маркетингових досліджень
11. Формулювання питань анкети
12. Визначення структури анкети

13. Види шкал у маркетингових вимірах
14. Метод фокус -групи в маркетингових дослідженнях
15. Панельний метод обстеження в маркетингових дослідженнях
16. Розробка пошукових питань і гіпотез
17. Визначення потреби в проведенні маркетингових досліджень
18. Види статистичного аналізу, застосовуваного в маркетингових дослідженнях
19. Підготування звіту і презентація результатів маркетингових досліджень
20. Загальна характеристика методів збору інформації
21. Оцінка утримання питань анкети
22. Дослідження на стадії розробки ідеї нового товару
23. Етапи проведення вибірки
19. Не вероятностные методы вибірки
24. Вероятностные методы вибірки
25. Вибір методів проведення маркетингових досліджень

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГОВІ КОМУНІКАЦІЇ»

- 1 Активна пропозиція як різновид стимулювання збуту
- 2 Вибір засобів стимулювання для кінцевого споживача
- 3 Вибір засобів стимулювання для торгового персоналу
- 4 Вибір засобів стимулювання торгової мережі
- 5 Визначення ефективності комунікаційних заходів
- 6 Вплив PR на імідж підприємства
- 7 Етапи організації виставкових експозицій та ярмарок
- 8 Етапи розробки ефективних комунікацій
- 9 Задачі комунікаційної політики підприємства
- 10 Засоби розповсюдження товарів
- 11 Методи визначення бюджету на просування товарів
- 12 Організація прес-конференцій в рамках маркетингової діяльності
- 13 Поняття та переваги особистого продажу
- 14 Поняття та показники визначення якості товару
- 15 Постановки цілей стимулювання збуту
- 16 Процес маркетингових комунікацій
- 17 Реклама як основний елемент комунікаційної системи підприємства

- 18 Сутність та завдання паблік-рілейшнз
- 19 Сутність та організація презентації в рамках маркетингової діяльності
- 20 Сутність та цілі прямого маркетингу
- 21 Характеристика елементів маркетингової системи комунікацій
- 22 Характеристика маркетингової комунікаційної системи підприємства
- 23 Характеристика засобів розповсюдження реклами
- 24 Вибір засобів стимулювання торгової мережі
- 25сВизначення ефективності комунікаційних заходів
- 26 Вплив PR на імідж підприємства
- 27 Етапи організації виставкових експозицій та ярмарок
- 28 Етапи розробки ефективних комунікацій
- 29 Задачі комунікаційної політики підприємства
- 30 Засоби розповсюдження товарів
- 31 Методи визначення бюджету на просування товарів.

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГОВА ЦІНОВА ПОЛІТИКА »

- 1 Цілі комерційної фірми та формулювання задач маркетингу.
- 2 Місце маркетингової цінової політики у системі рішень, що приймаються комерційною фірмою (стратегічних, управлінських та оперативних).
- 3 Характеристика ситуацій, актуалізуючих проблему ціноутворення.
- 4 Цінова стратегія та цінова політика: сутність, фактори, що їх визначають, види.
- 5 Витратний підхід до ціноутворення: сутність, цілі та умови використання.
- 6 Калькуляція собівартості товару: призначення та основні статті.
- 7 Визначення ціни на основі знижок та надбавок: основні принципи та умови використання.
- 8 Знижки за великий обсяг закупівель: сутність, економічний зміст, форми реалізації.
- 9 Етапи розробки цінової стратегії: загальна характеристика.
- 10 Стратегічний аналіз у процесі розробки цінової стратегії.

- 11 Вибір та обґрунтування цінової стратегії.
- 12 Характеристика основних типів цінової стратегії.
- 13 Стратегія високих цін: сутність, умови використання, механізм.
- 14 Стратегія низьких цін: сутність, умови використання, механізм.
- 15 Нейтральна стратегія ціноутворення: сутність, умови використання, механізм.

Навчальна дисципліна «ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБУТУ ТА УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ»

1. Проблеми організації збуту в Україні.
2. Сучасні методи оцінки збутової діяльності підприємств.
3. Сучасні тенденції розвитку методів та каналів збуту.
4. Сутність, складові та ефективність збутових стратегій.
5. Джерела отримання інформації при виборі оптимального посередника.
6. Методи прогнозування збуту.
7. Принципи та особливості оцінки ефективності збутової діяльності підприємств.
8. Оцінка ефективності збутових угод.
9. Оцінка ефективності збутових підрозділів підприємства.
10. Оцінка можливості та доцільності створення власної збутової мережі. Оцінка ефективності роботи з клієнтами.
11. Оцінка впливу конкуренції на ефективність збутової діяльності підприємств.
12. Оцінка ефективності лізингових операцій.
13. Критерії ефективності франчайзингових систем.
14. Методи оцінки ефективності логістичної діяльності підприємства.
15. Сутність та критерії оцінки ефективності збутової діяльності підприємств.
16. Фактори, що впливають на ефективність збутової діяльності.
17. Оцінка ефективності засобів стимулювання збуту.
18. Принципи побудови ефективних контрактних відносин.
19. Критерії вибору оптимальних збутових посередників.
20. Основні інструменти закупівельної діяльності.
21. Управління посередниками.
22. Фактори, що визначають стратегію вибору каналів збуту.
23. Характеристика торгових каналів.

24. Стратегії інтенсивного, вибіркового та виняткового збуту.
25. Переваги та недоліки стратегій збуту товарів.
26. Сутність управління каналами збуту.
27. Характеристика основних типів вертикальних маркетингових систем.
28. Співробітництво та конфлікти у вертикальних маркетингових системах.
29. Формування ефективних контрактних відносин.
30. Умови доцільності застосування багаторівневих маркетингових систем.

Навчальна дисципліна «МАРКЕТИНГ ПОСЛУГ»

1. Основні поняття. Соціально-економічна сутність маркетингу та його особливості у сфері послуг.
2. Сутність та особливості ринку послуг.
3. Специфіка маркетингу послуг.
4. Сутність та зміст маркетингу в різних галузях послуг.
5. Сутність комплексного обслуговування та його завдання.
6. Розвиток теорії та практики маркетингу і їх прояви у маркетингу сервісних організацій.
7. Сервісна організація як основна ланка реалізації концепції маркетингу.
8. Основні умови застосування та принципи маркетингу в індустрії послуг.
9. Функції маркетингу на ринку послуг.
10. Технологія реалізації концепції маркетингу на підприємстві послуг.
11. Сутність, зміст та завдання маркетингових досліджень у сфері послуг.
12. Методичні засади маркетингових досліджень в індустрії сервісу.
13. Правила та процедури маркетингових досліджень сервісної організації.
14. Форми організації та здійснення маркетингових досліджень.
15. Система маркетингової інформації сервісного підприємства.
16. Маркетингові дослідження ринку послуг.
17. Маркетингові дослідження сервісного продукту.
18. Спостереження як засіб отримання первинної маркетингової інформації.

19. Експеримент як засіб отримання первинної маркетингової інформації.
20. Анкетування як засіб отримання первинної маркетингової інформації.
21. Вимоги до створення анкет для маркетингових досліджень.
22. Способи опрацювання та аналізу маркетингової інформації.
23. Стратегічні рішення сервісної організації, що ухвалюються на основі матриці «товар-ринок» І. Ансофа.
24. Стратегічні рішення сервісної організації, що ухвалюються на основі портфельного аналізу матриці «Бостонської консалтингової групи».
25. Стратегічні рішення сервісної організації, що ухвалюються на основі матриці «МакКінзі».
26. Оцінювання кон'юнктури ринку щодо конкретної послуги (групи послуг).
27. Методики визначення місткості ринку послуг.
28. Оцінювання конкурентоспроможності організації згідно з показниками її частки ринку.
29. Структура сервісного продукту.
30. Сутність та основні властивості якості обслуговування.
31. Позиціонування послуги.
32. Конкурентне середовище сервісного підприємства.
33. Можливості сервісної фірми при правильному розумінні потреб споживачів.
34. Характеристика процесу прийняття рішення про придбання послуг.
35. Сегментування як засіб вибору найперспективнішого цільового ринку.
36. Сегментування ринку за видами послуг. Ознаки та критерії успішного сегментування ринку послуг.
37. Вибір цільового ринку.
38. Сутність стратегічного маркетингового планування.
39. Ситуаційний аналіз, його сутність та значення в маркетинговій діяльності сервісного підприємства.
40. SWOT-аналіз, його сутність та значення в маркетинговій діяльності сервісного підприємства.
41. Ситуаційний аналіз, його сутність та значення в маркетинговій діяльності сервісного підприємства.
42. Визначення конкурентних переваг у середовищі сервісних підприємств.
43. Планування цілей сервісного підприємства.

44. Розробка альтернативних стратегій сервісного підприємства.
45. Вибір та оцінювання стратегії сервісного підприємства.
46. Розробка програми маркетингу сервісного підприємства.
47. Формування продуктової стратегії сервісного підприємства.
48. Життєвий цикл послуги.
49. Впровадження нових продуктів на ринок за етапами їх життєвого циклу.
50. Нові продукти в маркетинговій діяльності сервісної організації.
51. Основні етапи розробки нового продукту.
52. Ціна в комплексі маркетингу сервісної організації.
53. Етапи розробки цінової стратегії сервісної організації.
54. Вибір методу ціноутворення сервісної організації.
55. Визначення та реалізація цінової стратегії сервісної організації.
56. Канали збуту сервісної організації.
57. Формування стратегії розподілу сервісної організації.
58. Вертикальні маркетингові системи на ринку послуг.
59. Вибір посередників сервісної організації та визначення форм роботи з ними.
60. Сутність маркетингових комунікацій та їх особливості у сфері послуг.
61. Комплекс маркетингових комунікацій сервісної організації.
62. Розробка комунікаційної стратегії сервісної організації та її основні етапи.
63. Розробка бюджету і аналіз результатів комунікаційної стратегії сервісної організації.
64. Персональний продаж у маркетингу сервісної організації.
65. Стимулювання збуту як засіб дії на ринок.
66. Сутність та цілі популяризації (пропаганди) сервісної організації.
67. Паблік рилейшнз на ринку послуг.
68. Специфіка реклами на ринку послуг.
69. Види реклами за об'єктами рекламування.
70. Рекламна кампанія сервісного підприємства.
71. Характер виставкових заходів у сфері послуг.
72. Основні поняття та цілі формування фірмового стилю сервісної організації.
73. Марочна політика сервісної організації.
74. Організація маркетингу сервісної організації.
75. Система маркетингового контролю сервісної організації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1 Котлер Ф. Основы маркетинга. М.: Бизнес-книга, 1995. 698с.
- 2 Маркетинг. Навчальний посібник. За заг.ред. Старостіної А.О. К.:НВП «Інтерсервіс», 2018. 216с.
- 3 Маркетинг: бакалаврський курс: Підручник. За заг. ред.. С.М.Ілляшенка. Суми.: Університетська книга, 2016. 1134 с.
4. Ілляшенко С. М. Вступ до спеціальності «Маркетинг» : навчальний посібник / С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна, Д.В. Райко– Суми: ТОВ «Триторія», 2020. – 124 с.
5. Навчальний посібник «Маркетингова діяльність підприємства», за заг.ред. Косенко О.П., - Харків, НТУ «ХП», 2018. – 1008с.
<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/35863>
6. Маркетинг промислового підприємства: навчальний посібник / за ред. проф. А.І.Яковлева, проф. М.І.Ларки. - К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 504с
7. Балабанова Л, Холод В., Балабанова І. Маркетинг підприємства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури. 2019. 612 с.
8. Окландер М. А. Маркетингова товарна політика, [текст] : навч. ітосіб. / М. Л. Окландер, М. В. Кіриосова - К.: «Центр учбової літератури», 2020. -248с.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА
ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ
ВСТУПНИКІВ**

При оцінювання знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтин гова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визнач ення	Націон альна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5

1	2	3	4	5
90–100	А	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	В	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	С	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

1	2	3	4	5
64–74	D	Задові льно	<p>– знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування;</p> <p>– вміння розв’язувати прості практичні задачі</p>	<p>– невміння давати аргументовані відповіді на запитання;</p> <p>– невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки;</p> <p>– невміння розв’язувати складні практичні задачі</p>
60–63	E	Задові льно	<p>– знання основних фундаментальних положень матеріалу,</p> <p>– вміння розв’язувати найпростіші практичні задачі</p>	<p>– незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу;</p> <p>– невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку;</p> <p>– невміння застосовувати теоретичні положення при розв’язанні практичних задач</p>

1	2	3	4	5
35–59	FX	Незадовільно	–	<p>– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу;</p> <p>– істотні помилки у відповідях на запитання;</p> <p>– невміння розв'язувати прості практичні задачі</p>
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<p>– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу;</p> <p>– істотні помилки у відповідях на запитання;</p> <p>– незнання основних фундаментальних положень;</p> <p>– невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач</p>

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2022 році.

Схвалено на засіданні вченої ради ННІ ЕМББ.

Протокол № 2 від 26.04.2022 р.

Голова вченої ради інституту ННІ ЕМББ	Наталія КРАСНОКУТСЬКА
Голова фахової атестаційної комісії	Олександра КОСЕНКО
Члени фахової атестаційної комісії	Діана РАЙКО
	Олена КІТЧЕНКО
	Марія ЛІТВИНЕНКО

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

АНОТАЦІЯ

Метою фахових вступних випробувань є комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою та навчальними планами у відповідності з освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

Вступні випробування охоплюють перелік фахових дисциплін: товарознавство, технічне регулювання, організація торгівлі, маркетинг, економіка торгівлі, світовий ринок товарів та послуг, фінанси, логістики.

Абітурієнт повинен знати основні питання товарознавства, технічного регулювання, організації торгівлі, маркетингу, економіки торгівлі, світового ринку товарів та послуг, фінансів, логістики.

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до НТУ «ХПІ» (далі - Університет) для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» побудована за синтетичним міжпредметним принципом і складається з окремих розділів, кожен з яких інтегрує матеріал певного функціонального спрямування.

Метою програми для конкурсного відбору вступників до Університету для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є виявлення рівня засвоєних знань та вмінь, визначених галузевими стандартами вищої освіти для фахівців освітнього ступеня «бакалавр», що навчалися за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Програма охоплює теоретичні і прикладні питання, що в рамках Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені Освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до положення про приймальну комісію НТУ «ХПІ».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Тема 1. Економічна сутність підприємництва

Виникнення та еволюція поняття «підприємництво». Бізнес і підприємництво: загальне і особливе. Підприємництво як вид господарської діяльності.

Класифікація підприємств за певними ознаками. Юридичні акти, які регламентують умови створення, функціонування та ліквідації підприємництва.

Стан розвитку малого і середнього підприємництва в країнах світу.

Суб'єкти підприємницької діяльності.

Тема 2. Види та форми підприємництва

Приватне, колективне, державне підприємництво та особливості їх здійснення. Виробниче підприємництво. Місце і роль малого підприємництва в ринковій економіці. Економічна сутність малих підприємств. Переваги та недоліки малого підприємництва.

Підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності. Основні види підприємництва та їх організаційні форми. Об'єднання підприємництва:

асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн. Господарські товариства як суб'єкти підприємництва та їх види.

Особливості створення та функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств.

Тема 3. Принципи та функції підприємництва

Вибір виду діяльності. Залучення коштів до здійснення підприємницької діяльності. Формування програми діяльності. Наймання працівників. Залучення і використання різних видів ресурсів. Розподілення прибутків.

Ризики та потреби в процесі здійснення підприємницької діяльності.

Економічний інтерес підприємця. Конкуренція на ринку.

Основні принципи управління підприємництвом: економічність, системність, пропорційність, матеріальна зацікавленість, самоуправління та їх характеристика. Планування, організація, мотивація і контроль як основні функції управління підприємництвом.

Тема 4. Підприємницьке середовище

Моделі середовища господарювання підприємств. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності. Класифікація факторів зовнішнього середовища підприємницької діяльності.

Техніко-технологічні фактори. Економічні фактори. Міжнародні фактори.

Політико-інституційні фактори. Демографічні фактори. Соціально-культурні фактори. Географічно-екологічні фактори.

Споживачі. Постачальники матеріально-технічних ресурсів. Виробники товарів-замінників. Конкуренти. Партнери. Контактні аудиторії підприємництва.

Визначення економічних термінів: трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією. Виокремлення і характеристика робітників за рівнем кваліфікації. Показники чисельності персоналу, їх склад та методика визначення. Показники руху персоналу та методика їх визначення.

Тема 5. Технологія заснування підприємницької справи

Підприємницька ідея та її джерела. Вибір сфери діяльності. Вибір форми організації бізнесу. Визначення переваг створеного підприємництва. Аналіз конкуруючих товарів та підприємств-конкурентів.

Види структур підприємництва: загальна, виробнича, організаційна.

Види виробничих структур в залежності від різних класифікаційних ознак: цехова, безцехова, корпусна, комбінаторська. Фактори формування виробничої структури.

Основні засоби як один з елементів оцінки капіталу підприємництва.

Структура основних засобів у відповідності до їх класифікації. Вікова, та елементна структура основних засобів. Сутність виробничих засобів та їх особливості оцінки. Невиробничі засоби підприємництва та їх особливості.

Аналіз та оцінка активної та пасивної частини основних засобів підприємництва. Виробничі засоби як вартісна категорія. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимих строків їх амортизації. Загальні критерії визнання активів.

Основні типи організаційних структур підприємництва: лінійні, функціональні, лінійно-функціональні, дивізійні, матричні організаційні структури підприємництва та їх характеристика.

Тема 6. Економічні ризики в підприємстві

Основні поняття й визначення зон ризику. Сутність ризиків та їх види в підприємстві. Різниця понять „ризик” та „невизначеність”. Зони ризиків в залежності від втрат.

Прибуток та збиток як основні показники фінансових результатів діяльності сучасного підприємства. Обліковий та податковий прибуток підприємства. Види облікового прибутку. Склад доходів та витрат. Методика визначення оподаткованого прибутку. Інші види прибутку (маржинальний, реальний, нормальний та інші).

Тема 7. Розвиток підприємницької діяльності

Екстенсивний шлях розвитку. Інтенсивний шлях розвитку. Інноваційний шлях розвитку. Показники інтенсифікації і підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Економічний ефект та ефективність, сутність та відмінності.

Характеристика методичних підходів щодо визначення витрат та результатів, необхідних для розрахунку ефективності: ресурсний, витратний, ресурсно-витратний. Показники економічного ефекту та їх характеристика.

Характеристику різних видів ефективності в залежності від певних класифікаційних ознак: за наслідками - економічна та соціальна; за місцем отримання ефекту - локальна та народногосподарська; за ступенем збільшення ефекту - первісна та мультиплікаційна; за метою визначення -

абсолютна та порівняльна та ін.

Внутрішні та зовнішні чинники підвищення ефективності виробництва.

Класифікаційні ознаки факторів зростання ефективності та їх характеристика: за видами витрат і ресурсів, за напрямками розвитку та вдосконалення виробництва (діяльності), місцем реалізації в системі управління виробництвом (діяльністю). Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємництва: ресурсний, організаційний, технологічний та їх характеристика.

Тема 8. Культура підприємництва

Сутність, види та елементи підприємницької культури. Стили керівництва: демократичний, ліберальний, автократичний. Норми і правила поведінки керівника. Методи і стилі розв'язання конфліктів.

Соціальні цінності підприємницької діяльності. Основні методи впливу підприємця на підлеглих. Психологія підприємництва.

Економічна складова підприємництва продуктивність праці. Основні показники оцінки ефективності використання трудових ресурсів підприємства. Шляхи підвищення продуктивності праці.

Структура заробітної плати. Основна заробітна плата. Додаткова заробітна плата. Основні форми оплати праці. Законодавча база регулювання системи оплати праці підприємства.

ЛОГІСТИКА

Тема 1. Логістика – інструмент ринкової економіки

Поняття і сутність логістики. Походження терміну, сучасні визначення логістики. Передумови, причини та тенденції розвитку логістики. Етапи розвитку логістики. Мета, завдання та функції логістики. Рівні формування логістики. Досвід зарубіжних країн у застосуванні логістики. Логістика як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства. Роль логістики в реформуванні економіки України.

Тема 2. Об'єкти логістичного управління

Об'єкти дослідження в логістиці. Поняття матеріального потоку та

параметри, що його характеризують. Класифікація матеріальних потоків. Інформаційні потоки та їх класифікація. Фінансові потоки та їх класифікація. Потоки послуг. Загальні схеми взаємодії потоків. Логістичні операції та функції з матеріальними, інформаційними, фінансовими та сервісними потоками. Критерії оптимального управління потоками. Інтегровані логістичні потоки.

Тема 3. Концепції логістики

Еволюція концепцій логістики. Основні логістичні концепції: мінімізація загальних витрат, планування потреб в ресурсах (MRP), точно в термін (just in time), худого виробництва (lean production), загального управління якістю (TQM), швидкого реагування на попит (SRP). Суть та особливості кожної концепції. Концепція інтегрованої логістики.

Тема 4. Методологія та наукова база логістики

Системний підхід у логістиці. Логістичні системи та принципи їх утворення. Класифікація логістичних систем (мікро- та макрологістичні системи). Ланки логістичних систем. Логістичні мережі. Оцінка функціонування та розвитку логістичних систем. Прогнозування розвитку логістичних систем. Кібернетичний підхід логістиці. Системний аналіз як основний метод обґрунтування та прийняття логістичних рішень. Моделювання в логістиці. Оптимізація логістичних рішень.

Тема 5. Логістика закупок та розміщення замовлень

Закупівельна діяльність та фактори, що впливають на її ефективність. Організація системи постачання матеріальних ресурсів та роль логістики. Визначення потреби в матеріалах. Вибір постачальника. Організація взаємодії з постачальниками. Логістичний цикл замовлення. Сучасні методи здійснення закупок і розміщення замовлень з використанням стандартів EDI та EDIFACT. Розміщення замовлень. Обґрунтування розміру та інтервалу поставок. Проблеми створення ланцюгів постачання.

Тема 6. Виробнича логістика

Логістична концепція організації виробництва та її порівняння з

традиційною. Мета, завдання та функції виробничої логістики. Внутрішньовиробничі логістичні системи: KANBAN, MRP I, MRP II, OPT. Їх характеристика та порівняльний аналіз. Штовхаючі та тягнучі системи управління матеріальними потоками у виробничій логістиці.

Тема 7. Логістика розподілення

Мета, завдання та функції розподільної логістики. Логістичні канали та логістичні ланцюжки. Внутрішня структура та принципи функціонування каналів розподілу. Вибір каналів розподілу. Логістичні посередники в дистриб'юції, їх класифікація та функції. Координація та інтеграція дій логістичних посередників. Проектування дистрибутивних систем.

Тема 8. Логістика запасів

Місце та роль запасів у логістичній системі. Види запасів. Мотивація формування запасів та причини створення запасів. Ризики утримання запасів. Системи оптимального управління запасами. ABC-аналіз та XYZ-аналіз та їх використання для визначення логістичної стратегії управління запасами.

Тема 9. Логістика складування

Склад як інтегрована складова частина в логістичному ланцюгу. Види та функції складів в логістичній системі. Основні проблеми складування матеріальних ресурсів в логістиці. Вибір між власним складом і складом загального користування. Визначення кількості та розміщення складської мережі. Вибір системи складування. Організація логістичного процесу на складі. Роль тари та пакування в зменшенні логістичних витрат.

Тема 10. Транспортна логістика

Мета, завдання та функції транспортної логістики. Логістична оцінка видів транспорту. Транспортні тарифи та їх вплив на загальні логістичні витрати. Системи доставки товарів: унімодальні, мультимодальні, інтермодальні, термінальні. Принципи доставки «від дверей до дверей» і «точно в термін». Вибір оптимального способу транспортування. Вибір оптимального перевізника. Вибір логістичних посередників. Оцінка надійності способу доставки. Сучасні телекомунікаційні системи

супроводження вантажних перевезень.

Тема 11. Логістичний сервіс

Поняття логістичного сервісу. Надання логістичних послуг як засіб підвищення конкурентоспроможності учасників логістичної системи. Класифікація видів сервісу. Показники, що характеризують рівень логістичного сервісу та методики їх розрахунку. Моделювання та оптимізація рівня логістичного сервісу. Логістика сервісного відгуку - SRL. Сервісні центри. Стандарти якості та їх роль у забезпеченні високого рівня логістичного сервісу. Проблеми сертифікації та ліцензування логістичних послуг.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

- 1 Організація господарських зв'язків та вибір потенціального постачальника.
- 2 Зміст бізнес-плану підприємства.
- 3 Планування матеріального забезпечення підприємства.
- 4 Структура комерційних служб підприємств та їх основні функції.
- 5 Основні принципи, яких повинні дотримуватися керівники підприємства при стратегічному плануванні розвитку торговельно-посередницького підприємства.
- 6 Організаційні форми підприємства та його об'єднань в Україні.
- 7 Вплив середовища непрямої дії на діяльність підприємства.
- 8 Поняття підприємницької діяльності, її функції. Цілі організацій.
- 9 Особливості створення підприємств різних форм власності.
- 10 Комерційна діяльність по збуту продукції.
- 11 Основні показники відбивають стан і ефективність оптово-посередницького ринку.
- 12 Законодавче регулювання бізнесу.
- 13 Вартість реєстрації юридичних та фізичних осіб.
- 14 Підприємництво як об'єкт управління.
- 15 Порядок реєстрації підприємств в Україні.
- 16 Роль та функції підприємця. Фізичні та юридичні особи, їх відмінність та особливості функціонування.
- 17 Внесення змін до установчих документів.
- 18 Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємницької діяльності
- 19 Особливості реєстрації підприємств різної організаційно-правової форми.
- 20 Якісні і кількісні критерії класифікації фірм.

- 21 Власні, позикові та залучені джерела фінансування підприємницької діяльності.
- 22 Поняття комерційної і некомерційної організації.
- 23 Порядок ліквідації підприємств.
- 24 Визначення системи, компоненти та елементи системи.
- 25 Способи зменшення ризиків для бізнесу.
- 26 Визначення мотивації з точки зору основних її характеристик.
- 27 Розуміння горизонтального та вертикального розподілу праці.
- 28 Класифікація систем. Визначення виробничої системи.
- 29 Об'єктивні і суб'єктивні причини підприємницького ризику.
- 30 Характеристика основних елементів організації.
- 31 Боротьба з із недобросовісною конкуренцією.
- 32 Зміст управлінських відношень та їх типи.
- 33 Основні методи боротьби з ризиком.
- 34 Модель постановки цілей підприємницької діяльності.
- 35 Поняття підприємницької таємниці.
- 36 Організація системи економічної безпеки в підприємницькій діяльності.
- 37 Організаційні форми підприємства та його об'єднань.
- 38 Планування матеріального забезпечення підприємства.
- 39 Організація господарських зв'язків та вибір потенціального постачальника.
- 40 Комерційна діяльність по збуту продукції.
- 41 Поняття підприємницької діяльності, її функції. Цілі організацій.
- 42 Підприємництво як об'єкт управління.
- 43 Роль та функції підприємця. Фізичні та юридичні особи, їх відмінність та особливості функціонування.
- 44 Розуміння горизонтального та вертикального розподілу праці.
- 45 Зміст управлінських відношень та їх типи.
- 46 Характеристика основних елементів організації.
- 47 Методика постановки цілей підприємств.
- 48 Модель постановки цілей підприємницької діяльності.
- 49 Розуміння місії організації.
- 50 Вимоги цілей підприємницької діяльності.
- 51 Вимоги до формування місії організації.
- 52 Поняття процесу управління.
- 53 Управлінське рішення як концентроване вираження процесу управління.
- 54 Суть та особливості управлінських рішень.
- 55 Поняття підприємницької таємниці.
- 56 Порядок розголошення підприємницької таємниці та нагляд за дотриманням.
- 57 Предмет та об'єкти комерційної таємниці.
- 58 Поняття культури, бізнес-культури та культури підприємництва.
- 59 Культура підприємницьких організацій, її особливості.

60 Організаційні форми комерційно-посередньої діяльності.

Логістика

1. Передумови, причини та тенденції розвитку логістики.
2. Етапи розвитку та конкурентні переваги логістики.
3. Цілі, завдання та принципи логістики.
4. Характеристика ключових функцій логістики.
5. Характеристика допоміжних функцій логістики.
6. Матеріальні потоки та їх класифікація.
7. Супутні логістичні потоки та їх класифікація.
8. Логістичні системи, ланки та ланцюги.
9. Концепція точно в термін (just in time), система KANBAN.
10. Концепція планування потреб/ ресурсів (RP) та її системи.
11. Концепція DDT та її системи.
12. Цілі, завдання та функції закупівельної логістики.
13. Вибір постачальника.
14. Цілі, завдання та функції виробничої логістики.
15. Порівняльний аналіз традиційних і логістичних принципів управління виробництвом.
16. Штовхаючі та тягнучі системи управління у виробничій логістиці.
17. Цілі, завдання та функції логістики розподілення.
18. Дистрибутивні канали та ланцюги.
19. Класифікація та характеристика посередників.
20. Цілі, завдання та функції логістики управління запасами.
21. Поняття матеріальних запасів, їх роль та причини створення.
22. Класифікація матеріальних запасів та витрат в системі управління запасами.
23. Системи управління (контролю) запасами.
24. Цілі, завдання та функції складської логістики.
25. Характеристика і класифікація складів.
26. Організація логістичного процесу на складі.
27. Цілі, завдання та функції транспортної логістики.
28. Класифікація видів транспорту та їх порівняльна характеристика.
29. Види вантажних перевезень, транспортні витрати і тарифи.
30. Цілі та завдання інформаційної логістики, логістичні інформаційні системи і технології.
31. Цілі та завдання сервісної логістики, класифікація видів сервісного обслуговування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Положення про екзаменаційну комісію у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» [Електронний ресурс] / За ред. проф., д.т.н. Є.І. Сокола. – Х. : НТУ «ХПІ», 2017. - Режим доступу : public.kpi.kharkov.ua/wpcontent/.../POLOZHENNYA_pro_ekzamen_komisiyu.pdf.
2. Гаврись О. М. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. Г. Перерва, В. М. Тимофеев, М. І. Погорелов, О. М. Гаврись, М. І. Ларка, О. І. Маслак, С. М. Погорелов, Р. Б. Шишка; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х., 2004. - 639 с.
3. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. / І. Гой, Т. Смелянська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельницький нац. ун-т. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 367 с.
4. Донець Л. І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Любов Донець, Надія Романенко ; М-во освіти і науки України, Дон ДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 315 с.
5. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. - 305 с.
6. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форми навчання / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : Підруч. НТУ "ХПІ", 2012. - 99 с.
7. Гаврись О. М. Удосконалення економічної оцінки енергозаощадження : монографія. – Х. : «Цифрова типографія №1», 2012. – 175 с.
8. Тирпак І. В. Основи економіки та організації підприємництва : навч. посібник / І. Тирпак, В.Тирпак, С. Жуков ; М-во освіти і науки України, Ужгородський нац. ун-т, Мукачівський держ. ун-т. - К. : Кондор, 2011. - 283 с.
9. Цигилик І.І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / І.І. Цигилик, Т. М. Паневник, З. М. Криховецька ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т менеджменту та економіки "Галицька академія". - К. : Центр навчальної літератури, 2005. - 239 с.
10. Шваб Л. І. Основи підприємництва : Навч. посібник / Л. Шваб. - К. : Каравела, 2006. - 343 с.

Допоміжна:

1. Абрамов Л.К. Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації [Текст] : [навч. посіб.] / Абрамов Л. К.,

Азарова Т. В. ; Ін-т соціокульт. менедж. - Кіровоград : ІСКМ, 2010. - 100 с. : табл. - Бібліогр.: с. 78-79. - 500 экз. - ISBN 978-966-2466-00-3

2. Ангелова В.М. Навчальний посібник з дисципліни «Податковий менеджмент» [Текст] / В. М. Ангелова, О. М. Крамаренко ; Нац. ун-т кораблебуд. ім. адмірала Макарова. - Миколаїв : НУК, 2010. - 82 с. - Бібліогр.: с. 79-80. - 100 экз.

3. Жарова Л.В. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління [Текст] : монографія / Л. В. Жарова, Є. Ю. Какутич, Є. В. Хлобистов ; за ред. акад. НАН України Б. М. Данилишина ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України, НДІ сталого розвитку та природокористування. - Суми : Університетська книга, 2009. - 240 с. : рис. - Бібліогр.: с. 224-239. - 300 экз. - ISBN 978-966-680-493-1

4. Колеснікова К. В., Бондар В. І. Управління проектами [Текст] : практикум / Колеснікова К. В., Бондар В. І. ; Одес. нац. політехн. ун-т. - О. : Елтон, 2013. - 119 с. : табл., рис. - Бібліогр.: с. 111-112. - 300 экз. - ISBN 978-966-2430-35-6

5. Краснова В. В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, які навч. за освіт.-проф. програмою магістра за спец. "Економіка підприємства" / [В. В. Краснова та ін. ; за заг. ред. В. В. Краснової] ; Донец. нац. ун-т, Екон. ф-т. - Донецьк : ДонНУ, 2013. - 469 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 455-462. 6. Кузьмін О. Є. Економіка інноваційного підприємства [Текст] : навч. посіб. для студ. Ін-ту економіки і менедж. спец. 8.180100 "Управління інноваційною діяльністю" / О. Є. Кузьмін [та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т економіки і менедж., Каф. менедж. і міжнар. підприємництва. - 2-ге вид., допов. і переробл. - Л. : Міські інформаційні системи, 2011. - 390 с. : табл. - Бібліогр.: с. 374-389. - 300 экз. - ISBN 978-966-1577-11-3

Логістика

1. Білоцерківський О.Б., Брінь П.В., Замула О.О., Ширяєва Н.В. Логістика : навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», 2010. 152 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450848>

2. Горбенко О. В. Логістика: навч. посіб. Київ : Знання, 2014. 315 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450876-0>

3. Жарська І.О. Логістика: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2019. 209 с. URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11468/1/Жарська%20І.%20О.%20Логістика%20навчальний%20посібник.pdf>

4. Кислий В.М., Біловодська О.Д., Олефіренко О.М. Соляник О.М. Логістика: Теорія та практика: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 360 с. URL : https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/38038/1/Bilovodska_Kyslyi_Olefirenko_Solyanyk.pdf;jsessionid=E325BEE5F41B57B89E52087A2AC63185
5. Крикавський Є.В. Логістика для економістів : підручник. 2-е видання, виправлене і доповнене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 476 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450845>
6. Логістика : навч. посіб. / К.В. Мельникова [та ін.] ; за заг. ред. Ястремської О.М. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 272 с. URL : <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/12240/1/2015%20Ястремська%20О.%20М.pdf>
7. Марченко В.М., Шутюк В.В. Логістика: підручник. Київ : Видавничий дім «Артек», 2018. 312 с. URL : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/36003/1/Logistyka_Marchenko.pdf
8. Окландер М.А. Логістика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 346 с. URL : <http://oklander.info/?p=305>
9. Сисоєв В.В., Сисоєв Д.В. Практикум з логістики : навч. посіб. Харків : Вид-во «Підручник НТУ «ХПІ»», 2011. 144 с.
10. Сумець О.М., Білоцерківський О.Б., Голофаєва І.П. Логістика : теорія, ситуації, практичні завдання : навч. посіб. Ч. 1 : Логістика як інструмент ринкової економіки / заг. ред. О. М. Сумець. Харків : Міськдрук, 2010. 212 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450861>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

Організація вступного випробовування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію НТУ «ХПІ». До участі у вступних випробуваннях допускаються кандидати, які дотрималися усіх норм і правил, передбачених чинним законодавством, зокрема «Правил прийому» до НТУ «ХПІ».

Для проведення випробування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до вступного випробовування ухвалюється рішенням приймальної комісії. Для проведення вступного випробовування приймальною комісією попередньо готуються білети відповідно до «Програми фахового вступного

випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах приймальної комісії.

Вступне випробування проводиться у строки передбачені Правилами прийому до НТУ «ХП». На вступне випробування вступник з'являється з паспортом. Абітурієнту необхідно на кожне завдання дати правильну відповідь. На виконання всіх завдань відводиться 2 академічні години (90 хвилин).

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за наступними критеріями. Критерії оцінки вступного випробування знань абітурієнта при тестуванні здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у критерії ECTS.

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтинг ова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визнач ення	Націона льна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90–100	A	Відмінн о	– глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах ; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки ;	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
			– відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні ; – вміння розв'язувати складні практичні задачі	
82–89	B	Добре	– глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу ; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; – вміння розв'язувати складні практичні задачі	відповіді на запитання містять певні неточності

1	2	3	4	5
75–81	C	Добре	– міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування ; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; – вміння розв'язувати практичні задачі	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
64–74	D	Задовільно	– знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; – вміння розв'язувати прості практичні задачі	– невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	– знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі	– незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень ;
				– невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2022 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту
Протокол № 2 від 26.04.2022 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Наталія КРАСНОКУТСЬКА

Голова фахової атестаційної комісії

Євген ШАПРАН